

Fredag den 28. februar 2025 (D)

1

62. møde

Fredag den 28. februar 2025 kl. 9.00

Dagsorden

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 138:

Forslag til lov om ændring af dyrevelfærdsloven. (Grænseværdier for dødelighed og særlige rådgivningsbesøg ved dødelighed i besætninger, uddannelseskraft for medarbejdere samt takstændring). Af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen). (Fremsættelse 06.02.2025).

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 69:

Forslag til folketingsbeslutning om at gøre Københavns Kommunes mad- og måltidsstrategi til en national strategi. Af Franciska Rosenkilde (ALT) og Helene Brydensholt (ALT). (Fremsættelse 15.11.2024).

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 91:

Forslag til folketingsbeslutning om forebyggelse af spøgelsesnet. Af Torsten Gejl (ALT) m.fl. (Fremsættelse 15.11.2024).

4) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 77:

Forslag til folketingsbeslutning om at etablere et nationalt akutberedskab. Af Mike Villa Fonseca (UFG). (Fremsættelse 15.11.2024).

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 139:

Forslag til lov om ændring af barnets lov. (Oprettelse af en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, der skal anvendes i visse børnesager). Af social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen). (Fremsættelse 06.02.2025).

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Mødet er åbnet.

Medlemmer af Folketinget Franciska Rosenkilde (ALT) og Helene Brydensholt (ALT) har meddelt mig, at de ønsker at tage følgende forslag tilbage:

Forslag til folketingsbeslutning om at gøre Københavns Kommunes mad- og måltidsstrategi til en national strategi.
(Beslutningsforslag nr. B 69).

Ønsker nogen at optage dette beslutningsforslag?
Da det ikke er tilfældet, er beslutningsforslaget bortfaldet.

Dermed udgår dagsordenens punkt nr. 2 af dette møde.

Ministeren for ligestilling (Magnus Heunicke) har meddelt mig, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om perspektiv- og handlingsplan for ligestilling 2025. (Redegørelse nr. R 9).

Redegørelsen vil fremgå af www.folketingstidende.dk.

Redegørelsen vil komme til forhandling tirsdag den 22. april 2025.

I dag er der følgende anmeldelser:

På baggrund af de mange fremsættelser skal jeg undlade at læse titlerne op; jeg nævner alene numrene:

Helena Artmann Andresen (LA), Karina Adsbøl (DD), Birgitte Bergman (KF) og Alex Ahrendtsen (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 146 (Forslag til folketingsbeslutning om en national undersøgelse af vold blandt folkeskoleelever).

Peder Hvelplund (EL), Zenia Stampe (RV) og Helene Brydensholt (ALT) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 147 (Forslag til folketingsbeslutning om statsborgerskab til unge født og opvokset i Danmark).

Sigurd Agersnap (SF) og Pelle Dragsted (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 148 (Forslag til folketingsbeslutning om at stramme regler for udlejning gennem Airbnb og lignende tjenester).

Peder Hvelplund (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 149 (Forslag til folketingsbeslutning om en national handleplan for kvinders sundhed).

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 150 (Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en partnerdrabskommission).

Mikkel Bjørn (DF) m.fl.:

Kl. 09:00

Beslutningsforslag nr. B 151 (Forslag til folketingsbeslutning om tilbageholdelse af udviklingsbistand til lande, der nægter at tage imod egne statsborgere).

Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 152 (Forslag til folketingsbeslutning om at undtage klimatilpasningsprojekter og energirenoveringer af offentlige bygninger fra anlægsloftet) og

Beslutningsforslag nr. B 159 (Forslag til folketingsbeslutning om at indføre grundvandsparker).

Franciska Rosenkilde (ALT) og Helene Brydensholt (ALT):

Beslutningsforslag nr. B 153 (Forslag til folketingsbeslutning om mærkningsordning for mælkeprodukter produceret ved tildeling af Bovaer).

Carl Andersen (LA), Betina Kastbjerg (DD), Mai Mercado (KF) og Mette Thiesen (DF) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 154 (Forslag til folketingsbeslutning om automatisk underretning af almene boligorganisationer om utryghedsskabende kriminalitet begået af beboere).

Lisbeth Bech-Nielsen (SF) og Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 155 (Forslag til folketingsbeslutning om at give kommunerne mulighed for at stille krav om andelen af henholdsvis ejer- og andelsboliger i nye lokalplaner).

Lars Boje Mathiesen (BP):

Beslutningsforslag nr. B 156 (Forslag til folketingsbeslutning om at fjerne udgifterne til ikkevestlige udlændinge og efterkommere).

Susie Jessen (DD) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 157 (Forslag til folketingsbeslutning om at give mulighed for at fravælge en sagsbehandler i sager med æresrelateret vold og social kontrol).

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) og Theresa Berg Andersen (SF):

Beslutningsforslag nr. B 158 (Forslag til folketingsbeslutning om at lade multikriminelle familier omfatte af bandelovgivningen).

Søren Espersen (DD) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 160 (Forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af muligheden for at fjerne farlige bunkere).

Lotte Rod (RV) og Martin Lidegaard (RV):

Beslutningsforslag nr. B 161 (Forslag til folketingsbeslutning om at fremme legen på vejen),

Beslutningsforslag nr. B 163 (Forslag til folketingsbeslutning om national udbredelse af byggelegepladser) og

Beslutningsforslag nr. B 164 (Forslag til folketingsbeslutning om at lave en skole, der er god for alle børn).

Leila Stockmarr (EL) m.fl.:

Beslutningsforslag nr. B 162 (Forslag til folketingsbeslutning om at styrke kontrollen med håndtering af jord fra bygge- og anlægsprojekter).

Endelig har Mikkel Bjørn (DF) m.fl. meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Lovforslag nr. L 163 (Forslag til lov om fratagelse af dansk indfødsret for Fasar Abrar Raja).

Forslaget rejser spørgsmål om grænserne for, i hvilket omfang lovgivningsmagten kan træffe bestemmelse om enkelte personers retsforhold. Jeg har dog ikke fundet tilfældet så klart, at det har givet mig anledning til at rejse spørgsmålet om forslaget grundlovmæssighed i Udvalget for Forretningsordenen med henblik på eventuelt at indstille til Tinget, at forslaget skal afvises, jævnfør forretningsordenens § 16, stk. 3.

Titler på de anmeldte sager vil fremgå af www.folketingstidende.dk (jf. ovenfor).

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til hr. Mikkel Bjørn, for at han kan fremsætte det nu anmeldte lovforslag. Velkommen til hr. Mikkel Bjørn fra Dansk Folkeparti.

Kl. 09:04

Mundtlig fremsættelse af forslag

(Ordfører for forslagsstillerne)

Mikkel Bjørn (DF):

Jeg tillader mig herved for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om fratagelse af dansk indfødsret for Fasar Abrar Raja.
(Lovforslag nr. L 163).

Dansk Folkeparti har efter længere tids grundige drøftelser med Folketingets Lovsekretariat fået grønt lys til at fremsætte et historisk lovforslag, der med udgangspunkt i grundlovens ældste principper ved lov fratager statsborgerskabet fra en enkeltperson.

Det er første gang i nyere politisk historie, at der fremsættes lovforslag om fratagelse af en enkelt persons statsborgerskab. Og det er i sig selv bemærkelsesværdigt, idet Folketinget som den myndighed, der vedtager love om tildeling af dansk indfødsret, bør være de hovedansvarlige, når selv samme love viser sig uhensigtsmæssige.

Når love ikke fungerer, er det lovgivers ansvar at fjerne eller ændre loven. Hvis en lov medfører utilsigtede konsekvenser, er det ikke bare lovgivers ret, det er lovgivers pligt at rette op på fejlen og enten ændre eller afskaffe loven.

Med dette lovforslag ønsker Dansk Folkeparti at tage statsborgerskabet fra det kriminelle bandemedlem Fasar Abrar Raja, også kendt fra TV 2's dokumentar »Den sorte svane«, hvor han afslører sin rolle i organiseret kriminalitet og sin foragt for dansk kultur, lov og orden.

Fasar Abrar Raja har i årtier begået vold, våbenkriminalitet, narkosmugling og økonomisk svindel. Og lovforslaget tilsigter at sætte en stopper for hans misbrug af vores samfund. Fasar Abrar Raja har som modtager af dansk statsborgerskab valgt en kriminel livsstil. Forslaget sigter til, at Folketinget nu tager konsekvensen af Fasar Abrar Rajas handlinger og illoyalitet over for det samfund, der har givet ham statsborgerskabet.

Det er forslagsstillerens forhåbning, at det her lovforslag vil vise, at dansk statsborgerskab forpligter, og at dem, der har fået det tildelt, men vælger grov vedvarende kriminalitet, må forvente at miste det igen.

Det her lovforslag har til formål at beskytte Danmark og danskeres sikkerhed. Ved at fratage Fasar Abrar Raja hans tildelte danske statsborgerskab understreger vi, at hensynet til samfundets tryghed og retsorden vejer tungere end hensynet til personer, der gentagne gange har forbrudt sig groft mod landets tillid og love.

Med dette lovforslag omsætter vi mange års politiske hensigtserklæringer til konkret handling. Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til Tingets velvillige behandling.

Kl. 09:07

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til hr. Mikkel Bjørn.

Som sagt vil titlen på den anmeldte sag fremgå af www.folketingstidende.dk.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 138:

Forslag til lov om ændring af dyrevelfærdsloven. (Grænseværdier for dødelighed og særlige rådgivningsbesøg ved dødelighed i besætninger, uddannelseskraV for medarbejdere samt takstændring).

Af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen).
(Fremsættelse 06.02.2025).

Kl. 09:07

Forhandling

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Forhandlingerne er åbnet, og den første, der får ordet, er hr. Kris Jensen Skriver Jensen fra Socialdemokratiet.

Kl. 09:08

(Ordfører)

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for ordet. Vi skal i dag behandle L 138, der handler om dyrevelfærd. Lovforslaget har bl.a. til formål at udmønte to initiativer fra dyrevelfærdsaftalen »Sammen om dyrene«. For det første handler det om uddannelseskraV for medarbejdere, der arbejder i besætninger med grise, og for det andet handler det om en grænseværdi for dødelighed hos grisene. Det ligger os i Socialdemokratiet meget på sinde, at vi har en god dyrevelfærd i Danmark.

De to punkter, jeg listede op før, er som sagt udløbere af den brede aftale om dyrevelfærd, der blev lavet for godt et år siden. Jeg er glad for at stå her i dag. For jeg tror på, at vi med det her kommer et skridt på vejen for at sikre en bedre dyrevelfærd for grisene ude i vores stalde. Den opgave skal vi løse, for vi har en forpligtelse til at sikre os, de dyr, der opholder sig i staldene i Danmark, har det godt. For det første betyder det noget med en grænseværdi for dødelighed. Det giver noget at forholde sig til, og lovforslaget her betyder også, at de steder, hvor der er udfordringer, skal modtage rådgivningsbesøg, så dødeligheden i den enkelte besætning kan nedbringes. Vi mener helt overordnet, at der er brug for, at vi sætter ind der, hvor problemerne er, og i den henseende er det rigtig godt, at vi med det her får mulighed for at lave netop de besøg.

Jeg vil også gerne understrege, at vi skal have en hårdere sanktion over for dem, der ikke kan finde ud af det, og derfor går vi også konstruktivt ind i de drøftelser, som vi har om det i aftalekredsen. I dag handler det om en grænseværdi, som jeg mener vil være et rigtig godt værktøj. På samme måde er et rigtig positivt, at vi med

lovforslaget her sørge for, at der kan fastsættes uddannelseskraV for medarbejderne. For viden er også afgørende i denne henseende. Det er selvfølgelig vigtigt, hvordan det bliver skruet sammen, for vi skal også sikre os, at medarbejderen tilegner sig en viden, der helt konkret kan bruges ude i staldene, så vi opnår det, der er målet her, nemlig en bedre dyrevelfærd. Vi vil i Socialdemokratiet gerne sikre, at vi også opnår netop det.

En anden del af lovforslaget her er en takststigning i forbindelse med en stikprøvekontrol, når man af- og pålæser levende dyr i forbindelse med transport. Der er tale om en teknisk ændring, da taksten i en periode har været sat ned for at afvikle et overskud på ordningen. Det er derfor nu, hvor dette er afviklet, helt på sin plads, at taksten igen sættes op.

I Socialdemokratiet er vi meget optagede af dyrevelfærden. Vi skal behandle de dyr, som vi har i vores varetægt, ordentligt. Derfor er vi glade for lovforslaget her i dag, som vi naturligvis bakker fuldt og helt op om. Tak for ordet.

Kl. 09:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et enkelt spørgsmål fra fru Helene Brydensholt fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 09:10

Helene Brydensholt (ALT):

Tak for det, og tak til ordføreren for talen. Som ordføreren også sagde det, handler det her lovforslag jo bl.a. om en grænseværdi for sodødeligheden, og det er jo et fint skridt i den rigtige retning. For det er jo ikke nogen hemmelighed, at sodødeligheden har været et problem i rigtig mange år, og det er jo fint, at vi laver en grænseværdi. Men som jeg ser det – og det tror jeg også ordføreren vil give mig ret i – er der jo også andre knapper, vi kan skrue på.

Bl.a. skyldes den høje sodødelighed og pattegrisedødelighed osv. jo staldindretningen, det skyldes den ekstreme avl, vi har af grise, det skyldes de meget store kuld, vi har avlet grisene til at føde, hvoraf de selvfølgelig ikke alle sammen altid overlever, fordi der ikke er nok patter til at give mælk til de store kuld, og nogle af de pattegrise, der bliver født, simpelt hen ikke er udviklede nok til at kunne overleve. Så vil ordføreren sætte et par ord på, hvilke andre knapper der kan skrues på, og hvad der i den henseende er Socialdemokratiets politik?

Kl. 09:11

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 09:11

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for spørgsmålet. Jeg deler sådan set den opfattelse, som ordføreren også giver udtryk for, altså at vi ude i vores stalde i dag har en alt for høj dødelighed. Derfor var jeg også rigtig glad for, at der sidste år kunne blive lavet en dyrevelfærdsaftale med rigtig mange partier i Folketinget, herunder også ordførerens parti, hvor vi netop sætter ind over for nogle af de forskellige ting i forhold til det. To af initiativerne behandler vi i dag, og der er også andre initiativer, eksempelvis i forhold til halekupering, hvor vi sætter ind, og det tror jeg vil få os i den rigtige retning.

Lige nu sidder vi også og diskuterer straffeskærpselser på området, og det tror jeg også på vil bidrage til at vi får en bedre dyrevelfærd derude og også et bedre fokus på dødeligheden. Så der er jo mange forskellige værktøjer, vi skal bruge, og dem har vi i brug, og det arbejde går Socialdemokratiet meget aktivt ind i. For vi skal gøre det bedre, end vi gør det i dag.

Kl. 09:12

Kl. 09:14

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 09:12

Helene Brydensholt (ALT):

Jeg synes også, det er rigtig positivt med de drøftelser, vi lige nu har om netop straf og sanktioner, og der er også en kvittering til ordføreren, som jo er forholdsvis ny, for de gode input, som ordføreren kommer med.

Men det, jeg specifikt spurgte ind til, var jo f.eks. netop den her ekstreme avl af grise, vi har, og de store kuld. Vil ordføreren ikke sådan helt specifikt omkring det sætte et par ord på, hvordan Socialdemokratiet ser på den udvikling, der har været igennem rigtig mange år i landbruget?

Kl. 09:13

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 09:13

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det. Jeg tror på, at det er vigtigt, at vi kommer bredt omkring, og at vi også kigger på det, som ordføreren nævner i dag. Samtidig skal vi også fokusere på, hvordan vi fremover kan have et erhverv i Danmark, og det er de balancer, der ligesom skal gå op.

Når vi er gået ind i det her, så er det, fordi vi synes, det er vigtigt. Vi træffer jo nogle gode beslutninger i forbindelse med dyrevelfærdsaftalen, som vi bakker helt op om. Men vi er også helt sikre på, at vi skal følge op på det, og at vi på et tidspunkt også skal gøre noget yderligere. Så den samtale ser jeg også frem til at have med ordføreren fremadrettet, og jeg vil også gerne kvittere for det gode samarbejde.

Kl. 09:13

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Den næste spørger er fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 09:13

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Og tak til ordføreren for talen. Det her lovforslag giver jo ministeren bemyndigelse til at fastsætte grænseværdier for sodødelighed, og jeg vil gerne høre, hvordan regeringen har tænkt sig at fastsætte grænseværdierne. Hvor stor en del af søerne mener ordføreren det er acceptabelt at der dør i produktionen?

Kl. 09:14

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 09:14

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for spørgsmålet. Jeg er, som jeg også gav udtryk for over for den forrige spørger, meget enig i det, der også ligger under spørgsmålet her, nemlig at vi skal nedbringe dødeligheden ude i staldene i dag.

Det, der ligger i forslaget her, er, at man tager et gennemsnit af dødeligheden i dag, og at der så bliver udarbejdet en grænseværdi i forhold til det. Ligger man over den grænseværdi, skal man modtage de her særlige rådgivningsbesøg, som skal nedbringe dødeligheden ude i den enkelte besætning. Det tror jeg er rigtig, rigtig godt, og hvis ordføreren ønsker sådan en mere teknisk forklaring på den del, tænker jeg ministeren kan gå på med den del senere.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ønsker spørgeren den anden korte bemærkning? Ja. Værsgo.

Kl. 09:14

Leila Stockmarr (EL):

Et andet aspekt af det her lovforslag, som vi i Enhedslisten i hvert fald ikke har kunnet finde helt rundt i, er, hvad dyrlægerne rolle er i det her.

Har dyrlægerne eller får dyrlægerne med det her lovforslag og de planer, man lægger for dagen her, mulighed for at spille en afgørende rolle ved de her besøg, når der skal foretages kontroller, og også i forhold til uddannelse? Hvilken rolle spiller faglighed og dyrlægerne helt konkret?

Kl. 09:15

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 09:15

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det. Det, der ligger i forhold til rådgivningsbesøget, er, at det skal være en anden og uvildig, der besøger stedet. Så det må ikke være den dyrlæge, der eksempelvis normalvis er på besøg på en besætning. Derfor skal man indhente en anden rådgivning, så det ikke er den dyrlæge, man eksempelvis kender. Så dyrlægerne kan komme til at spille en rolle i det, også i forhold til uddannelseskravet.

Kl. 09:15

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren, hr. Kris Jensen Skriver fra Socialdemokratiet. Vi går videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er hr. Erling Bonnesen fra Venstre. Værsgo.

Kl. 09:15

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Et bredt flertal er blevet enige om en dyrevelfærdsaftale med initiativer for både produktionsdyr og kæledyr, og det synes jeg er godt. Når man har dyr i sin varetægt, skal man sørge for, at dyrene har det godt. Lovforslaget styrker dyrevelfærden, og det er rigtig godt, og det udspringer som sagt af aftalen »Sammen om dyrene«, som indeholder en række initiativer, og lovforslaget skal sikre opfyldelsen af de her initiativer, som der nu er stor og bred enighed om.

Som det allerede har været drøftet her, giver lovforslaget mulighed for at fastsætte grænseværdier for sodødelighed, og det er jo centralt for at reducere netop sodødeligheden, så det sikres, at overskridelsen af de grænser udløser, som det også lige har været nævnt, uvildig rådgivning for netop at have fokus på løsningen af det. Derudover indføres der uddannelseskrav for medarbejdere i so-besætninger, og det tænker jeg også er godt netop for at få større viden og udbredelse af management og styring af praktiske ting og forebyggende tiltag for at forbedre dyrevelfærden. Endelig hæves taksten for stikprøvekontroller, som det også allerede er fremgået af debatten. Og så er der også initiativer om, at kæledyr, f.eks. hunde, ikke skal avles til et bestemt udseende. Det har også i tidligere debatter været fremme.

Med dette lovforslag tager vi et vigtigt skridt for at styrke dyrevelfærden i Danmark, og Venstre støtter selvfølgelig lovforslaget. Og så skulle jeg hilse fra Det Konservative Folkeparti og sige, at de også støtter lovforslaget. Tak.

Kl. 09:17

Kl. 09:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Venstres ordfører. Der er ikke flere spørgsmål, så vi går videre i talerrækken. Og den næste på talerstolen er hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 09:17

(Ordfører)

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det. Lovforslaget her synes vi i Danmarksdemokraterne er et godt skridt for at højne dyrevelfærden. Vi synes, det en god idé, at man arbejder målrettet mod at sænke sodødeligheden, og at man samtidig arbejder med at få bedre uddannelse af medarbejderne i landbruget. Jeg håber og forventer egentlig også, at ministeren og styrelsen går ind i samarbejdet med svineavlerne om, hvordan vi så strikker den her uddannelse sammen, og hvordan det fungerer bedst for at få gjort det her, så vi netop forbedrer dyrevelfærden.

Danmarksdemokraterne støtter forslaget.

Kl. 09:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ingen spørgsmål. Vi fortsætter med talerrækken, og den næste på talerstolen er hr. Mads Olsen fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:18

(Ordfører)

Mads Olsen (SF):

Tak for ordet. Jeg er her som vikar for hr. Claus Jørgensen, og jeg har lovet at læse talen op, da han er i Moldova. Dyrevelfærd er ikke et valg, det er et ansvar. Derfor bakker SF op om lovforslag L 138, som tager et vigtigt skridt mod bedre forhold for landbrugsdyr i Danmark. Det er ikke en fuld løsning, men det er en kraftig forbedring. Dette er en del af den historiske dyrevelfærdsaftale, som vi i SF sammen med et bredt flertal i Folketinget har været med til at forhandle. Det er et vigtigt skridt for dyrene, og vi vil sikre, at aftalen følges til dørs med konkrete forbedringer.

En af de helt centrale dele af dette lovforslag er, at der nu bliver mulighed for at stille uddannelseskra­v til personer, der arbejder med dyr i landbruget, og det er et stort skridt fremad, da det er afgørende for, at dyrene bliver behandlet bedre. Men SF vil også fokus på, at implementeringen sker godt, så kravene reelt fører til forbedringer. For hvad nytter det at stille krav om uddannelse, hvis kvaliteten af undervisningen er for lav? Vi ved, at korte onlinekurser på et par dage ikke er tilstrækkeligt. Hvis vi virkelig vil sikre bedre dyrevelfærd, skal uddannelsen være fysisk, grundig og udviklet i samarbejde med uvildige eksperter som f.eks. Dyr­lægeforeningen.

Et andet vigtigt element i lovforslaget er muligheden for at fastsætte en grænseværdi for sodødelighed. Problemet med høj sodødelighed er ikke nyt. Industrien har haft år til at løse det selv gennem frivillige aftaler, men vi kan alle se, at det ikke har været nok. Derfor skal vi have en fast grænse, og den skal sættes sådan, at vi ser en reel forbedring af dyrenes livsvilkår. Det er en vigtig regulering, fordi det handler om levende væsener, der fortjener en ordentlig behandling. Hvis vi virkelig vil gøre en forskel, skal vi sikre, at de grænser, der fastsættes, er ambitiøse, og at der er konsekvenser, hvis de overskrides, for dyrene kan som bekendt ikke selv sige fra. Vi skal tage fat i de grundlæggende problemer. Forskningen viser, at høj sodødelighed bl.a. skyldes de enorme kuld­størrelser, vi avler grise til at få. Det er hverken bæredygtigt eller acceptabelt. SF vil have så høje krav, at vi også ser på genetik, staldindretning, pasning og tidsforbrug pr. dyr, for reelle forbedringer kræver en helhedsindsats.

SF støtter lovforslaget, og vi ser frem til at presse på for endnu bedre løsninger fremover. Tak for ordet.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak for det. Der er ikke stillet spørgsmål, og vi går videre i talerrækken. Den næste på talerstolen er hr. Carsten Bach, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 09:21

(Ordfører)

Carsten Bach (LA):

Tak for det, formand. I Liberal Alliance er vi meget glade for den dyrevelfærdsaftale, der jo netop for nylig har fejret 1-årsfødselsdag, så jeg synes i virkeligheden, det er meget berettiget, at vi ønsker hinanden tillykke med det.

Det er jo et rigtig solidt og politisk bredt politisk arbejde, der har været med at få indgået aftalen og ros til ministeren for det! Jeg mener, at aftalen er den sti, der vil være fremadrettet til at forbedre dyrevelfærd generelt i Danmark og jo særlig også i vores stalde. De elementer, der er i lovforslaget her, er jo så den første udmøntning af dyrevelfærdsaftalen.

Jeg vil meget gerne rose særlig Socialdemokratiets ordfører for en meget, meget fin gennemgang af indholdet i lovforslaget. Derfor vil jeg ikke selv gå ned i detaljerne i elementerne fra aftalen om forbedret dyrevelfærd eller lovforslaget som sådan, men jeg vil sige, at vi i Liberal Alliance også ser rigtig meget frem til de øvrige initiativer fra aftalen og deres udmøntning. Særlig måske strafskærpelsen, som også blev omtalt af Socialdemokratiets ordfører, er noget, som vi i Liberal Alliance ser rigtig meget frem til at vi kan lovbehandle her i Folketingssalen. Med de ord vil jeg så meddele Liberal Alliances støtte til lovforslaget.

Kl. 09:22

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren for Liberal Alliance. Der er ikke stillet spørgsmål, så vi fortsætter talerrækken, og den næste på talerstolen er hr. Henrik Frandsen fra Moderaterne.

Kl. 09:23

(Ordfører)

Henrik Frandsen (M):

Tak for ordet, formand. Den 9. februar sidste år, altså for lige godt et års tid siden, indgik et bredt flertal i Folketinget en aftale om forbedring af dyrevelfærd, som hed Sammen om Dyrene. I forbindelse med den aftale blev der identificeret 31 initiativer, som skulle gennemføres, efterhånden som det gav mening.

Det, som lovforslaget i dag omhandler, er initiativ nummer 14 og nummer 18. Det første, altså nummer 14, handler om et uddannelseskra­v til medarbejdere i sobesætninger, så de kan lære at håndtere sobesætninger på en måde, der reducerer sodødeligheden. Og nummer 18 handler om højere sooverlevelse, hvor man bemyndiger ministeren til at fastsætte nogle grænseværdier. Overskrider man disse grænseværdier, skal man modtage et rådgivningsbesøg inden for 30 dage.

Udover det er der også i lovforslaget et element omkring hævelse af taksterne for finansiering af stikprøvekontrol og andre kontroller ved dyretransporter. Det er en taksthævning, men det er det i virkeligheden ikke; det er i virkeligheden en tilbageførsel af taksten til den størrelse, den havde, inden den blev midlertidigt nedsat, fordi der var et overskud på administrationen af ordningen. Det er et rigtig godt lovforslag, som Moderaterne selvfølgelig bakker op om.

Kl. 09:24

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Moderaternes ordfører. Der er ikke stillet spørgsmål. Vi går videre til Enhedslisten, og det er fru Leila Stockmarr. Værsgo.

(Ordfører)

Leila Stockmarr (EL):

Jeg vil indledningsvis sige, at jeg i dag er her som vikar for vores ordfører, hr. Søren Egge Rasmussen.

Tænk, at vi står her i Folketingssalen i dag og diskuterer grænseværdier for dødelighed for dyr, som vi trods alt i dyrevelfærdsloven anerkender som levende og sansende væsener, som skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varige mén og væsentlig ulempe; det er et direkte citat fra loven.

Men det er tydeligvis ikke det, der sker i den danske industrielle svineproduktion, når 16,5 pct. af søerne dør i produktionen. Det er hver sjette so, vi taler om her. Vi taler om 160.000 levende og sansende væsener, som behandles som højt optimerende fødemaskiner, og som lever under så dårlige forhold, at de enten må dø eller aflives.

Grænseværdier for dødelighed har vi haft i mange år efterhånden, og alligevel er det kun gået den forkerte vej.

I Enhedslisten ærgrer vi os over, at regeringen endnu en gang forsømmer muligheden for at gøre noget, der rent faktisk ville gøre en forskel for dyrene i de danske industristalde. De væsentlige dødsårsager for søerne glimrer ved deres fravær i det lovforslag, som regeringen har fremsat. Der står ikke et ord om avlsarbejdet, hvor man alene med øje for profitmaksimering har avlet så store kuld, at næsten hver fjerde pattegris dør, eller om de hyppige kuld, som slider hårdt på soens krop, og fikseringen, hvor søerne i lange perioder ikke har mulighed for at bevæge sig ud over at rejse sig og lægge sig ned, eller om, at de får sår og skader af de trange metalbøjler og det hårde betongulv. Jeg vil også nævne brugen af ammesøer, der forlænger fikseringen, og svineproducenter, der systematisk medicinerer dyrene med guld bajere for at få dem til at acceptere fremmede pattegrise. Og jeg kunne blive ved.

Så når vi står her i dag og er nødt til at diskutere grænseværdier for dødelighed, er det, fordi de grundlæggende forhold omkring produktionen af svin er løbet helt af sporet i effektiviseringens og profitmaksimeringens navn. Undervejs er det, som om vi har glemt, at vi har med levende og sansende væsener at gøre. Som Dyrenes Beskyttelse skriver i deres høringsvar:

»Det er afgørende, at produktionspresset lettes, så både søer og pattegrise får mere tålelige forhold – herunder, at der fødes færre og stærkere grise.«

Enhedslisten ser frem til udvalgsarbejdet og håber, at vi kan være med til at skubbe forslaget i den rigtige retning, før vi tager endelig stilling. For på trods af alle de forhold, jeg netop har talt om, indeholder lovforslaget også minimale forbedringer i form af krav om uddannelse til medarbejdere i svineproduktionen. Men vi vil advare stærkt imod, at vi stikker hinanden blå i øjnene og bilder os selv og de mange danskere, der bekymrer sig for dyrenes forhold, ind, at vi har løst problemerne med det her lovforslag.

Kl. 09:28

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Enhedslistens ordfører. Der er ikke stillet spørgsmål, så vi fortsætter talerrækken. Nu er det fru Mette Thiesen fra Dansk Folkeparti.

Kl. 09:28

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Tak. Jeg er her for vores dyrevelfærdsordfører, fru Pia Kjærsgaard, og jeg har simpelt hen kun positive ting at sige om det her lovforslag. Det kommer nok ikke bag på nogen, for i Dansk Folkeparti er dyrevelfærd helt ekstremt vigtigt. Vi ser også den her aftale som en rigtig vigtig aftale. På nogle punkter ville vi også gerne gå længere

for at passe på dyrene, men den her aftale er god og bringer os et godt stykke af vejen.

Det her er som sagt implementering af nogle enkelte punkter, men dyrevelfærd er ekstremt vigtigt, og det skal vi huske på. Det er vigtigt i vores stalde, det er vigtigt på rideskolerne rundt omkring, og det er også vigtigt for de dyr, vi har derhjemme, og som bliver vores rigtig gode venner. Derfor støtter vi selvfølgelig også det her lovforslag.

Kl. 09:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Dansk Folkepartis ordfører. Vi går videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er fru Zenia Stampe fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 09:29

(Ordfører)

Zenia Stampe (RV):

Vi stemmer også for det her. Det er forbedringer af – lad os nu være ærlige – den fuldkommen elendige dyrevelfærd i de store danske dyrefabrikker. Små skridt har også ret, men jeg vil gerne være fuldstændig ærlig i dag: Den produktionsform, vi ser, har *intet* at gøre med dyrevelfærd og kan aldrig nogen sinde komme til det, altså det at spærre dyr inde på så lidt plads og fremavle dem i den grad. Nu er der jo nogle på tilhørerpladserne i dag, så jeg kan prøve at forklare det lidt, så almindelige mennesker også kan forstå det.

En so, altså en morgris, har 14 patter, men hun er fremavlet til nu at føde 20 pattegrise. Og det siger sig selv, at det er lidt svært for en morgris at passe 20 pattegrise, når hun nu kun har 14 patter. Der er så også bare det forhold, at hver femte pattegris dør, fordi morgrisen ikke kan tage sig af hver femte pattegris, og den bliver simpelt hen for svag til at overleve. Det er i øvrigt hver sjette so, der dør, fordi livet som so i den danske griseproduktion er så hårdt.

Det her er små forbedringer, ja, men det gør jo ikke grundlæggende op med den industrielle måde, vi behandler dyr på. Vi behandler dem jo faktisk ikke som levende væsener – vi behandler dem som ting. Og derfor spørger jeg nogle gange mig selv: Hvem er egentlig den største dyremishandler i det her land? Er det de få brodne kar, som vi er enige om vi skal straffe hårdere? Eller er det i virkeligheden Folketinget, som har vedtaget så dårlige krav til behandling af dyr, at der er mange af dem, der systematisk bliver syge og dør af det?

Det her er forbedringer, og derfor stemmer vi for dem. Vi har indgået en aftale om dem. Men jeg vil også være helt ærlig og sige, at vi arbejder for et grundlæggende opgør med den måde, vi behandler dyr på i Danmark. Der er selvfølgelig også nogle, der gør det godt. Jeg synes godt, vi kan stå ved dyrevelfærden i den økologiske dyreproduktion. Men når det gælder den konventionelle dyreproduktion, synes jeg godt nok, det er svært at snakke om dyrevelfærd. Jeg synes snarere, at det har karakter af systematisk, statsautoriseret dyremishandling. Og det er vores ansvar.

Kl. 09:31

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke stillet spørgsmål, og vi fortsætter i talerrækken. Den næste på talerstolen er fru Helene Brydensholt fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 09:32

(Ordfører)

Helene Brydensholt (ALT):

Tak skal du have, formand. Formålet med lovforslaget her er jo at gennemføre to af initiativerne i dyrevelfærdsaftalen, som en lang række partier, herunder Alternativet, indgik med regeringen i februar sidste år. Men det er jo ikke nogen hemmelighed, at hvis Alternativet

alene havde stået bag dyrevelfærdsaftalen, så havde den været meget mere ambitiøs på dyrenes vegne. Men der er trods alt gode takter og forbedringer i aftalen, dog halter det stadig grundlæggende for dyrene i produktionen, og det er jo dem, der er allerflest af i Danmark, det er dem, der har det allerværst, og det er dem, som lovforslaget, vi behandler i dag, vedrører.

Kampen for bedre forhold for dyrene i produktionen må jo tages skridt for skridt, desværre, det ser vi herinde. Jeg ville ønske, at vi snart kunne se hinanden i øjnene på tværs af vores traditionelle politiske skel og erkende, at det er bydende nødvendigt at tage et opgør med en produktionsform, der i Danmark har udviklet sig ud i det fuldstændig absurde – en produktionsform, som skader dyrene, som skader miljøet, og som også skader folkesundheden – at vi kunne løfte os lidt og tale mere om værdier og mindre om statsstøtte til en efterhånden meget lille gruppe af storproducenter og en gang for alle beslutte os for, at vi vil have en ordentlig dyreetik, og at vi vil have et sundt og grønt landbrug i Danmark. Men vi ved jo alle sammen godt, at der er meget stærke økonomiske interesser på spil, og at storproducenternes lobby er stærk ikke bare i Danmark, men også internationalt. Ja, i USA er den faktisk større, end den er i både våben- og olieindustrien, og det siger jo ikke så lidt.

Lovforslaget omfatter, foruden at det giver ministeren hjemmel til at kunne gennemføre initiativerne i dyrevelfærdsaftalen om at få dødeligheden bragt ned ved at registrere bedre, og at det indfører rådgivningsordninger og uddannelseskrav for medarbejdere, også en justering af taksten for virksomhedernes egenbetaling for kontrolbesøg. I det lovforslag, der blev sendt i høring bredt, er der sket en ændring i taksten, som nu er blevet sat ned fra 70 kr. til 64 kr. Det er sket efter en såkaldt supplerende høring, som var med meget kort frist hen over julen, altså fra den 19. december til den 8. januar, og det er jo sjovt nok også kun virksomhedernes lobbyister, der har givet høringssvar. Denne del af lovforslaget, som jo ikke vedrører dyrevelfærdsaftalen, vil vi i Alternativet rigtig gerne have udskilt i et selvstændigt lovforslag, så vi kan stemme særskilt for det. For det vedrører jo blot endnu en økonomisk begunstiggelse af virksomhederne, så det håber jeg at ministeren vil imødekomme.

Ved at nedsætte virksomhedernes egenbetaling bliver der samlet set færre penge i Fødevarestyrelsen til at kunne føre tilsyn med dyrene for. Men vi skal jo ikke have mindre tilsyn med dyrene i produktionen, men vi skal have mere tilsyn med dem og vi skal have et bedre tilsyn med dem. Begrundelsen for at ville sætte taksten op til 70 kr. var, at der var tale om en ekstraordinær nedsættelse af gebyret i nogle år grundet en manglende opfyldelse af de politisk fastsatte mål for antallet af kontroller, og det vil jo også sige, at Fødevarestyrelsen ikke har gennemført det krævede antal stikprøvekontroller før i 2024, da kontroltrykket var sænket fra 10 pct. til 5 pct., og det har branchen jo nydt godt af den i den periode. Så derfor mener vi ikke, det er rimeligt, hvis det nu skal danne grundlag for at regulere gebyret, så det kommer til at dække de faktiske udgifter. For én ting er antallet af kontroller, som jo vel er dejligt målbart, men det er jo også afgørende, hvordan vi kontrollerer det, hvordan kontrollerne finder sted, og hvilke sanktioner der bliver taget i anvendelse ved overtrædelser. Kontrollen må jo ikke hovedsagelig komme til at tage form af en databehandling ved et skrivebord, men der bør også foretages et grundigt tilsyn af dyrene der, hvor de befinder sig. Jeg vil derfor også opfordre til, at vi i forbindelse med de gode drøftelser, vi i aftalekredsen bag dyrevelfærdsaftalen i ministeriet har om straf og sanktioner, også får en grundlæggende og mere dybdegående drøftelse af, hvordan tilsynet med dyrene i produktionen kan forbedres. For det har jo i årevis ikke fungeret godt nok, og det bliver desværre ikke prioriteret nok.

Dyrevelfærdsloven er jo en rammelov, og det interessante er derfor, hvordan den konkret kommer til at udmønte sig i bekendtgørelser, og ikke mindst også hvor stor en indflydelse erhvervets særinter-

esser har på udformningen af reglerne. Hidtil har de jo haft – og det har de stadig – meget stor indflydelse på, hvordan bekendtgørelserne i ministeriet kommer til at se ud, og derfor vil Alternativet også anbefale ministeren at læse høringssvarene fra Dyr lægeforeningen, Dyrenes Beskyttelse og Det Dyreetiske Råd godt og grundigt og at for en gangs skyld lægge mindre vægt på producenternes økonomiske særinteresser og i højere grad vægte de organisationer, der taler dyrenes sag, og de mange borgere, der ønsker en bedre dyrevelfærd for dyrene i produktionen. Tak for ordet.

Kl. 09:36

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Alternativets ordfører. Der er ingen korte bemærkninger. Så giver vi ordet til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Værsgo.

Kl. 09:37

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Tak for ordet, også tak til alle de ordførere, der har givet deres syn på sagen her til kende. Jeg er faktisk rigtig glad i dag for, at vi kan behandle det her lovforslag, som flere ordførere allerede har nævnt jo er en udmøntning af den dyrevelfærdsaftale, som et meget, meget stort flertal i Folketinget indgik for ca. 1 års tid siden. Dermed er den også den første af sin art, der samlet set tager fat på en stribe initiativer – jeg tror, det er over 30 initiativer – på en bred række områder. Det her målretter sig så, som det også er blevet sagt, mod to af initiativerne og så en takstjustering, men det vender jeg tilbage til lige om et øjeblik.

Indledningsvis vil jeg holde mig lidt overordnet til det og sige, at jeg er helt med på, at det her emne om dyrevelfærd, som også fru Zenia Stampe og andre har sagt, fylder utrolig meget i den offentlige debat, og det er også med god grund. Som Alternativets ordfører også var inde på, synes jeg også, det er vigtigt, at vi også en gang imellem tager de mere principielle diskussioner og snakke og løfter os lidt op og siger, hvad det så er for en produktionsform, hvad det er for nogle udviklingsmuligheder, hvad det er for nogle balancer, som vi gerne ser. Det synes jeg er helt på sin plads vi gør fra tid til anden, så det ikke bare bliver noget drift og nogle konkrete ting, og så er vi videre til næste punkt. Det gør jeg meget gerne også i alle mulige andre sammenhænge både her i salen og selvfølgelig ved samråd, og hvad der ellers hører til i snakke, som vi har løbende også i aftalekredsen i forhold til dyrevelfærdsaftalenovre i ministeriet. Så er det sagt.

Jeg synes, det er en vigtig diskussion, vi har med hinanden. Og der er mange dilemmaer, der er mange balancer, i forhold til hvordan vi kan få håndteret de her spørgsmål. Men jeg lytter mig til blandt alle dem, der har været på talerstolen i dag, at de siger, at det her er et skridt i den rigtige retning. Og jeg vil gerne kvittere for, at det er den tilgang, man også tager fra Folketingets partiers side, nemlig at det er skridt i den rigtige retning. Så kan man selvfølgelig mene, at skridtene er for små, eller at de skulle have været hurtigere, eller hvad det kunne være, men jeg synes, det er vigtigt at understrege, at det her er et stort flertal, og jeg håber nærmest, at det bliver et samlet Folketing, der kan stå bag, at vi tager nogle skridt i den rigtige retning, hvad dyrevelfærden på griseområdet i det her tilfælde angår.

Hvis vi sådan lige tager de to elementer, som vi nu folder ud her, synes jeg, at det er to ting, som vi også har arbejdet meget med i forhold til at se, hvor det så er henne, vi kan få nogle indsatser, der kan virke, og som samtidig også kan udvikle produktionen i en mere bæredygtig dyrevelfærdsmæssig retning. Vi går nu ind konkret i forhold til besætningsejere, der har en sodødelighed, der ligger i den højere ende, altså over et gennemsnit, og siger: I bliver nu nødt til obligatorisk at tage imod uvildig rådgivning og derved også kigge på de initiativer, der måske er andre steder, hvor det går bedre, og I bliver nødt til at lære af dem og implementere dem i jeres

stald og dermed få bragt dødeligheden ned og velfærden op. Det er sådan en konkret tilgang til også netop at få bragt nogle af de gode eksempler frem, for der er netop gode eksempler, og der er jo meget, meget stor forskel fra den eneste stald til den næste, og det synes jeg også man skal anerkende der er. Så det er det, det handler om, altså at vi ligesom får sagt, at det nu ikke er noget, vi sådan lidt frivilligt kan gøre. Hvis man ligger over det gennemsnit, som bliver den grænseværdi, som Fødevarestyrelsen vil fastsætte, er der et obligatorisk krav med det her forslag om, at så skal man have en uvildig dyrlæge, altså ikke sin egen dyrlæge, men en anden dyrlæge, en anden fagperson, der skal komme ud og med friske øjne kigge på stalden og se, hvad det er, der sker, og hvad årsagerne er til, at dødeligheden er, som den er, og hvad der skal ske for at få bragt den ned. Det er det ene element, som jeg synes er vigtigt.

Det andet element, som jeg også selv har noteret mig, er, at når man taler med forskellige producenter og i øvrigt også andre, som har forstand på de her ting, Dyrlægeforeningen og andre, siger de, at det handler om, at de mennesker, som arbejder med dyrene ude i staldene, også har et bedre kendskab til, hvad det er, de har med at gøre. For det er netop, som fru Zenia Stampe siger, ikke ting, det er dyr, og det skal man være sig fuldt bevidst om. Jeg siger ikke, at der er noget som helst forkert i, at man har taget arbejdskraft ind, det kan være fra andre lande end Danmark, og de kommer måske med nogle andre traditioner, en anden viden, men der bliver vi så nødt til at stille krav til alle de medarbejdere, der er i stalden, nemlig at de skal have et vidensgrundlag, sådan at de bedre ved, hvad det er, de har med at gøre. I dag er det sådan, at det kun er den besætningsansvarlige, der har det krav, og det, vi nu siger her, er, at der kommer til at være et krav om et uddannelsesniveau for alle, der arbejder med dyrene i stalden.

KI. 09:42

Erfaringsmæssigt, er det de steder, hvor man allerede har arbejdet med det, og det er der heldigvis eksempler på, noget af det, der virker allerbedst. Det er der, man simpelt hen kan se, at det flytter allermest, og derfor tror jeg sådan set meget på, at lige præcis det, at vi nu tager det skridt og siger, at det ikke kun er den besætningsansvarlige – den besætningsansvarlige, som jo ikke, kan man sige, har alle rutinerne eller har håndteret alle dyrene i dagligdagen, men netop har det overordnede ansvar – men alle medarbejderne, der får et fagligt niveau og får stillet et krav til at skulle have det, vil have en god og positiv effekt. Det er i hvert fald det, erfaringerne de steder, man arbejder med det, allerede nu giver anledning til at se.

Det sidste omkring takstjusteringerne, som er det tredje element, anerkender jeg ligger uden for selve aftalen. Det skyldes den simple ting, kan man sige, qua de EU-krav, der er, og det er ud fra nogle konkurrencemæssige regler, at når der er et underskud på en given ordning, i det her tilfælde stikprøvekontrollerne, skal man sætte takstniveauerne sådan, at de udgifter bliver dækket. Fru Helene Brydensholt spørger, hvorfor de er blevet justeret i høringsfasen, og det er af den simple årsag, at man har fået regnskabstal ind, og dermed har man justeret, i forhold til hvad det er, de redskaber har vist der har været af udgifter, og dermed har man justeret efter det. Men det er en øgning af den takst, der hidtil har været, om end det har været en midlertidig nedsættelse. Den sætter man så nu op på et niveau, sådan at man får dækket omkostningerne ved den indsats i forhold til kontrollerne, som der foretages.

Så vil jeg godt kommentere lidt på et par af de andre ordføreres indlæg. Jeg vil igen kvittere for det, der er blevet sagt. LA's ordfører sagde, at det her så er den første del af den her 1-årige aftale, som vi indgik. Det er ikke helt rigtigt, for der er faktisk allerede indtil flere af de elementer, som vi har aftalt, som er blevet implementeret, og andre er på vej igennem bekendtgørelser, som er sendt i høring osv. Men ikke desto mindre er det her også vigtige ting, som nu kommer med lovforslaget.

Så spørger Enhedslistens ordfører, hvorfor det her lovforslag ikke siger noget omkring avl – jeg tror også, at fru Zenia Stampe og andre var inde på det – og hvorfor det ikke siger noget om nogle andre ting. Det er, fordi det her forslag så er den del af vores dyrevelfærdsaftale, som retter sig imod sodødeligheden, altså med grænseniveauet, og mod managementuddannelseskrav. Der er jo andre elementer i vores dyrevelfærdsaftale, som netop også går ind og kigger på avl, som vi også har diskuteret i andre sammenhænge, og som vi også kommer til at se i den aftalekreds, som Enhedslisten så desværre ikke er en del af, men som andre partier vil få mulighed for at se, altså hvad det er for nogle anbefalinger, der ligger, også i forhold til hvordan man kan arbejde med avl og dermed bedre vilkår for dyrene. Det gælder selvfølgelig for søerne, men det gælder også i særdeleshed for pattegrisene.

Jeg glæder mig over, at SF's ordfører siger, at det her også er vigtige skridt, at det er væsentlige skridt, og jeg er enig i det. Men er vi så i mål? Nej, det er vi ikke, og det vil jeg også gerne sige her. Jeg forestiller mig ikke, at den her aftale så er det, og at vi så aldrig kommer til at kigge på dyrevelfærd igen. Overhovedet ikke. Det her er den første dyrevelfærdsaftale af sin slags i Danmark nogen sinde. Der er adskillige elementer, som retter sig imod griseområdet, som er det, der nok alt andet lige fylder mest og også med god grund, for der er brug for at tage nogle initiativer og nogle skridt i den rigtige retning, og det er det, vi gør. Men er det så sådan, at vi ikke kommer til at følge det op og se på, hvordan udviklingen går, når de her forslag er implementeret? Nej, selvfølgelig følger vi op på det, og selvfølgelig kommer vi efter min opfattelse også til i aftalekredsen at snakke videre om det og se løbende på, hvad det så er, der virker, og er der nye ting, som vi skal tage med ind og kigge på, er det så sådan, at vi fortsat skridt for skridt kan skubbe dyrevelfærden i den rigtige retning. Det er sådan, jeg ønsker at arbejde med det.

Det skal være mine ord her til en indledning. Og så vil jeg bare endnu en gang kvittere for det samarbejde, der har været omkring aftalen og også omkring de bemærkninger, der er faldet til lovforslaget, og jeg glæder mig selvfølgelig også til, hvordan det bliver behandlet i udvalget. Men foreløbig i hvert fald mange tak for, at I har taget imod det på den måde, som I har.

KI. 09:46

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ministeren. Der er en række korte bemærkninger, og den første er til fru Leila Stockmarr fra Enhedslisten. Værsgo.

KI. 09:46

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Jeg vil helst ikke have siddende på mig, at Enhedslisten synes, at det her lovforslag er et skridt i den rigtige retning som sådan, og jeg understregede også, at vi er uafklarede og afventer udvalgsarbejdet. Jeg er også helt med på, at det her lovforslag ikke handler om avlsarbejde, men jeg skitserede såmænd bare i min tale de helt grundlæggende udfordringer, der er med den her industriproduktion.

Men jeg vil gerne stille ministeren et spørgsmål. Vi ser jo ind i, at vi siden 1990 har haft en firdobling af dødeligheden, når det kommer til søer. Det er jo ganske, ganske voldsomt. Kunne det ikke give mening, at regeringen tog udgangspunkt i de tal, vi har? For 35 år siden var det 4 pct., og i dag er 16,5 pct. Hvad mener ministeren helt konkret ville være en ambitiøs dødelighedsgrænse at sætte, hvis man overhovedet skal kunne tillade sig at kalde det her for et skridt i den rigtige retning, der vil tilgodese søernes liv og velfærd?

KI. 09:47

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 09:47

Kl. 09:50

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jeg er da ked af det, hvis jeg har taget Enhedslistens ordfører til indtægt for noget, som Enhedslisten ikke mener, altså at det her skulle være et positivt skridt. Så kunne jeg notere mig, at det var det så stort set alle andre, hvis ikke alle andre, partier, der gav udtryk for. Nu refererer jeg så til SF, men det kunne også have været andre, og Dansk Folkeparti siger også noget tilsvarende. Så jeg skal beklage, hvis jeg har taget Enhedslisten til indtægt for at synes, at de her elementer er positive. Men lad det så ligge.

Jeg synes, det er væsentligt, at vi ser den ændring i, at vi får bragt dødeligheden i den nedadgående retning. Jeg vil ikke stå her og sige, hvor mange det så er acceptabelt med, altså en bestemt procent eller et bestemt antal, men jeg vil have en retning på, at det skal falde. Så når man kan se, at der er gode steder, altså stalde, hvor de kan håndtere det bedre end andre steder, med management og i det hele taget uddannelse af deres medarbejdere, og hvor de håndterer det på forskellig vis, og at der er andre steder, hvor det går dårligere, så synes jeg, det er nærliggende at tage fat i de steder, hvor det går dårligere, og sige til dem: Når I ligger der, så har I nu et krav om, at skal I skal have en uvildig rådgivning om at få bragt dødeligheden ned. Det er det, som jeg ser i det her forslag der er godt.

Kl. 09:49

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 09:49

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Djævelen ligger jo i detaljen her. At få sat et konkret tal på må betyde, at man binder sig til masten i forhold til rigtigt at tage et skridt fremad i forhold til at få nedbragt dødeligheden. Derfor synes jeg, det havde været hensigtsmæssigt, hvis man havde sat et konkret mål, også i forhold til at skabe vished og klarhed, også for de mange borgere, som bekymrer sig om dyrenes velfærd og liv.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren om noget konkret her til slut. Begrebet anden aktør tror jeg er blevet brugt af både ministeren og den socialdemokratiske ordfører. Hvad dækker det helt præcis over? Hvem er det helt konkret, der vil få mulighed for at føre det her tilsyn? Og vil ministeren garantere, at det som minimum er en, der har en dyrlægeuddannelse, og ikke er en person, der falder ind under den brede betegnelse fagkonsulent?

Kl. 09:49

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 09:49

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Altså, Enhedslisten siger, at vi skal tage nogle rigtige skridt i den rigtige retning, og jeg står og siger, at vi tager nogle skridt, som vil betyde, at dødeligheden falder. Og der ved jeg ikke, om Enhedslisten så er uenig i, at det er et rigtigt skridt i den rigtige retning. Det synes jeg det er. Men det er jo sikkert sådan, at man ser på det lidt forskelligt.

Den rådgivning, der bliver givet, skal gives af en person, som ikke normalt kommer i besætningen. Jeg tror også, Socialdemokraternes ordfører allerede har beskrevet det. Det kunne f.eks. være en dyrlæge, og det kunne være en fagkonsulent med en naturvidenskabelig eller landbrugsfaglig uddannelsesbaggrund. Så det er bare for at sige, at det skal være en med friske øjne og med den baggrund, man skal have, for at kunne se, hvordan man kan give nogle fagligt, hvad skal man sige, tunge forslag til at bringe dødeligheden ned. Det er det, der ligger i det opdrag, som forslaget her giver.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Den næste spørger er fru Helene Brydensholt fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 09:50

Helene Brydensholt (ALT):

Tak til ministeren for en meget grundig gennemgang af lovforslaget. Jeg spurgte jo oppe fra talerstolen ind til, om ministeren ville dele lovforslaget op. Så det kunne jeg godt tænke mig at ministeren lige svarede på, hvis ministeren allerede nu kan imødekomme det.

Så er der et andet spørgsmål i forhold til det her med uddannelseskrav, og det er jo superpositivt, at man nu kan stille uddannelseskrav, og det ligger jo så på ministerens bord med hensyn til, hvordan det skal gøres. Derfor vil jeg høre ministeren, om ministeren har tænkt sig at begrænse det til kun at omhandle svin, eller om man ikke også vil udbrede det til alle dyr, som vi i Alternativet mener man lige så godt kan gøre det. Den anden del af det er så kvaliteten af de her uddannelser, og der lægges, så vidt jeg forstår det, op til onlinekurser. Men det er jo blevet problematiseret af bl.a. Dyrenes Beskyttelse, fordi man mener, at det kvalitativt ikke er godt nok. Der er også en problematik med, at der er mange mennesker fra udlandet, der arbejder i landbruget, og at et onlinekursus der ligesom ikke vil være fyldestgørende. Vil ministeren sige lidt om det?

Kl. 09:51

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 09:51

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Det vil jeg meget gerne. For det her handler om, at vi – kan man sige – nu laver et krav til, at der skal være et uddannelsesniveau. Så skal vi selvfølgelig også vurdere, hvad der så skal til, og det er så det, der kommer til at ske i forbindelse med bekendtgørelsen og den høring, der kommer til at være. Det er også rigtigt, at det, der bliver lagt op til, er et onlinekursus over nogle dage, og det er alt andet lige også klart, at jo mere uddannelse, jo bedre.

Men der er selvfølgelig også her dilemmaer, i forhold til hvad det så er for en økonomi, og hvad det er for nogle omkostninger, i forhold til hvad vi får ud af det. Jeg kan med de erfaringer, der bliver givet mig, se, at det, at du i det hele taget har et uddannelsesniveau til alle medarbejdere, flytter rigtig meget, og man kan vel populært sagt sige de lavthængende frugter. Men det er også derfor, jeg spørger, om det så er det sidste, vi gør. Nej, vi skal vi selvfølgelig følge op på det og se, hvordan det virker i praksis. Kan det gennemføres? Virker det? Virker det ikke? Skal der lidt mere til, vil jeg også være åben over for at snakke videre om det i aftalekredsen og dermed også om kvaliteten.

Kan det her gælde andre dyrearter? Det vil jeg da ikke udelukke, men nu starter vi med det her, og det er der, vi har sat ind, fordi vi kan se, at der er de største udfordringer. Det er derfor, vi starter her. Men skal vi også kigge på det andre steder? For min skyld meget, meget gerne, hvis det giver mening. Skal vi dele lovforslaget op? Det vil jeg også godt lige drøfte med ordførerne efterfølgende. For det her er selvfølgelig et samlet lovforslag, og jeg anerkender, at der er en del af det, der ligger uden for selve aftalen. Men det er af mere tekniske art, og det var derfor, jeg antog det. Men det tager vi en snak om.

Kl. 09:53

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Der er ikke flere spørgsmål. Så går vi videre i spørgerrækken, og det er med fru Zenia Stampe fra Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 09:53

Kl. 09:56

Zenia Stampe (RV):

Jeg har det en lille smule ambivalent, for egentlig har jeg lyst til at takke ministeren for hans refleksioner over de indlæg, som blev holdt i salen. Selv om vi måske har forskellige holdninger i forhold til dyrevelfærden i den danske konventionelle dyreproduktion, synes jeg, at det, at en minister fra landbrugets gamle parti ikke himler med øjnene og bliver forarget, når nogle af os holder den type indlæg, vi gør, hvor vi jo faktisk forsøger at gøre grundlæggende op med den her produktionsform, egentlig fortæller noget om, at vi er nået ret langt i debatten. Så er vi måske ikke enige om, hvor vi skal ende, men det, at man overhovedet reflekterer på den måde, som ministeren gjorde, synes jeg faktisk er lidt af en milepæl.

Når det så er sagt, vil jeg gerne høre: Er det god dyrevelfærd, når der er så mange dyr, der simpelt hen dør af produktionsforholdene?

Kl. 09:54

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 09:54

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Fru Zenia Stampe kender mig jo igennem mange år, og jeg kunne aldrig finde på at himle med øjnene, for jeg respekterer fuldstændig de synspunkter, der er. Det er jo det, der er styrken i vores demokrati, nemlig at vi netop kan have forskellige synspunkter, men alligevel finde sammen, som vi gør i det her tilfælde, og arbejde med nogle skridt, som, uanset om man synes, det er for lidt, for sent og sådan noget, går i den rigtige retning. Så det vil jeg bare starte med at sige.

I forhold til om det er god dyrevelfærd, nævnte fru Zenia Stampe også i sine indlæg økologien, og det er overhovedet ikke for at udskamme økologien, men der er også udfordringer inden for økologien, eksempelvis med pattegrisedødelighed, altså med pattegrise, som dør på grund af kulde, eller hvad det nu kan være. Og sådan kan man jo stille tingene op på forskellig vis.

Det, jeg er mest optaget af, er, at vi får bevæget os i den rigtige retning, sådan at dødeligheden blandt søerne og blandt pattegrisene falder. Og det er derfor, at jeg er så optaget af, at de her skridt er noget af det, jeg i hvert fald har noteret mig i det arbejde, der er foregået i forbindelse med den aftale, vi indgik for et års tid siden, som virker bedst. Og det er derfor, at jeg er glad for, at vi nu kan vedtage de her forslag og dermed også få dem implementeret. For de virker jo ikke, før de er implementeret, og det er derfor, at vi har lidt travlt.

Kl. 09:55

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 09:55

Zenia Stampe (RV):

Det er jo rigtigt, at der også dør dyr i økologien og jo især nemlig smågrise, som også bliver mast ihjel i økologien. Men jeg har alligevel lyst til at kredse om det her igen, for kan man overhovedet opnå god dyrevelfærd, når man har en produktionsform, som gør dyr så syge, altså som gør så stort et antal af dyr syge?

Altså, selv om vi nedbringer det en lillebitte smule, virker det, som om der bare er sådan en obligatorisk spildprocent, og det accepterer man – om det så er en femtedel eller en sjettedel pattegrise eller søer, så virker det, som om det bare er en præmis, man har accepteret. Har ministeren det?

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 09:56

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Nej, jeg har ikke accepteret nogen præmis om, at der skal være et bestemt antal dyr, der skal dø; det har jeg ikke. Og det er også derfor, jeg siger: Vi bliver nødt til at arbejde med, at retningen går nedad i forhold til dødeligheden blandt dyrene, altså i det her tilfælde grisene. Jeg anerkender bare, at hvis det var sådan, at man, om jeg så må sige, slap dyrene ud og de levede under normale vilkår i naturen, så var der også dødelighed. Og det er ikke, fordi jeg sammenligner det ene med det andet; det gør jeg ikke, og det er også derfor, at vi skal gøre det her seriøst.

Jeg synes bare, at vi også har en forpligtigelse til at sige, at der er nogle dyr, som er produktionsdyr, og at vi i Danmark har styr på at lave nogle regler, som går i den rigtige retning. Var vi ikke i Danmark, ville vi ikke have styr på det i samme omfang. Vi kan selvfølgelig gøre noget på EU-plan, men ikke i samme omfang, som vi kan det i Danmark. Det er den balance, jeg gerne vil finde, og den synes jeg vi har fundet med vores aftale.

Kl. 09:56

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Der er ikke ønske om at stille flere spørgsmål.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingerne sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Fødevareudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 69:**Forslag til folketingsbeslutning om at gøre Københavns Kommunes mad- og måltidsstrategi til en national strategi.**

Af Franciska Rosenkilde (ALT) og Helene Brydensholt (ALT).
(Fremsættelse 15.11.2024).

Kl. 09:57

(Punktet er udgået af dagsordenen).

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 91:**Forslag til folketingsbeslutning om forebyggelse af spøgelsesnet.**

Af Torsten Gejl (ALT) m.fl.
(Fremsættelse 15.11.2024).

Kl. 09:57

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ønsker ordføreren for forslagsstillerne, Torsten Gejl, at give en begrundelse? Det ser det ud til. Værsgo til ordføreren.

Kl. 09:57

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. Grunden til, at jeg står her, og at ministeren og ordførerne er i salen på det her punkt, er, at der er 49.000 spøgelsesgarn rundtomkring i danske farvande.

Et spøgelsesgarn er et garn, der er dumpet eller mistet fra for det meste en fiskerbåd – det kan også være forskellige fiskeredskaber – og som så er sunket til bunds eller flyder frit i havene og kvæler fisk og havdyr og så efterhånden lige så stille bliver til mikroplast, som fordeler sig i havene og ender i fiskene og ender på vores tallerkener. Det er vi selvfølgelig nødt til at få stoppet.

Mange af garnene er faktisk dumpet. Det var især en ting, man gjorde tilbage i tiden, da man nok ikke havde forstået, hvor meget vi kan ødelægge havet. Men det sker desværre stadig væk; vi har konkrete eksempler på det. Det skal vi naturligvis have stoppet, altså at nogle få brodne kar ødelægger det for de mange ved at lade deres garn synke ned i dybet med de konsekvenser, det har.

Vi synes selv i dag i Alternativet, at vi har et rigtig godt forslag med i forhold til at få det stoppet, men det allervigtigste for os er ikke, at vi får vedtaget lige præcis det her forslag. Det allervigtigste er, nu vi er i gang med fiskeriforhandlingerne, at spøgelsesgarn er en prioriteret del af fiskeriforhandlingerne og vi nu sørger for at få løst det her. Dels skal vi selvfølgelig få alle de garn op, som vi kan – og det er der rigtig gode kræfter, der arbejder på – dels skal vi få stoppet yderligere dumpning og sikre, at hvis fiskerne mister garn, kan vi finde dem igen og få dem registreret og få dem på land.

Der er mange store miljøproblemer i vores tid. Det her er faktisk et, vi kan løse. Vi kan få garnene på land og få forebygget yderligere dumpning og det, og at nogen mister dem, og sige: Job done. Så derfor er det ekstra interessant her midt i fiskeriforhandlingerne at få drøftet, hvordan vi gør det her klogest. Tak, formand.

Kl. 09:59

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Torsten Gejl fra Alternativet.

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Kl. 09:59

Forhandling

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

I den her sammenhæng er det nok mest fiskeri. Men ikke desto mindre stor tak til hr. Torsten Gejl fra Alternativet for at fremsætte beslutningsforslaget her omkring, hvordan vi kan forebygge de her såkaldte spøgelsesnet, som desværre i alt, alt for mange tilfælde ligger i vores havmiljø. Det er også derfor, at beslutningsforslaget pålægger regeringen inden udgangen af folketingsåret 2024-25 at fremsætte et lovforslag om en mærknings- og registreringsordning, og formålet er netop ifølge beslutningsforslaget at sikre, at tab og efterladet af fiskeredskaber bliver indberettet, og at det også bliver forebygget, at det sker.

Som sagt vil jeg indlede med at sige tak for forslaget og også sige, at vi sådan set er meget enige i intentionen, kan man sige, om, at vi både skal forebygge, men at vi sådan set også skal rydde op i alt det, der ligger derude i forvejen. Derfor har vi også i det udspil, som regeringen kom med her for nogle uger siden, og som vi jo er i gang med at forhandle med partierne, omkring fiskeriet og

erhvervsfiskeriets rammebetingelser fremadrettet et element med – jeg tror, det er nr. 5 i rækken – hvor vi netop sætter fokus på præcis det her spørgsmål omkring spøgelsesnet, og hvor vi gerne vil lave en national handlingsplan, så det ikke kun er i nogle enkelte områder, og så det måske ikke kun er nogle enkelte aktører, som sætter ind, men hvor vi ligesom får koordineret og styrket indsatsen betydeligt.

Hvad der så mere konkret skal ligge i sådan en handlingsplan, er jo så det, vi bl.a. snakker om i de fiskeriforhandlinger. Jeg håber også, at der vil være appetit fra Folketingets partiers side til at være med i sådan en aftale, hvor der selvfølgelig også er alle mulige andre elementer, men hvor det her vil være en central del af det, så man dermed også kan få indflydelse på, hvordan den handlingsplan mere konkret skal se ud, og dermed også på at prioritere de midler, vi i givet fald måtte være enige om at der skal afsættes til formålet.

Vi kunne i hvert fald se hen over sommeren, at problematikken med spøgelsesnetene igen fyldte i mediebilledet, og med rette, for det er desværre et faktum, at der ligger alt for mange gamle fiske-net eller stykker af fiskenet i vores hav, og det er selvfølgelig et problem, som vi, som også hr. Torsten Gejl siger, skal tage hånd om, og også noget, som vi rent faktisk *kan* tage hånd om, og det synes jeg i sig selv er positivt.

For det er skadeligt at have de her net liggende, både for vores fisk, for vores havpattedyr, for havmiljøet og set også for fiskerne selv, som jo også kommer til at fange nogle af de her ting i deres næste fangst i forbindelse med deres fiskeri og dermed får en udfordring i forhold til at støde ind i de her ting og måske få ødelagt deres fiskeredskaber. Så det er sådan set ikke i nogens interesse, at vi har de her spøgelsesnet liggende rundtomkring derude.

Der kan være flere grunde til, at nogle net eller nogle stykker af net ender i havet. Det kan selvfølgelig være, at man uforvarende har tabt redskabet i forbindelse med et fiskeri. Men der er desværre også noget, der tyder på, at der er redskaber, som bevidst bliver efterladt i havet.

Det er også sådan, at hvis det sker, at man taber noget – og det kan jo ske, når man er ude i høj sø, eller i det hele taget – så har man også en forpligtelse til at indberette, at man har tabt noget, sådan at vi som myndigheder ved, hvor det er. Og det sker desværre i meget, meget få tilfælde, i betragtning af hvor mange spøgelsesnet der vurderes at ligge i havmiljøet. Så noget må der gøres. Det er derfor også vigtigt, at vi skaber nogle gode rammer, som kan sikre, at tabte net bliver indberettet – som bekendt – og at de dermed også kan lokaliseres og blive samlet op igen.

Alternativet foreslår så her med beslutningsforslaget, at der skal indføres en mærknings- og registreringsordning for erhvervsfiskeriets redskaber. Man kan til det sige, at der sådan set allerede i dag findes regler om mærkning af fiskeredskaber, både for erhvervsfiskere og for fritidsfiskere, og der er sådan set både nationale regler og også EU-regler på området.

Aktuelt er der også forhandlinger i EU omkring nye regler for kontrol, og heri indgår også regler om bl.a. mærkning af fiskeredskaber. Der findes ikke sådan en registreringsordning, hvor erhvervsfiskerne skal registrere *alle* deres redskaber, og det ville selvfølgelig forventelig også kræve ressourcer af en betydelig størrelse, både i forhold til myndighederne og også i forhold til erhvervet, at få implementeret det.

En del af fiskerikontrollens opgaver i dag er at kontrollere mærkningen af fiskeredskaberne, og konstaterer kontrollen, at redskaberne ikke er mærket korrekt, eller at de på anden vis ikke er udsat efter reglerne, så bliver de taget i forvaring af kontrollen.

Kl. 10:04

Ud over det arbejde, som styrelsen foretager, er der også andre indsatser imod maritimt affald og spøgelsesnet under det danske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogram, og der er siden 2021 blevet afsat 3 mio. kr. årligt til forebyggende initiativer og også til opsam-

ling af spøgelsesnet. Her har et af projekterne eksempelvis kunnet afrapportere en opsamling af maritimt affald på ca. 5 t modvægt, og det er jo ikke så lidt endda.

Mange af projekterne bliver gennemført i et tæt samarbejde mellem relevante interessenter, herunder fiskeriorganisationer, grønne organisationer, lokale fiskere og andre, som har et lokalt kendskab til udfordringerne. Jeg kan også forstå, at dialogen mellem parterne har været meget konstruktiv, og det siger jo noget om det, jeg startede med at sige, nemlig at det er i alles interesse, at der både bliver ryddet op og der bliver forebygget, i forhold at det ikke fortsætter med at ske.

Derfor bliver der allerede gjort en god indsats for at komme spøgelsesnettene til livs, men desværre ikke nok. Og det er jo derfor, at vi også netop, som jeg startede med at sige, i vores udspil til erhvervsfiskeriforhandlingerne, som vi jo er i gang med, har et element, hvor vi siger, at det her må vi kigge nærmere på. Hvad virker af de indsatser, der sker? Er der noget, der ikke virker? Skal indsatsen øges? Der er selvfølgelig også et ressourcemæssigt spørgsmål, som vi skal tage stilling til, i forhold til at skalere det. Og er der noget geografi, der er særlig interessant at kigge på? Det kan være, at der er nogle områder – eksempelvis Limfjorden, forstår jeg – som der er særlige udfordringer med. Det kan også være andre steder, sådan at man får sat ind der, hvor vi får mest miljø, kan man sige, for pengene.

Det glæder jeg mig meget til at diskutere, også med ordføreren for forslagstillerne her fra Alternativet, som jeg ved har det utrolig meget på sinde, og som jeg ved har erfaring og forstand på tingene, også i den her sammenhæng. Så det glæder jeg mig faktisk til at arbejde videre med i forhandlingerne omkring erhvervsfiskeriet og den aftale, som vi forhåbentlig snart vil kunne indgå, sådan at det her spørgsmål også bliver adresseret og ikke mindst *håndteret*. Det er sådan set det, der er det væsentlige. Tak for ordet.

Kl. 10:07

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ministeren. Det første spørgsmål er fra hr. Torsten Gejl fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 10:07

Torsten Gejl (ALT):

Tak for en god tale, og tak for at tage det her alvorligt i forhandlingerne. Nu regner jeg jo ikke med, at regeringen bare lige stemmer for det her beslutningsforslag. Det er jo sjældent, at man gør det som regering, men det vigtigste i dag er jo også at prøve at finde ud af, hvordan vi får det løst sammen.

Jeg vil lige komme lidt mere ind på den praktiske del af beslutningsforslaget og det her med en mærkningsordning. Tror ministeren, der kan være fremtid i det her med at sikre, at når man køber et garn, så bliver man registreret, altså at det bliver registreret, hvem der har købt garnet, sådan at hvis man mister garnet, så kan vi altså finde ud af, hvem det er, der har mistet det? Så vil man måske være lidt mere tilbøjelig til at registrere, at man har mistet garnet, for det må man jo gerne, og det er jo så utrolig vigtigt, at det bliver registreret, hvis en fisker mister sit garn, altså at man kommer på land og får det registreret, sådan at vi ved, hvor det er, og kan få det samlet op.

Tror ministeren, at det i den forstand kan nytte, at vi laver en mærkningsordning?

Kl. 10:08

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ministeren.

Kl. 10:08

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Det kommer an på, hvordan den mærkningsordning så bliver udmøntet, kan man sige. For uden at jeg på nogen måde skal gøre mig til dommer over det, ifald man bevidst vil skære sit net fri og dermed lade det dumpe i havet, så handler det også om, hvor mærkerne i så fald er henne. Det er lidt ligesom, at man på en cykel har et stelnummer; så skal det på en eller anden måde også kunne undgås, at man, hvis man bevidst ønsker at fjerne beviset, om man så må sige, så kan gøre det.

Over for det står selvfølgelig også, at man kan indkøbe de her net rigtig, rigtig mange steder, på rigtig mange platforme, og jeg skal ikke gøre reklame for nogen speciel her, men det er bare for at sige, at der i hvert fald også der potentielt er nogle udfordringer, altså ud over de regler, der allerede gælder i forhold til mærkning.

Men som sagt er det ikke noget, jeg står og siger vi ikke skal gøre. Men vi bliver nødt til at kunne finde ud af, hvem det er, der har dumpet det, hvis vi også skal kunne finde ud af at følge op på det, ifald der er tale om en overtrædelse af reglerne. Så lad os snakke videre om det mere konkret i forhandlingerne, som vi jo som bekendt allerede er i gang med.

Kl. 10:09

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Spørgeren.

Kl. 10:09

Torsten Gejl (ALT):

Ja, det glæder jeg mig til. Og jeg tænker, at det rent teknisk godt kan løses, altså ved at vi væver mærket ind i nettet for hver meter snor eller sådan noget. Altså, dem, jeg har talt med, siger, at det bare er teknik.

Så handler det selvfølgelig også om, at man sikrer, at det er de registrerede net, der bliver købt. Og det er jo også en ting, vi bliver nødt til at løse på et intelligent sæt. Og nu taler vi om dem, der dumper nettene, for der er også mange, der mister dem, men der er altså stadig væk nogle, der dumper dem, for vi finder nydumpede net, der bare er skåret over.

Er det ikke sådan, tror ministeren, at hvis man ved, at de kan findes og knyttes til en, og at man får en sanktion, hvis man har dumpet dem, så vil det være mindre sandsynligt, at de bliver dumpet?

Kl. 10:09

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ministeren.

Kl. 10:09

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Jo, det vil det alt andet lige være; det vil det alt andet lige være. Det tror jeg at ordføreren har ret i. Men når det så er sagt, er havet jo stort og mange steder dybt, og jeg tror, at der er nogle, der har den tænkning – uden at jeg, vil jeg igen sige, skal gøre mig til dommer over det, men det kunne man da forestille sig – at hvis man dumper det i havet på flere 100 m og måske endda endnu mere, så er der nok næppe nogen, der kommer til at se det igen. Og det er formodentlig også rigtig i langt de fleste tilfælde.

Så der vil nok være en præventiv virkning i, at man ved, at der ligger med ens navn eller registreringsnummer på et eller andet sted. Alt andet lige vil det selvfølgelig kunne give en eller anden fordel; det er klart.

Kl. 10:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Den næste spørger er fru Marianne Bigum fra SF.

Kl. 10:10

Kl. 10:13

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. For lige at følge op på det, ministeren sagde om den præventive effekt. Det kan godt være, at det bliver dumpet et sted, hvor sandsynligheden for, at der er nogle, der finder det, er lille, men hvis man både skal mærke det og registrere det, kan man jo på et eller andet tidspunkt se, at de her mangler, og hvis man ikke kan redegøre for det, vil man også kunne få en bøde. Så det er ligesom dækket ind på den måde i forslaget.

Det, jeg ville spørge til, var, at ministeren siger, at registreringsdelen af det her forslag vil kræve en masse ressourcer. Mit spørgsmål er, hvad ministeren har vurderet i forhold til det her, og hvad for nogle analyser der er lavet, og om ikke det er noget, der naturligt ville ligge i det nye producentansvar som en del af deres opgave. Det gør det jo på de andre procentansvarsområder; der skal man jo også registrere og have styr på, hvem der sætter hvad på markedet.

Kl. 10:11

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 10:11

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Det er gode spørgsmål, som jeg meget gerne vil følge op på. I forhold til det med – og det er sådan set en vinkel, jeg ikke lige havde overvejet, men sådan bliver vi jo hele tiden klogere – at man skal kunne redegøre for, hvor det net egentlig er blevet af. Det ved jeg ikke om man kan lave en ordning med. For man kan jo i princippet også bortskaffe det på anden vis. Så skal man så til at sige, at hvis man nu har købt og registreret et net, skal man også den dag, man kører det på en genbrugsstation, eller hvor man kører sådan noget hen, eller på anden vis bortskaffer det, registrere, at man har gjort det. Der må vi jo lige finde ud af det – hvis det virker. Altså, jeg er mere optaget af, hvad der kommer til at virke, ikke så meget, hvordan vi får lavet en ordning, som så at sige koster mest muligt, for det er ikke nødvendigvis det, der virker bedst.

I forhold til det her med producentansvar vil jeg sige: Lad os følge op på det. For der kan ordføreren sådan set have ret i, at hvis der i producentansvarsreglerne allerede er krav til, at man skal kunne gøre rede for det, er der selvfølgelig et eller andet sted, hvor man kan gå efter noget der. Men lad os lige følge op på det efterfølgende under udvalgsarbejdet.

Kl. 10:12

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 10:12

Marianne Bigum (SF):

Tak for det. Ja, vi må kigge på, om ikke der er mulighed for, at producentansvaret kan håndtere opgaven.

Så vil jeg sige, i forhold til hvor man kører det hen, at Danmark vistnok har verdens eneste genanvendelsesplanlæg for fiskenet og garn, Plastix i Lemvig. Så det er et oplagt sted at køre det her, og det skal man jo også. Når noget kan genanvendes, skal det genanvendes.

Ministeren nævnte også det her med, at der er sat penge af i finansloven 2023, mener jeg, til at få ryddet op i de gamle garn. Men jeg er egentlig nysgerrig på, om ministeren mener, at der er sat nok penge af til den opgave og alle de garn, vi hører ordføreren fra Alternativet sige ligger derude.

Kl. 10:13

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen):

Det er rigtigt, at der er den mulighed i Lemvig, og jeg synes absolut, at man skal benytte sig af den, hvis det giver mening. Men der er sikkert også nogle, der synes, at det er langt at køre for at køre op med et fiskenet. Men ikke desto mindre er det rigtigt, at det er en mulighed. Det er også rigtigt, at man altid skal få genanvendt, så meget man overhovedet kan inden for de rammer, der i øvrigt er for det. Så det er vi enige om.

Det er rigtigt, at der er sat 3 mio. kr. af årligt. Grunden til, at vi laver et forslag i vores udspil, er netop, at vi siger, at det, der sker nu, er godt, men ikke nok. Så det tror jeg næsten svarer på det spørgsmål. Men det er ikke kun et spørgsmål om ressourcer, men også et spørgsmål om organisering og at lære af de gode resultater, der er andre steder. Det er også en del af det.

Kl. 10:14

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ministeren. Der er ikke flere, der vil stille spørgsmål, og vi går videre til ordførerrækken. Den første på talerstolen er Kris Jensen Skriver fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:14

(Ordfører)

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for ordet, og tak til Alternativet for at fremsætte forslaget her i dag. Jeg vil gerne starte med at understrege, at jeg sådan set deler forslagsstillernes intention, nemlig at nedbringe mængden af tabte fiskeredskaber, herunder også de såkaldte spøgelsesnet, som vi desværre ser at der er mange af, eksempelvis i Limfjorden. Det er således rigtig godt, at Alternativet ligeledes er meget opmærksomme på den dagsorden, som ordføreren jo også redegjorde for i sin indledning, for det er et problem, når fiskene sidder fast i tabte redskaber på havbunden, ligesom plastik på havbunden er skidt for havmiljøet.

For os i Socialdemokratiet er det meget vigtigt, at vi har et godt havmiljø. Vi har brug for at få livet tilbage i vores fjorde og i vores have. De billeder, som vi ser med fedtemøg og døde fjorde, er ikke billeder, som vi kan lide at se. Derfor må vi handle og sætte ind. Det gør vi også, eksempelvis i den grønne trepart, ligesom vi i udspillet om et fremtidigt fiskeri i Danmark fra regeringens side har et stærkt fokus på havmiljøet.

Et element i kampen for et bedre havmiljø er en indsats i forhold til spøgelsesnet og andre tabte fiskeredskaber i øvrigt. Derfor er det positivt, at der er indsatser i gang. Blandt andet har der siden 2021 været afsat 3 mio. kr. årligt i regi af EHFAF til opsamling af spøgelsesnet samt forebyggende indsatser. Men vi må også erkende, at vi ikke er i mål. Derfor har vi en opgave i at fortsætte med at holde fokus på det her, for vi vil i mål. Der er ligeledes en opgave i at have en dialog med erhvervet, der også har en interesse i at lykkes med det her, ligesom erhvervet er en helt central nøglespiller i, at vi kan opnå målet om at nedbringe affaldet til havs, og det ultimative mål må være at undgå det helt. Og jeg vil gerne slå fast, at hvis man helt bevidst dumper net i havet, skal der naturligvis slås hårdt ned på det.

For at nå i mål er det vigtigt, at vi kigger hele vejen rundt på den problemstilling, som vi diskuterer i dag. Netop derfor er det rigtig godt, at regeringen i forbindelse med udspillet til det fremtidige fiskeri i Danmark har foreslået, at der skal udarbejdes en national handlingsplan mod spøgelsesnet. Ved at gøre det kan vi netop komme hele vejen rundt og iværksætte nogle indsatser, der virker.

Forslagsstillerne har i beslutningsforslaget særligt fokus på en mærknings- og registreringsordning for erhvervsfiskere. Vi mener, at vi skal sørge for at komme hele vejen rundt. Jeg kan eksempelvis

se, at nogle peger på, at kunstig intelligens kan være med til at løse problemet. Det skal vi kigge på, og vi skal hele vejen rundt. Derfor skal jeg meddele, at Socialdemokratiet ikke kan støtte beslutningsforslaget, om end vi er meget enige i intentionen. Tak for ordet.

Kl. 10:17

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra hr. Torsten Gejl fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 10:17

Torsten Gejl (ALT):

Tusind tak for talen. Det er jo det her, vi er her for. Det er jo at prøve at finde ud af, hvordan vi løser ting, når de kan løses. Og det her er en ting, vi *kan* løse. Og uanset om Socialdemokraterne stemmer for det her konkrete beslutningsforslag eller ej, er det, som jeg er utrolig glad for høre at Socialdemokraterne siger: Vi erkender, at der er et problem, og det *skal* løses; vi skal ikke acceptere, at man mister garn uden at registrere dem, eller at man dumper garn med vilje.

Hvis ordføreren lige kigger lidt dybere i det her beslutningsforslag omkring den her mærkningsordning, hvad tænker ordføreren så der er fremkommeligt i den, og er der nogen barrierer, som vi skal løse i de kommende forhandlinger?

Kl. 10:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 10:18

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det, og jeg vil også gerne starte med at rose forslagsstillerne igen for at stille forslaget og for den konstruktive tilgang, der også bliver udtrykt både her og i indledningen. Det er super positivt, og jeg er også sikker på, at Alternativet vil gå konstruktivt ind i forhandlingerne i forhold til fremtidigt fiskeri i Danmark.

I forhold til det konkrete spørgsmål er der nogle ting, i forhold til hvordan vi rent praktisk gør det, også med registrering, som ordføreren også drøftede med ministeren lige før, som jeg synes vi skal tage i forhandlingslokalet for at se på, hvordan vi kan gøre det. For det er vigtigt, at vi gør det her rigtigt, så vi også sikrer, at det er nogle mærkninger, man kan se og ikke på en eller anden måde skaffe sig af med. Så den udfordring og den problemstilling tager vi meget gerne i forbindelse med forhandlingerne.

Kl. 10:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Spørgeren.

Kl. 10:18

Torsten Gejl (ALT):

Så det er svært at komme så meget videre konkret. Jeg vil godt anerkende det her med, at det selvfølgelig skal være alle garn. Det, som det ofte handler om, er jo net, udtjente rødspættegarn, smågarn, som man taber f.eks. i Limfjorden. Det er sjældent, at det er de store trawl, der er tale om. Dem skal folk gøre alt, hvad de kan, for at få op igen. Så jeg vil bare lige anerkende også, at ja, vi skal selvfølgelig bredere rundt, også til fritidsfiskere, fritidserhvervsfiskere, og hvad vi kalder alle de gode folk, der sejler ud og sætter net.

Kl. 10:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 10:19

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det, og jeg er meget enig i, at vi nemlig skal sørge for at komme hele vejen rundt netop for at komme det her problem til livs. Jeg er glad for ordførerens positive og konstruktive tilgang til det her og ser frem til også at drøfte det videre.

Kl. 10:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Socialdemokratiets ordfører. Der er ikke flere spørgsmål, og vi går videre i talerrækken. Den næste på talerstolen er hr. Erling Bonnesen fra Venstre.

Kl. 10:19

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Spøgelsesnet er et alvorligt problem for vores havmiljø, og det er en udfordring, som vi også tager seriøst i Venstre. Net, der efterlades i havet, kan være skadelige for både dyrelivet og økosystemerne, og derfor er det en stærk indsats på det her område, der er vigtig.

Intentionen om at reducere spøgelsesnet deler vi, og det gøres, kan vi så også sige, bedst gennem en langsigtet national handlingsplan, som der også allerede arbejdes på i de igangværende fiskeriforhandlinger, og hvad der jo også allerede har indgået grundigt i forhandlingerne og drøftelserne her. Så derfor skal jeg ikke trække skal det yderligere ud, men blot sige, at det er godt, at det her er sat på dagsordenen, og at vi kan få drøftet det nærmere i de igangværende og kommende forhandlinger. Det er vigtigt at fortsætte det arbejde med at bekæmpe spøgelsesnet og styrke havmiljøet, men vi mener som sagt, at det gøres bedst samlet i en aftaleplan ved forhandlingsbordet.

Derfor kan Venstre så ikke støtte det her forslag, men vi ser frem til forhandlingerne. Så skulle jeg i øvrigt også hilse fra Moderaterne og sige, at de heller ikke kan støtte forslaget, men at de også ser frem til de kommende drøftelser. Tak.

Kl. 10:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra hr. Torsten Gejl fra Alternativet.

Kl. 10:21

Torsten Gejl (ALT):

Tak for talen. Det er som sagt heller ikke så nødvendigt for os lige præcis at få støttet det her helt, helt konkrete forslag. Vi er jo i forhandlingerne, og vi skal finde ud af det sammen, og jeg glæder mig over den vije, der er til at få det stoppet.

Men jeg vil ikke lade ordføreren slippe helt så let, og jeg vil gerne lige høre, om ordføreren har nogle tanker omkring en mærkningsordning. Kunne det være, at man er mindre tilbøjelig til at dumpe et garn, hvis man ved, at det, hvis det bliver fundet, så bliver knyttet til en? Kunne det være en vej frem at sikre, at vi, ud over at vi får taget de garn, der er der, op, også får stoppet, at der bliver dumpet flere?

Kl. 10:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 10:21

Erling Bonnesen (V):

Jeg synes, det er fint, at det bliver nævnt og markeret her. Som jeg også allerede har sagt, synes jeg, vi skal tage det hele med til forhandlingsbordet og så klare det der.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ønsker spørgeren en anden kort bemærkning? Nej. Der er ikke stillet flere spørgsmål, så vi går videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er hr. Kristian Bøgsted fra Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 10:21

Kl. 10:21

(Ordfører)

Kristian Bøgsted (DD):

Tak for det, og tak til hr. Torsten Gejl for at fremsætte beslutningsforslaget her omkring spøgelsesnet. Spøgelsesnet er jo et problem, det er en udfordring, det anerkender vi også fuldt ud i Danmarksdemokraterne, og derfor er der også rigtig mange gode intentioner i forslaget her om, hvordan vi kigger på det her og vi går videre med det.

Der er set fra vores synspunkt også lidt nogle udfordringer i det her med, hvordan det er udformet. Vi mener f.eks., at det skal omfatte alle slags fiskere, som hr. Torsten Gejl også har anerkendt herinde, og vi skal have kigget på, hvordan vi arbejder med det. Der kan jo, som det også har været nævnt, være rigtig mange grunde til, at man har efterladt sit fiskenet derude. Jeg anerkender også, at der findes brodne kar, der bare har skåret det af, der kan også ske uheld, der kan være nødsituationer, hvor man er tvunget til det, men så er det også bare vigtigt, at man indberetter det: Jeg har været tvunget til skære mit net af derude. Der kan også være trawl, der kan være små fritidsgarn, der kan være tejner, der kan være rigtig mange ting, der er efterladt derude, og som det er vigtigt at vi får kigget på og vi får gjort noget ved for at gøre det endnu bedre derude.

Som det også er nævnt, at det er det jo en del af fiskeriforhandlingerne, der er i gang nu her, og jeg ser rigtig meget frem til, at vi tager en god dialog og snak om, hvordan det så er, vi får gjort noget ved det problem, der er her. Tak for ordet.

Kl. 10:23

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra hr. Torsten Gejl for Alternativet. Værsgo.

Kl. 10:23

Torsten Gejl (ALT):

Tak for talen. Nu er det jo ikke sådan, at jeg vil for lange, at ordføreren skal komme med præcise løsninger, som jeg kan holde ordføreren op på i forhandlingerne. Det er ikke det, vi er i gang med i dag. Vi er i gang med at finde ud af, hvordan vi løser det her.

Men hvad tænker ordføreren om den her mærkningsordning? Har ordføreren haft lejlighed til at tænke over, hvad fordelene er ved den? Kan den virke, som den er tænkt i det her beslutningsforslag? Er der nogle udfordringer, vi skal løse?

Kl. 10:23

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 10:23

Kristian Bøgsted (DD):

Jamen altså, når man ser på, om mærkningsordningen er en idé, kan jeg godt, hvis det kan strikkes sammen på en rigtig måde, kan jeg godt se nogle positive perspektiver i det. Udfordringerne, som jeg ser ved at kræve en mærkningsordning, er, hvordan vi så håndterer det med, hvor erhvervsfiskere eller fritidsfiskere køber deres udstyr henne. For hvis man bestiller det hjem fra et eller andet internetfirma fra Kina, er det måske svært at inkorporere, at der også er mærkning på det. Så det er jo en problemstilling, vi skal have kigget på, men jeg vil da absolut ikke afvise, at det kunne være en mulighed,

hvis det bliver gjort på den rigtige måde og man husker at omfavne det hele og måske tage højde for, hvad det så koster for producenter, fiskere og hele vejen rundt dér.

Kl. 10:24

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Spørgeren.

Kl. 10:24

Torsten Gejl (ALT):

Ja, det er nemlig det, vi skal have løst. Det kunne måske løses, ved at dem, som sælger nettene, væver mærkningen ind pr. meter garn – det er faktisk ikke så svært – og man kunne egentlig også godt forestille sig, at man, hvis vi lovgiver om, at nettene skal mærkes, for at vi kan sikre, at de ikke bliver dumpet eller mistet, ikke kan købe dem andre steder end der, hvor de er mærket. Og hvad tænker ordføreren i forhold til det, som SF siger med producentansvar? Flugter det ikke med, at vi i virkeligheden kan forpligte producenterne på at sikre, af deres affald bliver destrueret?

Kl. 10:25

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 10:25

Kristian Bøgsted (DD):

Jo, men sådan som jeg umiddelbart ser det, er det meget rettet mod erhvervsfiskerne, at man kan lave en eller anden sikkerhed, i forhold til hvor de køber det henne, og at der er mærkning og registrering. Men hvordan er det, vi håndterer det, i forhold til den lille menige mand derhjemme, der fisker i fritiden, og som lige bestiller to garn eller tre ruser fra Kina? Hvordan er det, at vi sikrer det? Det har jeg svært ved at se hvordan man får skruet sammen. Men jeg kigger gerne sammen med ordføreren og regeringen åbent på, hvordan vil løser den problemstilling.

Kl. 10:25

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Danmarksdemokraternes ordfører. Der er ikke flere spørgsmål. Vi går videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er fru Marianne Bigum fra Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:25

(Ordfører)

Marianne Bigum (SF):

Mange tak, og tak til Alternativet for at have fremsat det her beslutningsforslag, som adresserer et alvorligt problem for vores havmiljø. På trods af indberetningspligt ved tabte fiskeredskaber virker det ikke til, at loven bliver overholdt, og derfor skal der mere til. Fra den 1. januar er der kommet producentansvar på fiskeriredskaber, hvilket forpligter importører og producenter til at tilbagetage fiskeriredskaberne. Men heller ikke det alene kan gøre det, da det ikke i sig selv løser problemet med de manglende indberetninger af tabte redskaber. En mærkningsordning for fiskeriredskaber har været foreslået gennem flere år, bl.a. af WWF, og det giver rigtig god mening.

En mærkningsordning og en registreringsordning med pligt til at registrere ved salg vil også understøtte den nye producentansvarsordning, så de kan følge, hvad der sættes på markedet, og hvad der kommer retur, og vide, hvad der går tabt. Men måske endnu vigtigere vil en mærkningsordning understøtte håndhævelsen af den eksisterende lovgivning og gøre det muligt at spore efterladte fiskeriredskaber såvel som de redskaber, som der i øvrigt ikke kan redegøres for, til den ansvarlige og, hvis redskabet ikke er indberettet som tabt, tildele den ansvarlige en bøde.

Vi mener, at forslaget om mærkning med fordel også kunne omfatte fritidsfiskere og ikke kun erhvervsfiskere. Og det er vigtigt, at fiskeriredskaberne mærkes flere steder og med mærkningsteknologier, som ikke udgør et sikkerhedsproblem for fiskerne. Derudover kigger en mærkningsordning fremad, men den løser ikke problemet med, at der allerede i dag er efterladte fiskereds-kaber, som udgør en trussel mod vores havmiljø. Disse er der også brug for politiske initiativer til at få indsamlet, og også her hører jeg, at gode foreninger allerede har spændende forslag til løsninger. For eksempel kan jeg forstå, at WWF har udviklet et AI-redskab, som kan bruge eksisterende sonarer til at finde spøgelsesnet på havbunden, og jeg ved, at ngo'en North Nature, som der også refereres til i forslaget, laver et godt stykke frivilligt arbejde og har forslag til, hvordan det kan styrkes yderligere.

Vi har selvfølgelig noteret os, at regeringens fiskeriudspil har et initiativ om spøgelsesnet, men det er ikke nærmere uddybet af regeringen endnu, hvad det vil indeholde. Og som SF'ere ved vi om nogen, at der ikke altid kommer en god løsning i morgen, så når nu Alternativet har lavet et godt beslutningsforslag om dette, som oven i købet er lavet og fremsat før regeringens fiskeriudspil, synes vi, at regeringen skal tage imod dette beslutningsforslag med kyskhånd. Så har vi jo da i hvert fald løst den del. Der er jo rigeligt at tage sig til.

SF kan med de bemærkninger, vi har fremhævet, støtte forslaget. Hvis ikke regeringen tager imod det i dag, og det tyder det jo på, er det også noget, vi kommer til at tage med i de videre fiskeriforhandlinger.

Kl. 10:28

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra hr. Torsten Gejl fra Alternativet. Værsgo.

Kl. 10:28

Torsten Gejl (ALT):

Tak for en super tale. Jeg synes, at vi nogle gange i den her sal gør hinanden gode, og det er, når vi bygger konstruktivt videre på en andens forslag og giver dem ben at gå på, selvfølgelig særlig når det er så vigtige udfordringer, vi står med. Tak for at supplere med nogle ting, som jeg faktisk ikke havde nået at tænke selv, f.eks.: Hvad gør vi, hvis man dumper et garn på 200 m vand? Jamen der har SF jo ret i, at hvis det er mærket, kan vi lave stikprøver hos fiskerne og sige:

Du skal kunne redegøre for dine garn. Hvis du har mistet et garn, er det fair nok, for så har du selvfølgelig registreret det. Men hvor er de tre garn, som ikke er hos dig? Dem skal du redegøre for.

Så det er faktisk en god løsning. Og det med producentansvar tror jeg også vi kan bruge til noget. Så det er egentlig mest en kvittering for at bringe forslaget videre. Og jeg glæder mig til at drøfte det og få det løst en gang for alle i forhandlingerne.

Kl. 10:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 10:29

Marianne Bigum (SF):

Tak. Vi er også super glade for at samarbejde med Alternativet på den her dagsorden.

Kl. 10:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Der er ikke flere spørgsmål til ordføreren, så vi går videre i talerrækken. Jeg ser ikke nogen til stede fra Liberal Alliance, og derfor er den næste på talerstolen fru Mai Mercado fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:30

(Ordfører)

Mai Mercado (KF):

Tak for det, formand. Og en stor tak til Alternativet for at sætte fokus på problemet med spøgelsesnet, for det er et alvorligt problem for vores havmiljø. Jeg ved jo, at hr. Torsten Gejl er en ivrig dykker og derfor ved selvsyn har god indsigt i, hvad der findes i havet og i fjordene – eller rettere: Det ved vores ordfører, hr. Per Larsen, og det er på hans vegne, at jeg holder den her tale.

Hr. Per Larsen fortsætter med at sige, at det er ganske u hensigtsmæssigt, at der efterlades fiskeriredskaber i havet, og at vi dels skal gøre en indsats for at rense op efter allerede efterladte redskaber, dels skal sikre, at der fremover anvendes teknologier, som sikrer, at tabte eller bortkomne redskaber kan identificeres og blive samlet op. Vi ved også, at det er noget, som fiskerne har meget fokus på og også selv gør en ihærdig indsats for ved simpelt hen at samle det op, som de møder undervejs.

Så vi Konservative støtter forslaget i dag, også selv om der jo egentlig er mange ubesvarede spørgsmål: Hvad indebærer sådan en ordning konkret? Hvad vil det koste? Men vi støtter forslaget, fordi vi jo netop har påbegyndt forhandlinger om en ny fiskeriaftale, og der vil vi tage det med i de forhandlinger. Det vil også sikre, at vi kan få en bred aftale om at løse problemet og samtidig sikre finansieringen af de omkostninger, som skal dækkes. Tak for ordet.

Kl. 10:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 10:31

Torsten Gejl (ALT):

Man bliver jo helt glad. Tak for støtten, og tak for talen. Jeg hørte også, at De Konservatives fiskeriordfører, hr. Per Larsen, sikkert kommer til at ønske at justere det helt på plads. Så lad os gøre det sammen i forhandlingerne, som jeg glæder mig til.

Kl. 10:31

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:31

Mai Mercado (KF):

Jeg skal være helt ærlig og sige, at vi havde overvejelsen om – fordi det ikke er mere konkret beskrevet og der ikke står, hvor meget det koster – om man skulle afvise det og sige, at vi tager det i forhandlingerne. Men signalet var faktisk vigtigt for Det Konservative Folkeparti, nemlig i at sige: Vi ønsker ikke de her spøgelsesnet. Vi vil gerne sikre, at vi har rene have, og at der bliver ryddet op efter spøgelsesnet. Og det er derfor, vi vælger at støtte det beslutningsforslag i dag.

Kl. 10:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 10:32

Torsten Gejl (ALT):

Det er jo klart, at når vi samarbejder på tværs af salen, så er det netop sikkert, at vi kommer til at løse det her. Så det er derfor, at jeg er så glad for den opbakning. Tak.

Kl. 10:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Mai Mercado (KF):

Jeg kan jo forstå, at forhandlingerne allerede er i gang, og derfor håber jeg også som en, som ikke sidder inde ved forhandlingsbordet, at der kommer en god og fornuftig aftale til gavn for vores havmiljø, for det fortjener fremtidige generationer. Vi har rigtig mange tilskudere i dag, som er unge mennesker, og de fortjener et rent havmiljø både til deres børn og deres børnebørn i fremtiden.

Kl. 10:32

begge sider af fløjene i Folketinget, så det derfor er noget, man må forberede sig på bliver en vigtig del af de kommende forhandlinger.

Kl. 10:35

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti. Næste ordfører er fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 10:32

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Næste ordfører er fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 10:35

(Ordfører)

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Jeg taler på vegne af Søren Egge Rasmussen, vores fiskeriordfører, som desværre ikke kunne være her i dag. Jeg vil også gerne starte med at sige tak til Alternativet for at lave det her forslag. Jeg synes, det er supervigtigt, at der kommer konkrete initiativer, så det ikke drukner i en meget bred og meget vigtig dagsorden, men at vi også tager fat på at få løst konkrete store problemer, som det her omkring de 49.000 spøgelsesnet er.

Kl. 10:32

(Ordfører)

Mette Thiesen (DF):

Tusind tak. Jeg står her jo som miljøordfører, og det er hr. Peter Kofod, der er fiskeriordfører, men jeg har faktisk alligevel glædet mig ret meget til at tale om det her forslag. Jeg anerkender fuldt ud, at vi har et kæmpeproblem med spøgelsesnet, som jo både er ulykkeligt for vores havmiljø, fordi mange af dem jo ligger og fisker videre dernede, så fiskene bare ligger og dør – det er jo en eller anden form for forurening af vores havmiljø, som er presset i forvejen – men også for mange af de fiskere, jeg har talt med, som siger, at det også er ret store pengebeløb, de mister, kan man sige, når de mister de her net. Så vi er jo nødt til at finde årsager til at finde en bedre løsning.

I Dansk Folkeparti er vi meget optaget af for det første at sikre vores havmiljø, sådan at vores børn og børnebørn også fremadrettet kan nyde de dejlige danske farvande, men også at vi igen kan blive en stolt fiskerination, i langt højere grad end vi er i dag, fordi havmiljøet selvfølgelig har lidt, og at der derfor er færre fisk; så det giver ligesom sig selv.

I Enhedslisten bakker vi op om alle initiativer, skulle jeg til at sige, der kan hjælpe vores nødlidende havmiljø – også fordi der, som ordføreren for forslagsstillerne har været inde på, og som der også står i beslutningsforslaget, allerede har været en række tiltag på det her område; der er en bred anerkendelse af, at det er et stort problem. Men der er også ret bred konsensus i det grønne og videnskabelige miljø om, at det ikke er tilstrækkeligt, og at der skal være mere konsekvens, og at der skal være en mere omfattende mærkningsordning, og at der skal være mulighed for at spore det tilbage til de konkrete erhvervsfiskere.

Så vi bakker fuldt op om forslaget, og jeg synes, som hr. Torsten Gejl også påpegede, at nogle af de forslag, som SF bragte op her på talerstolen, lyder meget fornuftige, og dem vil vi selvfølgelig være meget positive over for. Fordi vi kan forstå, at regeringen desværre ikke bakker op, vil vi gerne sammen med De Konservative og de andre partier, der bakker op, være med til at kæmpe for, at det her bliver en del af en kommende fiskeriaftale. Tak for ordet.

Kl. 10:34

Så det her gælder både fiskeri, men også havmiljøet, og jeg synes, det her er et utrolig godt og meget konkret forslag, som vi også tager med videre til de kommende forhandlinger, for det er vigtigt. Jeg synes egentlig, det lyder som en rigtig god løsning. Jeg skal ikke kunne sige, om der kan opstå nogle uhensigtsmæssigheder eller et eller andet, men det tænker jeg vi tager i forhandlingsforløbet. Det ser jeg ikke nogen problematikker i.

Så jeg vil bare sige tak til hr. Torsten Gejl og Alternativet for at fremsætte det her meget, meget konkrete og gennearbejdede forslag. Jeg er også bare nødt til at sige fra denne fine talerstol, at der er flere årsager, bl.a. hr. Torsten Gejls ivrige dykning, til, at jeg simpelt hen snart er nødt til at få taget sådan et dykkercertifikat, for jeg kunne altså godt tænke mig at komme ud og se det her ved selvsyn – og mange andre steder i verden også. Så også tak til hr. Torsten Gejl for den gode inspiration.

Kl. 10:37

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Kl. 10:34

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til hr. Torsten Gejl.

Kl. 10:38

Torsten Gejl (ALT):

Tusind tak for talen, og tak for opbakningen. Det, at der er flere partier, der er konkret støtter forslaget, betyder jo, at det har styrke i forhandlingerne, og at vi har en chance for at få lavet sådan en mærkningsordning, når vi få den rettet til. Så jeg glæder mig til at nørde videre med forslaget sammen med hr. Søren Egge Rasmussen. Tusind tak.

Kl. 10:35

Torsten Gejl (ALT):

Velbekomme. Man bliver jo helt glad igen. Det er klart, at det, at DF også viser så stor støtte til det her forslag, jo betyder, at det er endnu stærkere at forhandle videre på. Som ordføreren også siger, kan det være, at der er et par kanter, der skal slibes af, sådan at vi kan gøre det rigtig stærkt og få det vedtaget sammen. Og så vil jeg gerne invitere ordføreren med ud at dykke, så snart ordføreren får taget sit certifikat.

Kl. 10:38

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:35

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 10:38

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Jeg kvitterer, og jeg håber også, at de repræsentanter, der er fra regeringen i dag, og som ikke stemmer ja til det gode forslag, lytter og noterer sig, at det her er noget, der betyder noget for

Mette Thiesen (DF):

Det vil jeg glæde mig til.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Samtalen udvikler sig. Er der yderligere korte bemærkninger? Nej, der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Mette Thiesen, Dansk Folkeparti. Og nu vil ministeren med på turen, kan jeg forstå. I passer på hinanden, når I skal af sted, ikke også? Så er tiden kommet til, at vi skal se ordføreren for forslagsstillerne, hr. Torsten Gejl, på talerstolen. Velkommen.

Kl. 10:38

Kl. 10:38

(Ordfører for forslagsstillerne)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. Vi står her jo, fordi DTU Aqua har estimeret, at der på bunden af danske farvande ligger knap 49.000 spøgelsesnet og netrester. Et spøgelsesnet er et fiskegarn, en tejne, en ruse eller et andet fiskeredskab, der er mistet eller dumpet fra en fiskerbåd. Når garn dumpes, fisker de videre ned i dybet, og det betyder en langsom kvælningsdød for fisk og havdyr, som går i dem. Når jeg siger, at redskaberne dumpes, er det, fordi de aktivister fra bl.a. North Nature, der i dag arbejder med at få de tusindvis af garn på land og få dem destrueret, faktisk kan se, at de nogle gange er skåret over med en kniv. De har f.eks. netop bjærget et 200 m langt garn fra Lillebælt, og det er et ret nyt garn. De bjærger net i Limfjorden, som er dumpet for nylig, og man kan bare gå en tur på visse strande på Sjællands nordkyst for at opleve masser af relativt nye garn, som skyller i land.

Lad mig sige med det samme, at vi ikke beskylder alle danske fiskere for at skære deres net eller garn over og lade dem forsvinde ned i dybet. Vi regner med, at det er nogle få brodne kar, som dumper deres udtjente garn i stedet for at tage dem på land og få dem destrueret. Det skal også siges, at det ikke er alle garn og redskaber, der bliver dumpet med vilje. Garnene kan også hænge fast i stenrev eller et skibsvrag, sådan at de er fuldstændig umulige at få op. Der kan også være sat andre garn oven på ens eget garn, sådan at det hele bliver filtret sammen og det bliver stort set umuligt at få det op.

Jeg har faktisk selv været erhvervsfisker på Lofoten oppe nord for polarcirklen i mine yngre dage. Der fiskede vi især ishavstorsk, og der oplevede vi nogle gange, at andre både havde sat garn hen over vores garn nede på 100 eller 200 m's dybde. Det var faktisk sådan, at nogle gange kunne vores spil, vores maskiner, ikke trække det op, fordi det var filtret ind i andre garn, og garnene var fyldt med fisk, så det var simpelt hen umuligt at få det op. Der var der også situationer, efter at vi havde slidt og slæbt med at få det op, hvor vi simpelt hen var nødt til at skære det af. Vi kunne ikke få det op. Vi ville ødelægge vores båd, vores maskineri.

Så det har jeg selv været med til at opleve, men jeg så også, hvor meget de lokale fiskere sled for at redde deres garn, og hvor meget det gik dem på at miste deres garn, både fordi de selvfølgelig koster penge, men også og i høj grad fordi de jo meget nødig vil dræbe fiskene unødvendigt. Så langt de fleste fiskere ved godt, at det er deres eget livsgrundlag, der går tabt, når fiskene kvæles i spøgelsesgarn, og langt de fleste fiskere vil gøre alt for at redde deres garn. Derfor er det her beslutningsforslag om at lave en mærkningsordning, der skal forebygge dumping af garn, også en kamp for at redde fiskerierhvervet og redde vores marine fauna.

Beslutningsforslaget, som vi drøfter i dag, handler om at lave en mærknings- og registreringsordning for erhvervsfiskernes fiskeredskaber, og jeg vil allerede nu sige tak til de partier, der har gjort mig opmærksom på, at det selvfølgelig skal gælde hele vejen rundt. For der er også halverhvervsfiskere og fritidserhvervsfiskere, og hvad vi kalder alle de gode folk med blød hat, der tager ud sammen med barnebarnet og fanger en håndfuld skrubber i et net i en fjord. Det skal faktisk også gælde lystfiskere. Det skal gælde alle, der sætter garn. De skal selvfølgelig være forpligtet til, at de garn, de sætter,

kommer på land, og den dag de ikke duer mere, skal de destrueres, og det kan man faktisk få gjort her i Danmark mange steder.

Det kan vi så gøre på en måde, hvor vi sikrer en mærkning af garnene, og det skal ikke bare være en mærkning i hver ende. Vi er nødt til at væve det ind i garnenes reb eller andre steder, sådan at der måske er en mærkning pr. meter. Det behøver ikke at være særlig kompliceret, men det skal gøres sådan, at de mærker består og man kan finde dem. Det, der så sker, er, at hvis nogen finder garn, som er mistet, og som ikke er registreret, så kan man altså tilknytte dem en person, hvis det er sådan, at personen har ladet sig registrere til det pågældende mærke på det tidspunkt, hvor nogen fandt garnet, og så må man sanktionere. Hvis det er sådan, at der er nogle, der bevidst dumper deres garn ned i dybet, og man finder det, så skal de altså af med en bøde.

Så er der en anden ting, som løser et problem, som ministeren påpegede, nemlig hvad der sker, hvis man ude på 200 m dybt vand dumper sine garn. Det synes jeg at SF kom med et godt svar på. For man kan jo sagtens lave tilsyn, hvor man besøger en fisker og siger: Jeg vil gerne se dine garn. Man skal selvfølgelig kunne redegøre for de garn, man har købt, og det kan man jo, hvis de er mærket. Så kan man se, om fiskeren har de garn, vedkommende skulle have. Og hvis det er sådan, at fiskeren har mistet et garn, hvilket man jo gerne må – man skal bare kan registrere det – så er det fair nok. Det skal bare være registreret. Eller skal der falde en bøde.

Kl. 10:43

Men det handler ikke om at give en hel masse bøder til en hel masse fiskere. Det handler om nogle få brodne kar, som skal holde op med at dumpe deres garn, og så handler det om at kunne finde de garn og få dem på land. Der er faktisk en indberetningspligt. Jeg tror, at der i løbet af 2 år, fra 2022-2024, blev registreret 18 garn, som er mistet, og i og med at DTU Aqua estimerer, at der er tusindvis af garn, der bliver mistet, så er det jo altså næppe dækkende. Altså, der er en underindberetning, og det er jo noget af det, vi skal til livs. Jeg tror, at i det øjeblik vi gør det her, begynder den ordning at fungere bedre. For meningen er som sagt ikke at give en masse bøder, meningen er at forebygge, at det her sker.

Ved siden af skal vi selvfølgelig gøre en kæmpestor indsats for at få samlet alle de garn op, som allerede ligger der. Det arbejde er i gang. Som jeg nævnte, er det bl.a. ngo'en North Nature, der koordinerer en større opsamling af garn, hvilket har betydet, at der er tusindvis af garn, der er blevet samlet op. Der er en indsats i Limfjorden, og der er en indsats omkring Bornholm, hvor man samarbejder med tyskere, som kan dykke rigtig dybt. De ligger nogle gange nede på 50 m. Der bliver gjort en kæmpestor indsats for at få de garn op, der er dumpet. Samtidig laver vi en forebyggingsordning, der gør, at der ikke bliver dumpet flere, og så er vi faktisk formentlig kommet problemet til livs, og det er jo ikke så tit, vi kan sige det her i Folketinget, når det handler om store miljøproblemer. Så lad os få det løst.

Jeg vil gerne sige tak for den konkrete støtte til SF, til Enhedslisten, til Konservative og til DF. Det er jo en bred støtte, som er rigtig, rigtig rar at have i forhandlinger. Selv om det er sådan, at regeringen som sædvanlig selvfølgelig ikke stemmer for et konkret beslutningsforslag – det sker måske 1 gang ud af 300 – så oplever jeg også i forhandlingerne en villighed til at få det her løst, og jeg kan se, at det er prioriteret tydeligt i forhandlingerne. Så jeg glæder mig simpelt hen til, at vi får løst det her i fællesskab, og at vi kan sidde i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i løbet af de kommende uger og gøre det her færdigt.

Kl. 10:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke ønske om korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Torsten Gejl, Alternativet.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet. Jeg foreslår, at forslaget henvises til Miljø- og Fødevareudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 77:

Forslag til folketingsbeslutning om at etablere et nationalt akutberedskab.

Af Mike Villa Fonseca (UFG).
(Fremsættelse 15.11.2024).

Kl. 10:46

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Vi starter med, at forslagsstilleren giver en begrundelse for forslaget. Velkommen.

Kl. 10:46

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det, formand. Og tak til Folketingets partier og medlemmer for, at vi i dag behandler beslutningsforslaget B 77. Det handler om at etablere et nationalt akutberedskab, et Ambulancedanmark. Lige nu har Danmark et ambulanceberedskab med dygtige, kompetente ambulanceredde. Så er det i hvert fald slået fast. Men vi har en forkert struktur i forhold til at møde de fremtidige udfordringer. Vi har behov for en national opbygning med eksperter, som styrer og koordinerer hele det præhospitale område.

I sin rapport fra den 3. februar i år kritiserer Rigsrevisionen, at der ikke eksisterer nogen fællesstandarder for, hvad borgerne kan forvente i den præhospitale indsats. Det er især, når målet er ensartet kvalitet og ligebehandling på tværs af landet. Et nationalt akutberedskab er nødvendigt af primært tre årsager: Borgerne i de fem regioner sikres ensartet service på det præhospitale område. Det gør de ikke i dag, jf. Rigsrevisionens rapport. Ambulanceredde og paramedicinere sikres ensartede arbejdsvilkår og uddannelse. Det er en af de psykisk hårdest belastede personalegrupper herhjemme. Og allervigtigst er det, at det præhospitale område inden for de kommende år vil blive mødt af en tsunami af ny teknologi, bl.a. kunstig intelligens. Her vil regionerne enkeltvis ikke have ressourcer til at evaluere og implementere ny teknologi. Derfor behøver vi et fremtidssikret, nationalt ledet akutberedskab.

Jeg ved, at det her forslag vil kræve nogle investeringer og omstrukturering. På sigt vil det ikke kun redde liv. Det vil også optimere vores sundhedsvæsen og skabe økonomisk rationale samt økonomisk gevinst, og med snak om voksende militærinvesteringer for mange, mange milliarder kroner skal der også fokuseres på det civile beredskab. National robusthed hænger sammen med følelsen af national identitet. Det handler om national resiliens. Det handler om rettidig omhu. Jeg håber, at Folketinget vil behandle dette forslag med den seriøsitet, det fortjener, og at vi sammen kan tage et vigtigt skridt mod et mere retfærdigt, effektivt og trygt akutberedskab i Danmark. Jeg ser frem til debatten. Tak for ordet, formand.

Kl. 10:49

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak til hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Forhandlingen er åbnet. Den første, der får ordet, er indenrigs- og sundhedsministeren. Velkommen.

Kl. 10:49

Forhandling

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Tak for det, formand. Vi behandler her beslutningsforslag B 77, som pålægger regeringen at tilvejebringe den nødvendige lovhjemmel, der sikrer, at der etableres et nationalt akutberedskab med ansvar for det præhospitale område i Danmark i løbet af indeværende folketingsperiode.

Først og fremmest vil jeg gerne sige tak til forslagsstilleren for at fremsætte beslutningsforslaget, for det er jo dermed også en god mulighed for at drøfte akutberedskabet og det præhospitale område, som er meget, meget vigtige områder.

Jeg vil også godt starte med at slå fast, at det er helt afgørende for os i regeringen, at vi selvfølgelig skal have et velfungerende akutberedskab i Danmark, ligesom det er helt afgørende, at den akutte hjælp når hurtigt frem, når det er, at man som dansker har brug for den – ikke kun nogle steder i landet, men alle steder i landet og alle steder i hele landet. Dermed skal borgerne jo også have tryghed for, vished om og tiltro til, at hjælpen kommer hurtigt frem, når det er, at der er brug for den. Og dermed deler vi jo også fra regeringens side forslagsstillerens ønske om, at vi skal sikre et stærkt præhospitale område, ligesom vi også deler ambitionen om at gøre op med uligheden i adgangen til sundhed.

Det er også derfor, at vi har haft fokus på at skabe rammerne for et sundhedsvæsen af høj kvalitet i alle dele af landet med sundhedsreformen, som vi indgik aftale om i november måned. Det er den største reform af vores sundhedsvæsen i 20 år, en reform, som også et bredt politisk flertal er enige om, og som fastlægger rammerne for og også organiseringen af det fremtidige sundhedsvæsen – og dermed jo også de fremtidige rammer for organiseringen af det præhospitale område.

Det betyder med andre ord, at det præhospitale område også fremadrettet er og vil være forankret i regionerne. Og det er der sådan set flere gode grunde til, for det er regionerne, som bedst kender til de lokale forhold, geografiske udfordringer og borgernes konkrete behov. Tilsvarende har regionerne også gode forudsætninger for at kunne sikre et præhospitale område, som er tæt forbundet og også integreret med den øvrige del af vores sundhedsvæsen.

For at styrke det præhospitale område blev vi også med sundhedsreformen enige om, at regionerne skal forpligtes til at efterleve mål for den akutte sundhedsindsats. Det er noget af det, der indgår i vores aftaletekst med henblik på selvfølgelig også at sikre, at patienterne skal opleve en ensartet kvalitet i tilbuddene i den akutte sundhedsindsats på tværs af landet.

Derudover vil jeg også gerne fremhæve, at vi jo løbende også har haft et stort fokus på at styrke hele det præhospitale område. I 2022 blev et bredt flertal her i Folketinget jo også enige om, at vi skulle afsætte et trecifret millionbeløb til også at styrke akutberedskabet. De midler blev brugt på, at vi konkret har fået etableret 15 ekstra akutberedskaber på tværs af de fem regioner – vel at mærke også målrettet de steder i landet, hvor behovet er allerstørst, og hvor der opleves de længste responstider.

Senest har vi også i 2024 sammen med partierne bag finansloven afsat i alt 275 mio. kr. til yderligere at kunne styrke akutberedskabet for at sikre hurtig hjælp i de områder af landet, hvor behovet er størst. Det betyder, at der nu her senest, altså foruden de 15 nye akutberedskaber, også er kommet 4 nye præhospitale køretøjer på landsplan, og at der er kommet bedre muligheder for at kunne behandle borgerne på skadestedet, og samtidig også, at antallet af ele-

ver til ambulancebehandleruddannelsen er blevet øget. Og det er alle sammen rigtig gode og vigtige elementer i et stærkt akutberedskab.

Kl. 10:53

Så vil jeg også gerne slå fast, at der jo allerede er en række opgaver inden for det præhospitale område, som koordineres enten tværregionalt eller nationalt. For regionerne vurderer jo løbende potentialet ved også at omlægge indsatserne til flere fællesregionale løsninger. I dag er der jo f.eks. én fællesregional akutlægehelioptror-
ordning, og der er en fællesregional uddannelse af sundhedsfaglige visitatorer, et fælles visitationsværktøj og 112-systemet, som også er et fælles nationalt system for visitation.

Derudover har regionerne også et formaliseret samarbejde om at bruge hinandens præhospitale beredskaber – et samarbejde, der skal sikre borgerne hurtigst mulig hjælp og effektiv ressourceudnyttelse på landsplan. Og potentialet ved at bruge den samlede præhospitale kapacitet på tværs af regionsgrænser udnyttes og granskes dermed også allerede.

Så for mig at se er løsningen ikke, at vi skal centralisere for enhver pris og på den måde risikere også at skabe mere bureaukrati end reelle forbedringer. Løsningen er at styrke og udvikle det regionale samarbejde, som allerede finder sted i dag, og samtidig også sikre, at beslutningerne bliver truffet lokalt, tæt på borgerne og til gavn for borgerne.

Så selv om vi altså fra regeringens side deler ambitionen om at sikre et stærkt præhospitale område og gøre op med uligheden i sundhed, kan vi ikke bakke op om beslutningsforslaget her. Til gengæld glæder vi os til og ser frem til, at sundhedsreformen får luft under vingerne og bliver til virkelighed. Det er en reform, der også indeholder de nødvendige grundlæggende forandringer, der skal til for at skabe et endnu bedre sundhedsvæsen til gavn for patienterne, også inden for det præhospitale område. Tak for ordet.

Kl. 10:55

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en kort bemærkning til hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Kl. 10:55

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak til sundhedsministeren for talen og også for at tage det her område meget seriøst. Jeg håber jo, at landets sundhedsminister også husker – især i forhold til al den snak, der er lige for tiden, om oprustning af forsvaret – at gøre det civile beredskab mere robust.

Jeg er godt bekendt med, at man tilbage i 2024 afsatte 50 mio. kr. til eksempelvis som i det her tilfælde ambulancetjenesten, men det er jo 1 promille, i forhold til hvor meget der er sat af 50 mia. kr. er der lige sat af til en accelerationsfond til forsvaret. Og når man fra regeringens side af prioriterer forsvaret, sådan som regeringen gør, så burde det vel også være på sin plads, at landets sundhedsminister måske også i højere grad prioriterede nogle flere midler til at sikre, at vi kunne få de her nationale standarder, hvor Rigsrevisionen jo også er ude at påpege, at de private faktisk i det her tilfælde gør det lidt bedre end regionerne selv.

Så hvad tænker ministeren? Kan ministeren ikke snakke med regeringen om at få lidt flere midler til det her område? Tak.

Kl. 10:56

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 10:56

Indenrigs- og sundhedsministeren (Sophie Løhde):

Jo, og vi er også optaget af, hvad vi får ud af de midler, som vi afsætter. Men der er jo tale om en lidt forkert præmis. Altså, nu redegør jeg jo også i min tale for, at vi faktisk ad to omgange har

afsat trecifrede millionbeløb til at styrke akutberedskabet. Det gjorde vi med aftalen tilbage fra 2022 i forhold til at få etableret 15 ekstra akutberedskaber på tværs af de fem regioner. Og det har vi jo også senest gjort i forbindelse med finansloven sidste år ved at afsætte i alt 275 mio. kr. til også at styrke akutberedskabet.

Det er rigtigt, at spørgeren her i dag ikke er en del af det flertal, der stod bag finansloven, og dermed heller ikke har været med til at sætte pengene af til at styrke akutberedskabet. Men det er jo sådan set nogle betydelige ekstra merbevillinger, der er kommet i forhold til at styrke det her vigtige område.

Senest har vi så også som led i sundhedsreformen aftalt, at regionerne også skal forpligtes til at efterleve mål, også for den akutte sundhedsindsats.

Kl. 10:57

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ønsker spørgeren sin anden korte bemærkning? Nej, så siger vi tak til indenrigs- og sundhedsministeren. Vi går nu i gang med selve ordførerrækken, og den første, der får ordet, er Kris Jensen Skriver, Socialdemokratiet.

Kl. 10:57

(Ordfører)

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for ordet, og tak til hr. Mike Villa Fonseca for at fremsætte det her beslutningsforslag. Beslutningsforslaget er vigtigt, også for vores landdistrikter. Jeg har fornøjelsen af at være næstformand i Udvalget for Landdistrikter og Øer her i Folketinget. Jeg skal således hilse og sige, at spørgsmålet om responstider for ambulancer og lægebiler er noget af det, som fylder rigtig meget derude. For det er jo noget af det, der er allermest afgørende overhovedet i hele vores velfærdssamfund, altså at hjælpen kommer hurtig, når uheldet er ude og vi har allermest brug for det.

Derfor vil jeg også gerne starte med at slå fast, at vi i Socialdemokratiet deler forslagsstillerens ønske om at sikre større geografisk lighed i sundhed på tværs af landet, også på det præhospitale område. Vi skal i hele Danmark kunne regne med, at hjælpen kommer hurtigt frem, uanset om vi taler om borgere i Københavns indre by, eller om man er borger i Grindsted, hvor jeg kommer fra.

Jeg kan dog også allerede nu afsløre, at vi i Socialdemokratiet ikke mener, at løsningen er at nedlægge de regionale akutberedskaber. Vi mener tværtimod, det er afgørende, at vi fastholder en stærk lokal forankring og demokratisk styring af vores sundhedsvæsen, også på det præhospitale område. Netop fordi det betyder så meget for borgernes oplevelse af tryghed, skal de også kunne stille politikerne til ansvar. Kort sagt mener vi, at regionalt valgte politikere har et bedre blik for, hvordan det er bedst at organisere indsatsen. Det er ikke en opgave, som skal ligge hos en styrelse i København, eller hvor forslagsstilleren nu havde tænkt sig at det skulle ligge.

Det er kun 3 måneder siden, at vi indgik en stor aftale om en sundhedsreform. En af hovedambitionerne var netop at skabe mere lighed i sundhed på tværs af landet, bl.a. med en bedre fordeling af lægerne. Med sundhedsreformen fastholder vi regionerne som den primære ramme for driften af sundhedsvæsenet. Det gælder også det præhospitale område, som selvfølgelig skal tænkes tæt sammen med hospitalerne. Reformen lægger bl.a. op til, at den præhospitale indsats skal samtænkes med nye hjemmebehandlingsteams og akutsygeplejen, som også får hjemme i regionerne.

Det ville derfor gå stik imod hele den organisering, der er lagt op til i sundhedsreformen, hvis vi nu piller et enkelt område ud af regionernes sundhedsopgaver og flytter dem til staten. Så også af den grund må vi afvise forslaget. Afstandene i f.eks. Sydjylland, hvor jeg er valgt, bliver ikke kortere, fordi der oprettes et statsligt akutberedskab. Som indenrigs- og sundhedsministeren var inde på i sin besvarelse, er der allerede i dag masser af samarbejde og ko-

ordinering mellem regionernes akutberedskaber. Det gør regionerne eksempelvis i håndteringen af opkald til 112. Den nuværende organisering står altså ikke i vejen for, at vi kan sikre den bedst mulige udnyttelse af ambulancer på tværs af landet.

Kl. 11:03

Ud over bedre rammer med sundhedsreformen har vi også styrket det præhospitale område med flere penge, så der bliver mulighed for at få flere ambulancer og akutlægebiler til de områder af landet, hvor der er dårligst dækning. Vi har i alt afsat 275 mio. kr. over de næste 2 år, som ministeren også lige har redegjort for.

Vi mener som sagt, at det er vigtigt, at vi fortsat har et sundhedsvæsen med regioner og folkevalgte politikere, også når det kommer til vores akutberedskab. Vi har med sundhedsaftalen og de målrettede midler til akutberedskaber skabt endnu bedre forudsætninger for at skabe lighed på tværs af landet. Socialdemokratiet kan på den baggrund ikke støtte beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:01

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er et ønske om en kort bemærkning fra hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Kl. 11:01

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det. Tak til hr. Kris Jensen Skriver fra Socialdemokratiet. Jeg tænker, at hr. Kris Jensen Skriver er inde som vikar for sundhedsordføreren for Socialdemokratiet, så jeg skal nok prøve ikke at stille for mange spørgsmål. Jeg vil i forhold til landdistrikterne stille ordføreren et spørgsmål. Nu ved jeg ikke, om ordføreren har læst Sundhedsstrukturkommissionens rapport, men hvis man læser den, ser man meget tydeligt, at afhængigt af befolkningstæthed, geografi og demografi er vilkårene mellem regionerne forskellige. Og for mit vedkommende bekræfter det jo min overbevisning om, at så er der noget i regionerne, der er skævt, selv om det er regionspolitikere, der bestemmer det. Men hvis der er ulighed i sundhed nu og vi ikke ændrer på strukturen, hvordan skal vi så sikre, at man nede, hvor hr. Kris Jensen Skriver bor, er sikre på, at der er høj nok dækning af ambulancer, at der er god responstid og – en anden ting – at kvaliteten er høj hos det sundhedspersonale, der kommer? Tak.

Kl. 11:02

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:02

Kris Jensen Skriver (S):

Tak. Jeg vil også gerne rose forslagsstilleren for at have så stærkt fokus på, at der er gode responstider for ambulancer i hele landet. Det synes jeg også selv er meget, meget vigtigt. Derfor er det også godt, at vi får den debat i dag netop omkring det.

Det er jo fuldstændig rigtigt, at det her med regionerne har været en del af diskussionen. Som jeg ser det, handler det om at sige, at hvis vi skal behandle alle i Danmark ens – og det er i bund og grund det, vi gerne vil også på det her område – så er vi nødt til også at sige, at der er forskel på områderne, og derfor er det godt, at der sidder nogle regionsråd, som er tættere på de faktiske forhold i den konkrete region. Der er stor forskel på, at man f.eks. har brug for en sociolance i København, og det, man har brug for i Region Syddanmark, hvor jeg selv bor. Derfor er det positivt, at der sidder nogle folkevalgte politikere, der bliver stillet til ansvar for – det gør de her i november måned – hvordan man laver den gode indsats i de regioner. Og de steder, hvor det så giver mening at koordinere på tværs, f.eks. i forhold til 112, er det også rigtig positivt, at man gør det.

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:03

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det. Nu er det jo sådan, at mit forslag blev fremsat, lidt inden selve sundhedsaftalen faldt på plads. Men der er lige nu her indkommet en beretning fra Rigsrevisionen, og et konkret eksempel er, at lige om lidt har regeringen og Socialdemokratiet en plan om, at Region Sjælland og Region Hovedstaden skal lægges sammen. Man har f.eks. avancerede paramedicinere i Region Sjælland, og det har man ikke i hovedstaden. Hvad gør man så med de ambulancereddere dér? Skal de så nedgraderes, eller skal man implementere nationalt, at der er avancerede paramedicinere i hele landet og ikke kun i Region Sjælland?

Kl. 11:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:04

Kris Jensen Skriver (S):

Tak for det. Hvis jeg forstår ordføreren ret, synes jeg måske, ordføreren taler lidt imod sin egen intention om at lave noget mere nationalt, for netop ved, at det bliver den nye region, der skal tage hensyn til det, vil der sidde nogle politikere fra de her områder, der ved, hvordan forholdene er. Og det synes jeg sådan set er rigtig positivt.

Kl. 11:04

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Kris Jensen Skriver, Socialdemokratiet. Næste ordfører er hr. Erling Bonnesen, Venstre. Velkommen.

Kl. 11:04

(Ordfører)

Erling Bonnesen (V):

Tak for det. Allerførst anerkendelse og respekt for forslagsstillerens store engagement på det her område. Det er jo velkendt, at forslagsstilleren interesserer sig rigtig meget for det her område, og stor respekt for det. Når der ringes 112, er det jo grundet et øjeblikkeligt behov for hjælp, og er det af sundhedsmæssig karakter, skal paramedicinerne, ambulancebehandlerne og lægerne potentielt rykke ud for fuld fart, kan man sige, også til de forskellige redningsaktioner, som der er behov for. Det er også min og vores overbevisning, at det gør man alt, hvad man kan, for, netop fordi det jo er minutter, det kan handle om, endda sekunder i nogle tilfælde, for at sikre forskellen mellem liv og død i de forskellige situationer. Derfor vil vi også kvittere for forslagsstillerens engagement, som jeg allerede har været inde på, og indspark i debatten heromkring, sådan at vi hele tiden har et skarpt fokus på, hvordan vi sikrer den bedste mulige præhospitale behandling og indsats, og det er vigtigt, at vi etablerer de bedste rammer for at redde personer, som grundet trafikulykker eller andet har brug for en akut hjælp.

Jeg noterer mig også med glæde, at vi i finansloven for 2024 investerede et stort millionbeløb, som ministeren også meget fint lige har været inde på, netop til regionernes akutberedskaber, og i takt med hensigten om at skabe mere lighed i den forstand i den præhospitale behandling på tværs af landet går midlerne til at styrke de områder, hvor der netop er størst behov, og de kan jo være forskellige. I forlængelse heraf vil jeg også nævne, at regionerne i forvejen arbejder meget sammen på tværs og mere nu end vel nogen

sinde før, og samarbejdet vokser. Jeg skal også skåne Folketinget for at liste det hele op, men vil dog fremhæve et enkelt eksempel: at regionerne jo er gået sammen og har indkøbt en fælles it-platform, som der har været snakket om historisk i mange år, og som vil gøre det muligt at se de fem vagtcentraler og se akutberedskaber i andre regioner udveksle opgaver. Det vil kunne medføre en bedre og mere effektiv anvendelse af kapaciteten af ambulancer nær de regionale grænser, og vi skal udnytte den fulde ydeevne, så ingen akutpatienter skal vente længere end absolut højst nødvendigt, uanset om det er på den ene eller den anden side af en regionsgrænse.

Så er det også vigtigt, at vi værner om muligheden for at tage regionale og lokale hensyn, som det også allerede har været fremme i debatten i sagen allerede nu. Hvordan akutberedskaberne skal håndteres, kan og vil jo variere fra København til Kerteminde og andre steder i landet. Forhold som befolkningstæthed, infrastruktur og kørselslængder er forskellige fra område til område, og derfor er de regionale organiseringsmuligheder og handlerum også netop vigtige at bevare, så man tager højde for de opgaver, der er lokalt og kan være forskellige. Et eksempel er hovedstadens sociolance, som det hedder i hvert fald i mit talepapir. Sociolancen bemandes af en socialarbejder fra Københavns Kommune samt en ambulancebehandler eller paramediciner fra Region Hovedstaden og yder hjælp til udsatte borgere med behov for socialfaglig indsats, da det arbejde vurderes vigtigt netop der, og det tænker jeg forslagsstilleren selv kender en masse til.

Hovedstaden skal fortsat selv kunne beslutte, hvilke opgaver deres personale i akutberedskabet skal udføre. Ligeledes skal andre regioner ikke pålægges at bruge deres akutberedskab og personale på at yde den service, hvis der ikke lokalt i deres område er samme behov for det, og i Venstre er vi overbeviste om, at beslutninger med lokale og regionale som udgangspunkt bliver bedst, hvis de tages så tæt på borgerne som muligt. Så vi ser positivt på et stærkere samarbejde regionerne imellem. Derfor glæder det mig, at regionerne i forvejen selv vurderer, hvornår fælles indsatser gavner alle parter, som vi også tidligere har været inde på her nu, og derpå udvikler samarbejdet, hvor det giver mening. Vi skal dog også værne om muligheden for, at regionerne kan organisere sig individuelt med tanke for lokale hensyn.

På den baggrund kan Venstre ikke bakke op om beslutningsforslaget her. Men som jeg også allerede har understreget, anerkender vi forslagsstillerens store engagement og idérigdom på området, og det er altid godt at få det diskuteret. Så skal jeg i øvrigt også hilse fra Moderaterne og sige, at de er enige i de synspunkter, som jeg har givet udtryk for her, og at de så på den baggrund heller ikke kan bakke op om beslutningsforslaget. Tak.

Kl. 11:09

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Jeg vil bede ordføreren om at trykke sig ind. Man kom lige ind i sidste øjeblik, så nu er der en kort bemærkning til hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Kl. 11:09

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det, formand, og beklager. Jeg ved det ikke, men det har jo drillet lidt med teknologien de sidste par dage. Jeg kunne godt tænke mig at høre Venstres ordfører om noget. Jeg ved ikke, om Venstres ordfører har nået at forholde sig til den beretning, der er kommet fra Rigsrevisionen, for der står:

»I 2 ud af 3 regioner er ambulancedriften holdt inden for den pris, der blev besluttet ved udbuddet. Flere af kravene til ambulancedriften er dog ikke overholdt i de 3 undersøgte regioner.«

Hvad tænker Venstres ordfører omkring det, at man ikke har styr på økonomien i regionerne? For det har vel en betydning. Hvis man ikke har økonomisk kontrol og styring, kan det være, at de midler

kunne have været brugt et andet sted. En anden ting, de også påpeger, er jo, at det private i det her tilfælde faktisk gør det bedre end det offentlige, og i det her tilfælde ville det jo så være regionerne selv. Så har ordføreren en holdning til, om det skal være privat eller offentligt i forhold til ambulancedriften? Tak.

Kl. 11:10

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:10

Erling Bonnesen (V):

Jeg tænker, at det er godt, at vi har Rigsrevisionen til hele tiden at holde godt, skarpt øje med tingene, sådan at man kan pege på de ting, der hele tiden skal være fokus på for at gøre det bedre. I nogle situationer kan det være den ene part, der gør det bedre, og så kan det være, at det er en anden, der gør det. Der tænker jeg da også, at man altid skal have de bedste til det, og det er jeg sikker på at man sørger godt for i regionerne, for de er helt tæt på, hvad opgaven er i deres egne områder.

Kl. 11:11

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren ønsker ikke anden omgang, så vi siger tak til hr. Erling Bonnesen, Venstre. Næste ordfører er hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Danmarksdemokraterne; den ene fynbo afløser den anden.

Kl. 11:11

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Lige præcis, og som taler med den tredje. Det er jo et helt fynsk bord heroppe.

Vi står her med et beslutningsforslag om at gøre akutberedskabet med ansvaret for det præhospitale område nationalt. Det præhospitale område drives i dag af regionerne. Forslagsstilleren lægger til grund for forslaget, at regionale forskelligheder skaber ulighed i sundhed, mens en national struktur vil minimere den ulighed og sikre, at borgere i hele landet vil opleve samme kvalitet i det præhospitale serviceniveau og behandling.

Danmarksdemokraterne deler sådan set ambitionen om, at alle danskere skal opleve lighed i sundhed på det præhospitale område, hvad jeg også hører fra de øvrige ordførere i salen i dag, og jeg går ud fra, at resten af ordførerne sikkert også er enige i det mål. I dag er der uhensigtsmæssige forskelle i akutberedskabets responstider og i kvaliteten på tværs af landet, og det skal vi gøre noget ved.

Derfor er vi i Danmarksdemokraterne også med i aftalen om en sundhedsreform, hvor det fremgår, at regionerne vil blive forpligtet til at efterleve mål for den akutte sundhedsindsats, med henblik på at patienterne oplever ensartet kvalitet på tværs af landet. Herudover har regionerne allerede på udvalgte dele af det præhospitale område etableret fællesregional og national koordinering, og jeg er ikke sikker på, at den rigtige løsning er et nationalt system på det præhospitale akutberedskab.

Jeg tror faktisk, at vi med den nye struktur, hvor regioner og sundhedsråd kan finde bedre, lokale løsninger i sammenhæng med nationale retningslinjer for niveau og kvalitet, herunder også for brugen af teknologi, er den rigtige vej til at sikre samme høje kvalitet for borgerne over hele landet. Derfor kan Danmarksdemokraterne desværre ikke bakke op om det her beslutningsforslag. Tak for ordet.

Kl. 11:13

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ingen korte bemærkninger. Tak til hr. Jens Henrik Thulesen Dahl, Danmarksdemokraterne. Næste ordfører er fru Halime Oguz, Socialistisk Folkeparti.

(Ordfører)

Halime Oguz (SF):

Tak, formand. Vores ordfører på området, fru Kirsten Normann Andersen, blev desværre forhindret. Derfor er jeg blevet indskiftet.

Det er afgørende, at vi har et velfungerende akutberedskab i hele Danmark. Det er et grundlag for vores tryghed, at vi ved, vi kan få hjælp, hvis vi rammes af sygdom eller ulykke, lige fra den første kontakt og til vi får hjælpen. Det siger sig selv, at den akutte indsats er den vigtigste, men den er også den dyreste, hvis beredskabet alene skal dække alle livstruende hændelser. Geografi betyder også noget, hvad flere ordførere før mig også påpeger betyder noget, for jo mere tyndtbefolkede områderne er, jo dyrere bliver det. Derfor er det afgørende for et godt beredskab, at det er tilpasset det lokalområde, som skal dækkes, og der er afgjort plads til, at man lokalt kan samtænke forskellige indsatser.

Derfor egner området sig heller ikke til centralisering. Der er bare forskel på, om man skal dække hovedstadsområdet, eller om man skal dække Vestjylland, og et godt beredskab kræver forskellige løsninger til forskellige udfordringer, som man bedst kender lokalt.

I SF er vi optaget af det nære sundhedsvæsen, herunder akutberedskabet. Derfor har vi også været med til at indgå en sundhedsaftale, som netop handler om det. De meget forskelligartede geografiske og lokale udfordringer med beredskab skal håndteres i den nye sundhedsreform, fordi det giver bedre mulighed for en helhedsorienteret løsning. Så selv om vi deler og anerkender forslagsstillerens intentioner, stemmer vi ikke for beslutningsforslaget. Jeg skulle også hilse fra Enhedslisten og Radikale Venstre og sige, at de heller ikke støtter forslaget. Tak for ordet.

Kl. 11:15

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til fru Halime Oguz, Socialistisk Folkeparti. Næste ordfører er fru Louise Brown, Liberal Alliance.

Kl. 11:15

(Ordfører)

Louise Brown (LA):

Tak. Vi behandler, som andre før mig har nævnt, et beslutningsforslag, hvor man ønsker at centralisere det præhospitale beredskab og oprette et nationalt akutberedskab. I Liberal Alliance anerkender vi til fulde, at der er udfordringer med det nuværende system. Der kan være uhensigtsmæssigheder i regionsgrænser og også i koordinering på tværs af regioner, hvilket kan have betydning for responstid og i sidste ende patientsikkerheden, og det er vitterligt en udfordring, vi skal tage seriøst.

Vi kan også sagtens se fornuften i at placere beredskaberne mere hensigtsmæssigt og måske ud fra et mere nationalt samlet perspektiv frem for uf fra en regionsopdelt tilgang. Men forslaget, som det er formuleret her, tror vi ikke nødvendigvis løser problemerne, da det ikke umiddelbart giver beredskabet adgang til de f.eks. fire forskellige regionale systemer, der findes. Men den største bekymring for os ligger et andet sted.

Vi er stærkt bekymrede for de konkurrencemæssige konsekvenser af en decideret nationalisering af ambulanceområdet. Ambulancetjenesten har allerede de seneste år været ramt af massive hjemtagninger, og statsrevisorerne er lige nu ved at undersøge, om de her hjemtagninger i regionerne er foregået på et korrekt grundlag. Hvis beredskabet nationaliseres, frygter vi, at hele markedet kan risikere at forsvinde, og at private aktører mister deres rolle i ambulancedriften. Selv hvis der gennemføres en udbudsrunde, vil en enkelt leverandør sandsynligvis komme til at dominere markedet, hvilket kan

bringe os tilbage til monopol lignende tilstande. Det tror vi hverken vil gavne økonomien eller kvaliteten.

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi ønsker et stærkt præhospitale beredskab, men det må ikke ske på bekostning af konkurrence og innovation. Derfor kommer vi ikke til at støtte dette forslag. Tak for ordet.

Kl. 11:17

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til Louise Brown, Liberal Alliance. Næste ordfører er fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 11:18

(Ordfører)

Mai Mercado (KF):

Tak for ordet, formand, og tak til hr. Mike Villa Fonseca for at sætte fokus på akutberedskabet. Jeg har siddet i Folketinget i mange år, og jeg tror, det er første gang, at jeg har skullet hæve pulten heroppe. Det prøver jeg ikke så tit; det plejer at være omvendt, altså at man skal sænke den, fordi der er så mange høje.

Tak for et godt og også velformuleret beslutningsforslag, for et godt akut beredskab er vigtigt. Det er jo med til at sikre, at patienterne bliver mødt hurtigt og kompetent af veluddannede reddere, paramedicinere, læger og andet personale. For at sikre trygheden er der også løbende udviklet og udbygget på området. Der anvendes ambulancer, akutbiler, køretøjer bemandet med paramedicinere, ligesom der anvendes lægehelikoptere m.v., og hjerteløberne gør en kæmpe indsats. I de mest tyndtbefolkede områder er der også mange steder etableret lokale ordninger, hvor der udover adgang til hjertestartere også er adgang til en kuffert med andre remedier til at udøve livreddende førstehjælp, så der er ingen tvivl om, at området er vigtigt for befolkningen.

Men som flere andre også har været inde på, har vi for nylig vedtaget en sundhedsreform, hvor vi har bedt regionerne om at sikre et stærkt akutberedskab i hver enkelt region. Derfor tilslutter vi os også det betænkningsskridt, der er fremlagt af regeringen. Tak for ordet.

Kl. 11:19

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ingen korte bemærkninger. Tak til fru Mai Mercado, Det Konservative Folkeparti.

Det var noget af en hilsenudsendelse, vi har været igennem tidligere her i salen, så der er ikke flere ordførere, der ønsker ordet. Så den sidste, der får ordet her, er forslagsstilleren, hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Kl. 11:20

(Forslagsstiller)

Mike Villa Fonseca (UFG):

Tak for det til formanden, og tak til Folketingets partier for en udmærket debat. Det er altid en lidt flad følelse, når man lidt føler, at man kæmper meget alene – og så alligevel ikke – på det præhospitale område, akutberedskabet. Nu hørte her til sidst i fru Mai Mercados tale, at der var en beretningstekst. Den har jeg ikke set endnu. Det kunne da være interessant som forslagsstiller at få lov at se den i første omgang. For der er ingen tvivl om, at hvis man spørger undertegnede, er det vigtigt, at vi gør noget ved det civile beredskab, især med alt det, der foregår lige for tiden rundt omkring os i verden. Det civile beredskab er en rigtig vigtig aktør i vores beredskab, og det gælder både ambulancer og brandbiler m.v. Man skal jo ikke kigge længere ind til krigen nede i Ukraine, desværre, for at se, at en ting er det militære forsvar, men hvor også det civile beredskab har stor betydning.

Nu har jeg haft æren af at fremsætte det her beslutningsforslag. Jeg fornemmer, der ikke er opbakning til det, men jeg håber, vi kan arbejde videre med det i udvalget. Og hvis der er en eller anden form for beretningstekst, kunne det da være rart at få lov til at se den i givet fald, men jeg har jo også lyttet til debatten. Jeg mener, at vi i hvert fald sammen skal tage et vigtigt skridt videre mod et mere retfærdigt, effektivt og trygt akutberedskabet i Danmark. Som jeg ser det i dag, giver det præhospitale område, som er fordelt mellem regionerne, nogle forskelle i service og responstider og kvalitet. Og det er jo ikke er noget, jeg bare har konstateret, det er noget, som Rigsrevisionen også har konstateret nu her den 3. februar i deres beretning. Derudover har Sundhedsstrukturkommissionen også tilbage i efteråret påpeget, at der er nogle regionale og demografiske forskelle og uligheder i sundhed. Og det tror jeg ingen herinde i Folketingssalen ønsker.

Jeg mener, at med det her forslag, vil vi skabe et nationalt akutberedskab, hvor vi udnytter stordriftsfordele, sikrer kortere responstid, reducerer bureaukratiet og sikrer nationale standarder. Der er en grund til, at jeg f.eks. nævnte eksemplet med avancerede paramedicinere i Region Sjælland, som jo ikke ses i resten af landet. Hvad skal der ske med dem i forhold til den reform, som er landet fra regeringens og aftalepartierne.

Et nationalt akutberedskab vil betyde større lighed i sundhed. Jeg mener, at ingen borgere skal opleve ringere service alene på baggrund af deres bopæl. Jeg er ikke så meget farvet af, om det er offentligt eller privat, men jeg er meget farvet af, at borgerne oplever at blive mødt af den bedste behandling i en ambulance, inden man skal ind til en akutafdeling. Jeg har jo trods alt selv været ude bag de her tykke mure og kørt i ambulancer, så jeg føler også, jeg har en vis viden på området.

Kortere responstid er jo noget, vi altid snakker meget om er noget man kan måle på og veje. Kvaliteten og kvantiteten er jo en helt anden ting. Og kvaliteten af den behandling, som vores ambulancebehandlere og avancerede paramedicinere yder i dag, er ekstremt høj. Det hænger lidt sammen med det beslutningsforslag, vi også for nylig har haft diskuteret her i salen, beslutningsforslag nr. B 65, som jeg fornemmede der også var en stor opbakning til, og som vi arbejder videre med i udvalget.

Men når Rigsrevisionen også siger, der ikke er ensartede retningslinjer, mener jeg, at alle patienter vil skal modtage en behandling af samme høje standard. Der skal være bedre arbejdsvilkår for retningspersonale, og med landsdækkende rammer kan vi sikre bedre uddannelse og udstyr og psykologisk opfølgning for de medarbejdere, der hver dag gør en forskel. Vi kan få en mere effektiv anvendelse af ressourcer. Centralisering vil mindske spildet og skabe bedre koordinering og forbedre patientbehandlingen. Vi skal bruge teknologi og optimere samarbejdet på tværs af sektorer og have mere fokus på patientens rejse gennem sundhedsvæsenet, som altså ofte starter på ulykkesstedet eller i patientens eget hjem, inden denne bliver mødt af en hurtig indsats og kommer på sygehuset.

Hvis man kigger rundt om i Europa, der allerede flere lande, der har etableret nationale akutberedskaber med stor succes, så det kan godt lade sig gøre. Vi skal også lære af deres erfaringer og sikre, at Danmark bliver førende inden for akutberedskab, selv om vi har et godt akutberedskab, for vi skal hele tiden blive bedre. Jeg ved også, som jeg sagde indledningsvis i min tale, at det kræver nogle investeringer og nogle omstruktureringer, men det er en investering i danskernes tryghed og sundhed. På sigt vil det jo ikke kun kunne redde liv efter min overbevisning, det vil også optimere vores sundhedsvæsen.

Kl. 11:25

Til sidst synes jeg, det er vigtigt at påpege, at med al den snak, vi har lige for tiden, om forsvar og det militære beredskab, synes jeg virkelig, det er vigtigt, at vi husker det civile beredskab. Og vi afsæt-

ter rigtig mange ikke bare millioner af kroner, men mange, mange milliarder af kroner til forsvaret. Derfor synes jeg også, det er rigtig vigtigt, at vi herinde i Folketinget husker det civile beredskab. Og som jeg også nævnte tidligere, ved jeg godt, der har været sat nogle millioner kroner af – 50 mio. kr. i 2024 eksempelvis på finansloven for 2024 og 75 mio. kr. i 2025 – men vi har fra regeringens side præsenteret en Accelerationsfont på 50 mia. kr., så det er jo kun 1 promille af det, der er blevet prioriteret til de civile beredskaber. Som jeg sagde tidligere, har vi haft en anden debat om B 65 om at undersøge muligheden for at tildele ambulancebehandlere og paramedicinere forbeholdte virksomhedsområder.

Det bliver interessant at se, hvad der skal ske med de avancerede paramedicinere i Region Sjælland. Jeg håber sådan set, det kan blive bredt ud, fordi de er rigtig dygtige og kompetente, så de i hvert fald også kommer ud til de andre regioner. Mit ønske er i hvert fald en national fælles standard for kvaliteten i ambulancedriften. Vi har alle forståelse for, hvor vigtig tid er, når det gælder liv og død. Vi ved, at hvert minut kan gøre en forskel på, om det bliver liv eller tab. Derfor er det essentielt, at vi optimerer vores akutberedskab. Vi skal ikke acceptere et Danmark, hvor borgernes chance for at overleve et hjertestop, en trafikulykke eller værre afhænger af deres postnummer. Vi skal huske det civile beredskab, og vi skal handle nu. Tak for ordet tak, formand.

Kl. 11:26

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke ønske om korte bemærkninger. Tak til hr. Mike Villa Fonseca, uden for grupperne.

Da der ikke er flere, som har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

5) 1. behandling af lovforslag nr. L 139:

Forslag til lov om ændring af barnets lov. (Oprettelse af en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, der skal anvendes i visse børnesager).

Af social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen).

(Fremsættelse 06.02.2025).

Kl. 11:27

Forhandling

Tredje næstformand (Karsten Hønge):

Inden jeg giver ordet til den første ordfører, skal jeg oplyse, at debatten om dette forslag gennemføres med simultantolkning til og fra grønlandsk. De folketingsmedlemmer, der er til stede, vil kunne lytte til oversættelsen ved at benytte høretelefonerne på pladserne. Den samme mulighed er indtil videre desværre ikke tilgængelig for de tilstedeværende i presselagerne og på tilhørerpladserne. Det vil være muligt at streame mødet fra enten dansk eller grønlandsk tale på Folketingets hjemmeside. For at sikre kvaliteten af tolkningen er det meget vigtigt, at tolkene kan nå at færdiggøre simultantolkningen, inden ordet gives videre til den næste taler. Jeg vil derfor vente lidt længere end normalt med at give ordet videre. Det betyder også, at

det er ekstra vigtigt, at I først begynder at tale, når I har fået ordet. Jeg håber, at alle har forstået omstændighederne.

Kl. 11:32

Jeg åbner nu forhandlingerne, og den første, der får ordet, er hr. Flemming Møller Mortensen Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 11:28

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Tak, formand, og jeg har fået ordet, og det er rigtig godt. I dag tager vi et rigtig vigtigt skridt for at styrke retssikkerheden for grønlandske familier i Danmark. Vi ved, at børn med grønlandsk baggrund er overrepræsenterede i anbringelsessager, og vi ved, at sagsbehandlingen ofte er præget af sproglige og kulturelle barrierer. Det betyder i praksis, at grønlandske forældre kan risikere at blive vurderet på et forkert grundlag, fordi de tests, der er blevet brugt til at vurdere forældrekompetencen, ikke har været tilpasset grønlandsk sprog og grønlandsk kultur.

Vi kan ikke være bekendt, at forældre kan miste deres børn uden at have haft en reel mulighed for at forstå og deltage i beslutningerne. Derfor fremsættes der nu et lovforslag, der skal sikre, at vurderinger i børnesager sker på et fagligt og retfærdigt grundlag og ikke ud fra tests, hvor der ikke er taget højde for den enkeltes sproglige og kulturelle baggrund. Med det her lovforslag oprettes en særlig enhed i Social- og Boligstyrelsens videns- og specialrådgivningsorganisation, som hedder VISO. Enheden skal have ekspertise i grønlandske forhold og bistå kommunerne i sager, hvor der overvejes en anbringelse af et barn af en grønlandsk familie. Kommunerne bliver forpligtet – forpligtet – til at anvende enheden, når de ellers ville have brugt standardiserede psykologiske tests til at vurdere forældrekompetencen eller barnets trivsel. I stedet vil enheden bidrage med en vurdering, der tager højde for sproglige og kulturelle forhold.

Men vi ser også tilbage. Den nye enhed får også til opgave at gennemgå allerede igangværende anbringelser, hvor der kan være anvendt tests, der ikke er tilpasset netop de grønlandske forhold, og hvis det vurderes nødvendigt, kan disse sager genoptages. FN's Specialrapportør for oprindelige folks rettigheder har senest kritiseret, at grønlandske borgere i Danmark fortsat oplever strukturel ulighed, herunder i sociale sager. Denne kritik må vi tage alvorligt. Det handler ikke bare om paragraffer og procedurer, men det handler også om mennesker, om børn, der har ret til en tryk opvækst, og om forældre, der har ret til at blive vurderet på et grundlag, der er både fair og forståeligt. Det handler om at rette op på en praksis, hvor sproglige og kulturelle misforståelser har haft alvorlige konsekvenser for familierne og børnene, samtidig med at vi selvfølgelig også skal sikre, at der ikke skabes unødvendig tvivl og usikkerhed for allerede anbragte børn, og sikre – og det er vigtigt at sige – at de børn, som har brug for at blive anbragt, stadig får den omsorg, der er brug for.

Med det her lovforslag sikrer vi, at ingen mister deres børn på baggrund af fejlagtige vurderinger. Vi sikrer, at sagsbehandlingen i børnesager bliver mere retfærdig, og vi sikrer, at grønlandske borgere i Danmark her mødes af et system, der ser dem som hele mennesker og ikke bare som sager i en mappe. I Socialdemokratiet vil det fortsat være utrolig vigtigt for os, at vi arbejder frem mod en socialpolitik, hvor alle borgere mødes med respekt og de føler, at de mødes med retfærdighed. Det er et vigtigt, vigtigt lovforslag. Det har for mig været en rigtig stor personlig glæde, at vi, lige fra vi i Grønlandsudvalget havde deputationer, som fortalte om alvoren i de her sager, blev enige om, at det her skulle ændres, og jeg er politisk og personligt rigtig glad for, at ministeren har taget det her så hurtigt op. Jeg ved også godt, at nogle kan kritisere, at vi også har gjort det så hurtigt, at høringsperioden ikke engang er afsluttet, men jeg er glad for, at ministeren hermed faktisk understreger alvoren i det her felt og det her område. For det her drejer sig om respekt og retfærdighed, og jeg er glad for at kunne sige, at Socialdemokratiet naturligvis støtter det her lovforslag.

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra fru Aaja Chemnitz fra IA.

Kl. 11:32

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for ordførerindlægget. Vi er jo mange partier, herunder også Socialdemokratiet, men også Inuit Ataqatigiit, der har kæmpet for den her sag, og derfor er det glædeligt, at vi står og skal behandle det her lovforslag i dag.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ind til det her med VISO og den nye enhed, der skal etableres. For det er jo tre ansatte, og hvis man kigger på de her 460 sager, er der fagfolk, der vurderer, at omkring 80 pct. af dem skal genvurderes, fordi der har været de her psykologiske test, og det vil sige noget, der ligner omkring 400 sager. Så derfor er det her jo også et spørgsmål om ressourcer. Mener Socialdemokratiet, det er tilstrækkeligt, som tingene ser ud i det her lovforslag?

Kl. 11:33

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 11:33

Flemming Møller Mortensen (S):

Mange tak til fru Aaja Chemnitz for kommentaren og spørgsmålet. Ja, vi var mange, der stod sammen, og jeg husker også tydeligt, hvordan IA, Siumut og Socialdemokratiet efter det møde i Grønlandsudvalget blev i lokalet og sagde: Hvordan er det lige nøjagtig, vi griber det her an? Derfor er det også dejligt, vi nu er nået dertil.

I forhold til spørgsmålet omkring ressourcerne må vi sige, at nu skal enheden etableres, og det bliver den i første omgang med de ressourcer, der er skitseret i lovforslaget. Men det er jo også helt klart, at vi nu må kigge ind i det og se på, hvordan behovet rejser sig. For lovteksten er klar, altså at der her også skal kigges bagud.

Kl. 11:34

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Spørgeren.

Kl. 11:34

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Vi er jo nødt til at være opmærksomme på alle mulige detaljer i det her, fordi det selvfølgelig også er enormt indgribende i forhold til de familier, som det drejer sig om, og vi ved også, at der sikkert er mange, der lytter med til den her debat.

Derfor tror jeg også, det er vigtigt, at vi er åbne over for, at det, såfremt der er brug for flere ressourcer, i hvert fald er et spørgsmål, som vi ikke skal skabe hindringer for i Folketinget, og det vil jeg høre om Socialdemokratiet er enige i.

Kl. 11:34

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 11:34

Flemming Møller Mortensen (S):

Ja, jeg kan markere helt tydeligt, at vi naturligvis er interesserede i, at den her lov skal blive en succes, og at den skal ske fyldest, både i forhold til det, der er det fremadrettede, og det, der er det bagudrettede.

Kl. 11:34 jer alle sammen for samarbejdet i forhold til det her. Venstre støtter forslaget.

Kl. 11:38

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere spørgsmål, så vi går videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er fru Louise Elholm fra Venstre.

Kl. 11:35

(Ordfører)

Louise Elholm (V):

Mange tak for ordet. Jeg er utrolig glad for, at vi i dag behandler det her lovforslag om anbringelser af grønlandske børn. Vi har jo i Grønlandsudvalget fulgt sagen rigtig, rigtig tæt. Vi har haft rigtig mange inde at fortælle om de erfaringer, de har haft med anbringelser af grønlandske børn i Danmark, og det er noget, der har gjort rigtig stort indtryk på mig.

Jeg skal også sige, at jeg har haft kontakt med vores søsterparti i Grønland, som også har rejst sagen over for os. Derfor har vi også gennem vores socialordfører gjort, hvad vi kunne, for at lægge pres på for at finde en løsning. Så det her er en sag, som jeg synes det er rigtig vigtigt at vi har fundet en løsning på nu. Det glæder mig utrolig meget. For det handler jo om noget helt grundlæggende, nemlig børns trivsel og retssikkerhed. Det er et forslag, som har særlig betydning for de grønlandske familier, og derfor betyder det også rigtig meget for os i Venstre. For når vi som samfund griber ind i en families liv og træffer beslutninger om anbringelser, er det altafgørende, at det sker på et oplyst og et retfærdigt grundlag.

Men vi ved jo, at grønlandske børn anbringes oftere end danske børn, og at standardiserede psykologiske test i nogle tilfælde kan give et misvisende billede af familiens situation. For vi har jo fået mange, der er kommet i Grønlandsudvalget og har fortalt os om, hvordan der ikke tages tilstrækkelig højde for de kulturelle forskelle, der er mellem dansk og grønlandsk kultur. Det bekymrende, og det er derfor, at vi i dag har et lovforslag, der skal sikre en mere retvisende sagsbehandling.

Som den tidligere ordfører også sagde, har vi med det her forslag oprettet en særlig enhed under VISO med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, og det betyder, at kommunerne skal bruge denne enhed, når de overvejer at anbringe grønlandske børn. Enheden skal også gå bagud i tid, som den tidligere ordfører også sagde, og gennemgå de tidligere sager, der kan være, for at se, om der er nogen fejl i de sager i forhold til uhensigtsmæssig brug af standardiserede test.

Det er helt afgørende, at alle børn bliver behandlet lige og også retfærdigt. Derfor kan der stadig væk godt være tilfælde, hvor det er bedst for et barn at blive anbragt. Vi skal ikke undgå de anbringelser, som er nødvendige, men vi skal bare sikre os, at det sker på et oplyst og retmæssigt grundlag og ikke på grund af kulturelle misforståelser.

Vi ved, at lovforslaget her kan gøre en forskel for børn. Det vil skabe tryghed for familier, der tidligere har følt sig misforstået af systemet. Det håber jeg i hvert fald. Det vil også betyde, at flere får en reel mulighed for at få vurderet deres sag på ny, og det vil betyde, at kommunerne får et stærkere grundlag for deres beslutninger. Vi er rigtig glade for, at vi med det her kan være med til at styrke retssikkerheden for grønlandske familier. Det er ikke bare et forslag, som er nødvendigt, men det er også en vigtig rettesnor for, hvordan vi behandler hinanden i vores samfund.

Så vil jeg gerne slutte af med også lige at takke jer i Grønlandsudvalget, som har sikret, at vi har fået så mange inputs i forhold til det her. Vi har hørt rigtig, rigtig mange forskellige stemmer, og det har jeg sat rigtig stor pris på som ordfører. Jeg vil også godt takke mit søsterparti, Atassut, for at tage fat i os, for det er jo også en måde, hvorpå jeg kan mærke, hvor meget det her fylder i Grønland. Jeg sætter utrolig stor pris på det samarbejde. Så tak til

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Venstres ordfører. Der er et spørgsmål til fru Aaja Chemnitz fra IA.

Kl. 11:38

Aaja Chemnitz (IA):

Tak til ordføreren for talen, og også tak for de mange gode refleksioner, som IA også deler. Jeg synes også, at det er på sin plads, netop som jeg sagde tidligere, at være opmærksom på alle detaljer i det her lovforslag, fordi det er så indgribende. Noget af det, man kan konstatere med lovforslaget, er jo også, at det er kommunalbestyrelserne, der sådan set tidligere har truffet en beslutning om at anbringe et barn og på ny skal tage stilling til, om barnet fortsat skal blive anbragt, eller om det skal hjemgives.

Det spørgsmål, som man naturligt får, er, om der kan være en bias. For VISO-enheden skal selvfølgelig lave en faglig indstilling til kommunalbestyrelserne, men det er jo også en beslutning, som man tidligere har truffet, og som man skal gå imod. Derfor bliver det ekstremt afgørende, at man ligesom får sikret, at man lytter til de fagpersoner, som der er, og det kunne jeg godt tænke mig at høre Venstres holdning til.

Kl. 11:39

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 11:39

Louise Elholm (V):

Tusind tak for spørgsmålet. Det er jo en vigtig pointe, at vi skal være opmærksomme på, at man også lytter til de anbefalinger, der kommer. Der vil selvfølgelig altid være personer, der skal træffe beslutningerne, og ja, de har haft sagerne før, og det kan være en risiko. Så min opfordring vil være, at vi følger området tæt, og at vi følger med i, hvordan det går, og om der er nogen problemer med det. Det tror jeg er den bedste måde, vi kan gribe det an på. For vi har det system i Danmark, hvor det foregår ude i kommunerne. Det kommer vi ikke til at lave om på, men vi kan jo godt følge op på, om folk bliver behandlet ordentligt, og om der bliver taget de hensyn, som er hensigten med det her lovforslag. Så jeg vil bare sige, at jeg synes, at vi skal følge med i, hvordan det her går videre herefter.

Kl. 11:40

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Vi går videre i talerrækken, og den næste, der har bedt om ordet til et spørgsmål, er fru Aki-Matilda Høegh-Dam fra Naleraq.

Kl. 11:40

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

»Qujanaq naatsumiguna oqarniaannarlunga«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration onsdag den 19. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»tak, bare en kort bemærkning«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration onsdag den 19. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Kl. 11:40

Kl. 11:43

Louise Elholm (V):

Jeg ved ikke, hvordan jeg skal forstå det, for der er ikke nogen højtaler her.

Kl. 11:40

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

Det var netop for at sige, at det er virkelig svært at følge med, fordi det går så hurtigt. Jeg ved, at der er rigtig mange, der følger med i den her debat.

»Malinnaatissinnaasuugutsigit«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration onsdag den 19. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»hvis vi kan få dem til at følge med«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration onsdag den 19. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Hvis vi kunne få dem til at følge med, ville det være meget værdsat. Så hvis man lige giver tid til pause, så de lige kan oversætte færdigt, inden den næste taler får ordet. Det var blot det. Tak for det.

Kl. 11:41

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Vi siger tak til fru Aki-Matilda Høegh-Dam og skal nok herfra forsøge at sætte tempoet ned.

Vi går videre i ordførerrækken. Den næste på talerstolen er hr. Jens Henrik Thulesen Dahl fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:41

(Ordfører)

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD):

Tak for det. I Danmarksdemokraterne bakker vi op om, at retssikkerheden i sager med grønlandske familier i Danmark styrkes gennem en sagsbehandling, hvor der tages hensyn til grønlandsk sprog og kultur. I Danmarksdemokraterne ønsker vi samtidig et øget fokus på retssikkerheden i alle anbringelsessager. Det at fjerne et barn fra dets familie er noget af det mest indgribende, man kan foretage sig over for en familie. Der vil desværre altid være børn, der ikke kan eller skal bo hjemme, men der vil også være børn, som godt kan bo hjemme eller i netværket med den rette hjælp og støtte til familien.

Derfor bakker Danmarksdemokraterne ikke op om barnets lov, som danner rammelovgivning for behandlingen i anbringelsessager. Og derfor har vi i Danmarksdemokraterne også nogle opklarende spørgsmål, som vi vil stille under udvalgsbehandlingen, der relaterer sig til de mange fejl og mangler og knæk i retssikkerheden, der ses på anbringelsesområdet.

Men som sagt er vi positive over for lovforslaget og ser frem til dets videre behandling. Tak for ordet.

Kl. 11:42

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Der er ingen spørgsmål til ordføreren, så derfor går vi videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er hr. Karsten Hønge fra SF.

Værsgo.

(Ordfører)

Karsten Hønge (SF):

Det er da godt nok på tide, at vi får det her forslag. Mange gange gennem årene har jeg deltaget i høringer og modtaget dokumentationer herinde, hvor man har sat fokus på den her udfordring. Tiden er gået, og man har erkendt, at vi har en udfordring, men der er ikke rigtig sket noget før i dag. Så i hvert fald tak til ministeren for nu at fremsætte forslaget, for det er da på høje tid, at vi sikrer, at grønlandske familier bliver vurderet ud fra deres egne kulturelle og sproglige forudsætninger, så man ikke bliver uretfærdigt behandlet i anbringelsessager.

SF deler jo fuldt ud ønsket om at styrke retssikkerheden for grønlandske familier i Danmark, og lovforslaget her adresserer en vigtig udfordring i alle de sager, der er, med grønlandske børn og unge uden for hjemmet, så at der nu skal tages særlige hensyn her til de sproglige og kulturelle forhold, der gælder for grønlandske familier. Det er jo en fuldstændig central ambition i vores socialpolitik, men også i vores retspolitik, at alle – børn, familier og alle andre – får en retfærdig og respektfuld behandling uanset kulturel baggrund, og med oprettelsen af enheden under VISO sikrer vi, at vi netop her kan gøre brug af eksperter, der har indsigt i grønlandsk sprog og kultur.

Vi ved jo, at de standardiserede psykologiske test, der anvendes i dag, netop ikke sådan tager tilstrækkelig højde for de forskelle, der kan være i opdragelsesformer, kommunikationsmønstre og kulturelle normer. Det kan føre til misforståelser og i værste fald fejlvurderinger. Det er jo helt uacceptabelt i et samfund som vores, og det er derfor nødvendigt, at vi nu får en enhed, der kan sikre mere nuancerede og kulturelt sensitive vurderinger.

Jeg er også glad for, at man i lovforslaget direkte skriver, og jeg citerer, at lovforslaget forpligter kommunerne til at anvende enheden i sager, hvor der er overvejelser om anbringelse af et barn. Man skriver også videre, at »den særlige enhed i VISO vil få til opgave at gennemgå igangværende anbringelser i grønlandske familier ...«. Det synes jeg er rigtig godt og også, må jeg jo igen sige, jo da på høje tid. Jeg synes jo, at det, der står i rapporten fra VIVE, hører med til billedet, når vi ser på de her sager. Der står:

»Den højere anbringelsesprocent blandt børn med grønlandsk baggrund i Danmark skal ses i sammenhæng med anbringelsesprocenten i Grønland, hvor 4,5 % af alle børn er anbragt uden for hjemmet i plejefamilie eller på døgninstitution. Børn med grønlandsk baggrund i Danmark er altså meget oftere anbragt uden for hjemmet sammenlignet med børn med dansk baggrund – men kun lidt oftere anbragt uden for hjemmet, når de sammenlignes med børn, der bor i Grønland.«

Det hører med til det samme billede, at man anbringer stort set lige mange, så jeg forstår godt bekymringen, og jeg forstår godt utilfredsheden i Grønland, men jeg er spændt på at få en uddybning af, hvordan det kan være, at tallet alligevel er stort set ens. Vi synes samtidig, at det er helt afgørende, at de igangværende anbringelsessager bliver genovervejet, for hvis der er blevet brugt testmetoder, hvor der ikke er taget højde for de grønlandske forhold, så kan der være al mulig grund til at se på dem igen.

SF støtter det her lovforslag. Det handler om retssikkerhed, respekt og kulturel forståelse. Jeg synes, det er godt, at regeringen nu har taget det op. Jeg synes også, jeg vil sige, at når vi nu er fremme ved de her ofte eller *altid* triste sager – det er jo altid triste sager, når børn bliver anbragt uden for hjemmet – så gør det mig bare en lillebitte smule glad at læse rapporten fra VIVE, hvor der skrives:

»Børn og unge med grønlandsk baggrund, der er anbragt, trives på flere parametre bedre end andre anbragte børn i Danmark. Det gælder både, når vi ser på deres individuelle trivsel og adfærd, deres skolegang, deres oplevelse af muligheder i fritiden, og når vi ser på deres oplevelse af at blive holdt af på anbringelsesstedet.«

Så det er vores klare fokus, at der skal rettes op på det her, og jeg må til sidst sige, at jeg i den grad synes, det er på høje tid. Det er jo, som jeg har sagt før, i årevis, at vi har diskuteret, hvad vi kan gøre ved det, og nu tager regeringen initiativ, og det er godt, og tak for det, men det er også på tide. Så derfor ville jeg lige slutte af med det der trods alt lidt positive citat fra rapporten om, at de grønlandske børn i Danmark, der bliver anbragt, heldigvis ser ud til at trives, i hvert fald betydelig bedre end de danske børn, der bliver anbragt i Danmark.

Kl. 11:48

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren fra SF. Der er ingen spørgsmål, og derfor går vi videre i talerrækken, og den næste ordfører, der skal have ordet, er fra Liberal Alliance. Fru Katrine Daugaard, værsgo.

Kl. 11:48

(Ordfører)

Katrine Daugaard (LA):

Tak. Jeg er ikke helt så høj som SF's ordfører, så jeg kører lige mikrofonen lidt ned her.

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg synes, det har været et utrolig ærgerligt forløb omkring de problemer, vi har set vedrørende de mange anbringelsessager, både på Grønland og i forhold til de herboende grønlandere. Der har igennem mange år været rigtig store udfordringer, dels med overholdelse af lovgivningen på anbringelsesområdet, dels med kvaliteten og værdien af diverse medfølgende test, som disse familier skal igennem som følge af en børnefaglig undersøgelse eller forældrekompetenceundersøgelse, idet disse ikke skelner mellem forskellige kulturelle forhold og andre forskelle.

Dette vil jeg gerne understrege ikke kun et problem i børnesager med grønlandere, men også med ukrainere, syrere, ja, selv i de pæredanske familiesager ser jeg udfordringer i brugen af nogle af de her test. Men nu har det så været grønlandernes held – og jeg vil gerne sige, at det er lidt for sjov, at jeg siger det – at den amerikanske præsident, Donald Trump, har raslet med sablen og dermed givet Grønland en enestående mulighed for at få regeringen til endelig at lovgive om en lang række helt rimelige ting, som der burde have været reageret på langt tidligere, heriblandt det, vi behandler i dag.

Det er jo, som flere af min kollegaer allerede har redegjort for, et lovforslag om, at der i VISO nu oprettes en særlig enhed med ekspertise i grønlandske forhold, som kommunerne er forpligtet til at anvende i mulige anbringelsessager, hvor børn eller forældre er opvokset eller født i Grønland. Dette skal erstatte de stærkt kritiserede psykologiske test, som indtil for ganske nylig har været anvendt til afdækning af og oplysning i sagerne. Jeg kan forstå, at denne enhed også skal gennemgå samtlige afgørelser om nuværende anbragte børn, hvor standardiserede psykologiske test er eller kan have været anvendt, og at enheden, hvis brugen af disse test vurderes at have medført en misvisende vurdering af anbringelsesgrundlaget, dermed vil tage kontakt til den anbringende kommune med henblik på at få genvurderet sagen. Det mener jeg er afgørende og bydende nødvendigt, da der meget vel kan have været fjernet børn fra grønlandske familier på et fejlagtigt grundlag. Det siger jeg, selv om test jo egentlig ikke kan stå alene i forhold til de afgørelser, der bliver truffet. Ikke desto mindre ser vi desværre sager, hvor sagerne bliver skrevet i forhold til et resultat, man på forhånd har besluttet sig til skal være afgørelsen. Dermed synes jeg også, det er vigtigt at understrege, at enhedens vurderinger jo dermed heller ikke kan stå alene. Så kære regering, kære minister: Bedre sent end aldrig. Liberal Alliance støtter forslaget.

Der er dog noget, som jeg umiddelbart ønsker bliver foldet ud af ministeren, enten i hendes tale eller under udvalgsbehandlingen, og det gælder det ændringsforslag, som jeg i høringsnotatet kan læse at ministeren skriver at hun vil stille, om, at loven ikke længere

skal gælde børn, unge og forældre, der er født eller bor i Grønland, men at det nu skal gælde alle, der identificerer sig som grønlandere. Jeg er med på, at der bør rigtig mange på Grønland, som hverken er født der eller har grønlandsk oprindelse, men som alligevel føler sig stærkt knyttet til Grønland, men jeg vil alligevel gerne høre ministeren, om ikke ordet identificere vil åbne op for, at rigtig mange familier pludselig identificerer sig som grønlandere for netop at undgå de her test, som jo altså også kritiseres af andre lige fra flygtninge til helt almindelige danske familier med børnesager. Så det var blot en afklaring af ordet identificere. Tak.

Kl. 11:53

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra fru Aaja Chemnitz fra IA af.

Kl. 11:53

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak for ordførerindlægget, og også tak for indsatsen i forhold til at kæmpe for de grønlandske børn i Danmark. Ordføreren var selv inde på det her med, at vi i årevis har kæmpet for det her, og det er der jo mange partier der har, så jeg vil også bare gerne takke Liberal Alliance for at kæmpe sammen med os.

Så er der jo det her spørgsmål om definitionen på, hvem der er grønlander, og hvem der er grønlander i en dansk kontekst, som ordføreren også er inde på. Der ynder vi jo fra Grønlands side er bruge FN's selvidentifikationsmarkør i forhold til det her spørgsmål. Det er i hvert fald noget, vi også er opmærksomme på.

Så vil også bare lige kort kommentere, at forslaget bliver behandlet i Grønlandsudvalget, men at vi er meget opmærksomme på at få Socialudvalget med i det her spørgsmål, fordi der er så meget faglig ekspertise, som kan være med til at kvalificere processen. Så det er egentlig bare en kommentar til ordføreren. Tak.

Kl. 11:54

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 11:54

Katrine Daugaard (LA):

Tak, og tak for det i øvrigt rigtig gode samarbejde. Jeg synes jo, det er lige så vigtigt at kæmpe for børns rettigheder og for en sikring af, at når vi anbringer, er det selvfølgelig sådan, at det sker på et lovmedholdeligt og ordentligt oplyst grundlag. Det har ikke altid været tilfældet i de her grønlandske sager. Det er på høje tid, at vi gør det bedre.

Også tak for, at ordføreren vil sørge for at få socialordførerne med ind over det arbejde, der foregår i Grønlandsudvalget. Det mener jeg er meget, meget vigtigt, da vi netop sidder med en mere faglig viden på området, som jeg synes er meget vigtig at få med også.

Kl. 11:55

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Vi siger tak til ordføreren fra Liberal Alliance og går videre talerrækken. Den næste på talerstolen er fru Rosa Eriksen fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 11:55

(Ordfører)

Rosa Eriksen (M):

Tak for ordet. I Danmark skal vi sikre en retfærdig og lige behandling af alle borgere, også vores grønlandske medborgere. Når grønlandske familier i Danmark møder systemet, skal de opleve, at deres sprog og kultur bliver forstået og respekteret. Det gælder

især i børnesager, når myndighederne skal lave konkrete og individuelle vurderinger. Derfor bakker Moderaterne op om lovforslaget, der styrker retssikkerheden for grønlandere i børnesager. Det er et forslag, der erstatter brugen af standardiserede psykologiske test med vurderinger foretaget af en særlig enhed, der har ekspertise i grønlandsk sprog og kultur. Med forslaget oprettes en særlig enhed under VISO, som kommunerne skal anvende i sager, hvor man overvejer anbringelse.

Med lovændringen sikrer vi hermed, at der i disse sager tages højde for grønlandsk sprog og kultur. Det er et nødvendigt skridt for at forhindre misforståelser og fejlvurderinger i sager, der kan have livsændrende konsekvenser for børn og forældre. Vi støtter, at kommunerne nu forpligtes til bruge den ekspertise, og vi støtter, at enheden skal gennemgå igangværende anbringelser, hvor det formodes der har været anvendt disse standardiserede psykologiske test.

Danmark er et samfund, der bygger på stærk retssikkerhed for borgerne. Det skal selvfølgelig også gælde i sager om grønlandske familier i Danmark. Derfor styrker vi nu retssikkerheden på det her område. Dette lovforslag er et vigtigt skridt mod mere retfærdige beslutninger her anbringelsessager, der involverer grønlandske familier. I Moderaterne stemmer vi for lovforslag. Tak for ordet.

Kl. 11:57

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til Moderaternes ordfører. Der er ikke ønske om at stille spørgsmål, så derfor fortsætter vi talerrækken. Og den næste på talerstolen, er fru Birgitte Bergman fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:57

(Ordfører)

Birgitte Bergman (KF):

Tak, formand. I dag behandler vi et vigtigt og nødvendigt lovforslag, som har til formål at styrke indsatsen for de grønlandske børn, der anbringes uden for hjemmet. Dette er en problemstilling, der desværre går alt for langt tilbage i historien, og det er afgørende, at vi tager ansvar for at rette op på fortidens fejl og sikre bedre vilkår for disse børn og deres familier i fremtiden.

Det er vores ansvar at sikre, at ingen børn svigtes af systemet, og at de får den nødvendige støtte og den omsorg, de har brug for. Særlig når det gælder grønlandske børn, er det essentielt, at vi anerkender deres sproglige og kulturelle baggrund og sikrer, at dette bliver en integreret del af deres anbringelses- og støtteforløb. Det handler om børns trivsel og retssikkerhed. Det handler om hele familien.

Anbringelsessager skal ske på et oplyst grundlag, og retssikkerheden skal naturligvis være i orden. En væsentlig udfordring i disse sager er nemlig brugen af de standardiserede psykologiske test, som bestemt ikke har taget højde for Grønlands sprog og kultur. Dette har ført til misvisende vurderinger af forældreansvar eller -evner og dermed påvirket beslutninger om anbringelse.

Det er jo helt forfærdeligt, og det er også derfor, at det er på tide, at vi handler. Det her lovforslag afskaffer brug af standardiserede psykologiske test i sager om grønlandske familier og børn. I stedet skal vi have en særlig enhed under VISO med ekspertise i grønlandsk sprog og kultur, der kan bistå kommunerne i vurderingen af forældrekompetencer. Denne enhed vil også gennemgå tidligere anbringelsessager, og det synes vi er rigtig godt – i sager, hvor sådanne test nemlig er blevet anvendt for at sikre vurderingerne.

Det er afgørende, at kommunerne samarbejder tæt med den særlige enhed og sikrer, at sagsbehandlingen er sensitiv over for sproglige og kulturelle forskelle. Dette vil bidrage til en mere retfærdig og præcis vurdering i anbringelsessager vedrørende grønlandske børn og deres familier.

Vi skal sikre, at den her særlige enhed, der oprettes for grønlandske børn, har de nødvendige ressourcer og kompetencer, og at der

bliver lyttet til de anbefalinger, der kommer fra fagfolk. Enheden skal samarbejde tæt med kommunerne i et forpligtende samarbejde. Klare retningslinjer er afgørende for kvalitet og konsistens i sagsbehandlingen.

Med det her lovforslag tager vi et skridt i den rigtige retning, men det er afgørende, at vi lytter til de bekymringsflag, der er blevet hejst. Vi skal sikre, at vi ikke blot vedtager en lov, men også skaber en reel forbedring for grønlandske børn og deres familier.

Det Konservative Folkeparti støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 12:00

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til fru Birgitte Bergman. Der er ikke stillet spørgsmål, så vi går videre i talerrækken. Jeg ser ikke nogen til stede i salen fra Enhedslisten eller Dansk Folkeparti. Jeg ser heller ikke nogen fra Radikale Venstre. Derfor er den næste på talerstolen er hr. Torsten Gejl fra Alternativet. Velkommen.

Kl. 12:01

(Ordfører)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. Enhedslisten er lidt til stede, for de er så at sige inde i mig i dag, og de stemmer ja til forslaget. Det skulle jeg hilse og sige fra dem. Det gør vi selvfølgelig også i Alternativet, og vi har det sådan: Det manglede da bare, og det er godt nok på tide. Men det er bedre sent end aldrig, at vi tager de sproglige og kulturelle udfordringer med i betragtning i forbindelse med anbringelser af grønlandske børn.

Nu har ret mange ordførere efterhånden fortalt i detaljer, hvad forslaget går ud på, og fortalt om den værdi, det skaber, og hvorfor vi skal stemme for – og alle stemmer for. Så man kan egentlig opsummere det sådan, at det handler om at styrke retssikkerheden for grønlandske familier og grønlandske børn. Og så kan man spørge: Ja, hvem er det? Der synes jeg jo egentlig om fru Aaja Chemnitz' forslag om, at det er FN's identitetsmarkør, der kan bruges til at bestemme det.

Men jeg vil egentlig bare sige, at Alternativet stemmer for, og at det gør Enhedslisten også. Tak, formand.

Kl. 12:02

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tusind tak til ordføreren fra Alternativet. Vi går videre i talerrækken, og den næste på talerstolen er fru Aki-Matilda Høegh-Dam fra Nalaraq.

Kl. 12:02

(Ordfører)

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

»Aap, qujanaq.

Qujanaq oqaaseqaatissannut.

Ullumi inatsimmi pingaaruteqangaatsiartuq sammivarput - tassa meeqqat inatsisaat. Maannakkut sammivarput inatsit, tassa qulakkeerrinnittussaasoq, kalaallit Danmarkimiittut meeqqaminnik arsaarneqarnissamik nalilersorneqalertilugit, FKU-mik taaneqartartut atorunnaarsinneqassaasut. Inerteqqutaalissaaq.

Taassumap saniatigut aamma qulakkeerniarlugu, immikkut ittu-mik kalaallinik uagullu oqaatsitsinnik piorsarsimassutsinnik ilisima-saqarluartut immikkut sullissillutillu inulerisut aamma peqataasasasut nalilersuilernerni. Taamaasilluta qulakkiissavarput taakku testit, tassa angajoqqaanut misissuinerit atorsinnaanngittut kalaallinut danskinut naleqqussagaammata atorunnaarsinneqarlugit, kisianni suli meeqqat illersorlugit suliaqartoqassasoq.

Nuannaarutigivarput taamak alloriartigisimagatta Naleqqaminnigaanniit, kisianni aamma alloriarneq una aatsaat siulliuvoq, suli aamma eqqummaariffigisassagut amerlaqimmata.

Taamani suliareqqaarakku una inatsit pillugu allannguissaq qinigaqqammlunga 2019 kingorna. Taamani tapersorsorneqanngin-nama, nuannaarutigaa ullumi tusarlugu kikkut tamaavimmik taper-sorsorlugu aallartissimagaat. Kisianni aamma pingaaruteqarpoq, eq-qarsaatigissallugu suut uku inatsimmi aamma malugineqartariaqar-nersut.

Ilaatigut tassani eqqaaneqarpoq una VISO, tassa taakku naliler-suisussat, pikkorissut kalaallinik aamma ilisimasaqartut, kisianni aamma Danmarkimi kommunit aqqani ilisimasaqarlutut suliaqas-sasut. Tassani pingaaruteqarpoq ilumut kalaallinut aamma ilisima-saqarlutunniissaat. Uparuaatigineqarpoq maanna aamma toqqaan-naq psykologit nunatsinninngaanneersut aperineqarsimannginnerat, neriuppunga tamanna.

Taassumalu saniatigut aamma nalilersorneqqaarsimanera kina kalaaliunersaq, kikkut taamannak ikiorneqarsinnaanersut aallaaviga-lugu kina nunatsinni inunngorsimanersaq imaluunniit peroriartorsi-manersaq. Tassani pingaaruteqarpoq aamma eqqaamassallugu kik-kulluunniit sumiulluunniit imminnut aamma kalaaliusutut nalilersin-naatitaallissappata inatsisitigut atornerlunneqannginnissaa.

Inuiaat kalaallit aamma illersugaapput ILO 169 aqqani, nunap inoqqaajusutut, taakku nunap inoqqaajusuusuttut illersugaanerput aamma atuutinneqalissappat soorluttaaq immikkut atornerlunneqalis-sanngippat eqqummaariffigisariaqarparput, qanorpiq inatsit taanna tulluarsarnerlugu.

Una suliaq torrassuuvog alloriarnerujussuullunilu, kisianni aat-saat aallartippugut. Alloriarneq siulleq. Una pingaaruteqarami aam-ma eqqaamassallugu, aporfiaarpasut ilaatigut aamma eqqaaneqar-tut tusarniaanermi eqqummaariffigineqassasut.

Soorluttaaq aamma meeqqat ilumut angerlarsimaffiminniit ars-aarneqartariaqaraangamik suli pisinnaatitaaffigigaat oqaatsitk ator-sinnaatitaannissaat, aamma eqqartortariaqalerparput periarfissinne-qarnissaat ilaqtutami akornanni aamma nuutitaasinnaasarnissaq, tas-sa taakku qallunaatut taaneqartartut familieanbringelse-nut.

Tassuungalu perarfissiilluta nunatsinni aamma ilaqtutaminut an-gerlartissinnaassalernissaanut.

Neriuppunga suleqatigiilluaqqikkumaartugut, tamakku oqaatsit aallaavigalugit oqassaanga tapersorsorlugu inatsimmut siunnersuut.

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manu-skript som modtaget af Folketingets Administration fredag den 7. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»Ja, tak.

Tak for dine bemærkninger.

I dag behandler vi en meget vigtig lovgivning – nemlig børnelo-ven. Vi drøfter nu en lovændring, der skal sikre, at når grønlandere i Danmark vurderes i sager om tvangsanbringelse af deres børn, skal den såkaldte FKU-undersøgelse afskaffes. Det vil blive forbudt.

Derudover skal det sikres, at der i vurderingsprocessen deltager specialiserede socialrådgivere, der har indgående kendskab til det grønlandske sprog og kultur. På den måde sikrer vi, at de tests og undersøgelser, der hidtil har været brugt til at vurdere forældreevne – og som er tilpasset danske forhold – afskaffes, men uden beskyttel-sen af børnene kompromitteres.

Vi i Naleraq glæder os over, at vi har taget dette skridt, men vi ser det kun som det første af mange, da der stadig er meget at tage hånd om.

Da jeg første gang begyndte at arbejde med denne lovændring, var det kort efter, at jeg blev valgt i 2019. Dengang mødte forslaget ingen opbakning, og derfor glæder det mig i dag at høre, at der nu er bred støtte til at komme i gang med ændringerne. Men det er også vigtigt at overveje, hvilke aspekter af lovgivningen vi skal være særligt opmærksomme på.

For eksempel nævnes VISO i denne sammenhæng. Det er vigtigt, at de fagfolk, der foretager vurderingerne – udover at være højt kvalificerede – også har viden om grønlandske forhold. Det er blevet påpeget, at psykologer fra Grønland ikke direkte er blevet inddraget i denne proces, og jeg håber, at dette vil blive taget alvorligt.

Derudover er der blevet rejst spørgsmål om, hvordan man define-rer, hvem der er grønlander, og hvem der kan få hjælp. Afhængigt af, om man er født eller opvokset i Grønland. Her er det vigtigt at sikre, at der ikke sker misbrug af lovgivningen, hvis alle frit skal kunne identificere sig som grønlandere.

Det grønlandske folk er beskyttet under ILO 169 som oprindelige folk, og vi må være opmærksomme på, hvordan denne beskyttelse tilpasses, så vi undgår misbrug af rettighederne i lovgivningen.

Dette er et stort skridt fremad, men vi er kun lige begyndt. Det er første skridt. Derfor er det vigtigt at tage de mange udfordringer, der er blevet påpeget i høringen, alvorligt.

Vi skal også tage stilling til, hvordan vi sikrer, at børn, der bliver tvangsanbragt, fortsat har ret til at bruge deres modersmål, og vi skal diskutere muligheden for at anbringe dem i familien – det, der på dansk kaldes familieanbringelse.

Vi skal nu se på, hvordan vi kan sikre, at børnene i større grad kan vende hjem til deres familier i Grønland.

Jeg håber at vi fortsat kommer til at have god samarbejde, og med disse ord vil jeg erklære min støtte til lovforslaget.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manu-skript som modtaget af Folketingets Administration fredag den 7. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Kl. 12:07

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et enkelt spørgsmål fra Karsten Hønge fra SF.

Kl. 12:08

Karsten Hønge (SF):

Næh, jeg havde nu ikke bedt om ordet, men således opfordret for-manden. Jeg sad i hvert fald tænkte over, at når fru Aki-Matilda Høegh-Dam siger, at hun siden 2019 har talt for det som den eneste, erindrer jeg historien helt anderledes. Jeg erindrer, at SF fra starten altid har støttet, at man kan se anderledes på det her område. Så har fru Aki-Matilda Høegh-Dam noget at hænge den oplevelse op på?

Kl. 12:08

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Jeg kan sige til spørgeren fra SF, at han var tegnet ind på min skærm. Men nu får ordføreren lov til at svare. Værsgo.

Kl. 12:08

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

»Qujanaqaaq taamannak misigisimasutit kisianni eqqaamaqqissaar-para kalaallit nunaat pillugu ataatsimiititaliami siulittaasunngorlaal-lunga ilaatigut aamma qaaqqusinikuusunga tamakkuninnga illersui-nissamut siunnersuisoqarfik aallaavigalugit tusarniaatitsisullu. Taas-sumallu akornanni ataasiinnarlunniit tapersuisuisoq tusaanngilara oqaatsit ullumi aamma atorneqartut tusarpakka ajornartorsiutinn-gooq Danmarkimit pisut allaanerunngillanngooq nunatsinni pisunik taanna uteqattaarneqarmat. Taamaammatt uanga qulakkeernikuuara aningaasalerneqassasoq misissuutitsineq taamani upperineqannginna-ma aatsaat taanna misissuineq saqqummereernerata kingorna taper-siisalerneq tusaajartoraalerpara.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manu-skript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»Jeg er taknemmelig for at du har følt på den måde, men jeg husker tydeligt at jeg som nyudnævnt formand for Grønlandsudvalget bl.a. indkaldte for at forsvare ud fra hvad rådet havde af høringer. Derimellem hørte jeg ikke en eneste som støttede dette, jeg hører også gentagne gange, ordene der blev brugt i dag at problemerne i Danmark er identiske med forholdene i Grønland. Derfor har jeg sikret mig finansiering til en undersøgelse fordi ingen troede på mig. Ført efter denne undersøgelse begyndte jeg at høre tilkendegivelser af støtte.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Kl. 12:09

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 12:09

Karsten Hønge (SF):

Der er et ord for det der, og det er historieforfalskning, intet mindre. At man ikke hver gang direkte siger, at man er enig i noget, hvis formanden har fremlagt en idé og jeg har siddet og nikket og syntes, det var en god idé, har jeg ikke nødvendigvis brug for at understrege det. Selvfølgelig har vi altid og fra starten af syntes, at der skulle være et helt anderledes respektfuldt møde mellem myndighederne og borgere med grønlandsk baggrund i Danmark.

Det er jo rigtigt, at i den store sammenhæng og for at lære af det er min empati og mine følelser lige så store for grønlandske børn anbragt i Grønland, som de er for dem, der er i Danmark, og derfor har det også interesseret mig, hvordan vi kunne gøre brug af de erfaringer, der er i Grønland, men det hører da med til det samlede billede, at der bliver anbragt stort set lige mange børn i Grønland og i Danmark. Det er da bare for at blive klogere af det.

Kl. 12:10

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Tak til spørgeren. Ordføreren.

Kl. 12:10

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

»Taakku uteqattaarneqartartut aamma uparuartorneqareerput ilisima-tuuniit kisianni aamma SF-minngaaniit miserrattiginnikkusukkussi ilumut aallaqqaataaniilli tapersorsorsimanerlugu immikkut ittunik soorlu fku inerteqqaataalissasoq kalaallinut ilaana miserrattiginnin-niarsiuk, kisianni pissutsit eqqortut eqqaamavagut, aamma nassaari-sinnaassavagut oqallittoqarsimappat qanoq oqariartuuteqarsimaners-usi«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»Disse gentagelser er også blevet påpeget af forskerne, men hvis SF, stik imod sandheden, vil fortsætte med at påstå at I støttede sær forbud af FKU testen til grønlændere, fra starten, værsgo. Vi husker tydeligt fakta og vi kan sagtens finde hvad der er blevet sagt under debatterne og hvad I har sagt der.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

(Karsten Hønge (SF): Det er løgn. Det er jo løgn, det, du siger.

Kl. 12:11

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Vi stopper her og siger tak til fru Aki-Matilda Høegh-Dam. Det er formanden, der giver ordet efter talerrækken her, og vi går videre i talerrækken. Den næste på talerstolen er fru Aaja Chemnitz fra IA. Værsgo.

Kl. 12:11

(Ordfører)

Aaja Chemnitz (IA):

Qujanaq. Mange tak. Tak for fremsættelsen af lovforslaget; det var på tide. Det har været afgørende for IA, at vores fokus er rigtig meget på barnets tarv og barnets behov, og at vi politikere er nødt til at tænke langsigtet i forhold til de konsekvenser, som anbringelse af grønlandske børn uden for hjemmet i Danmark har.

Det er den ultimativt vildeste indgriben i et barns og en families liv, når der sker en anbringelse. Derfor tror jeg også, at vi er nødt til at stille os selv det spørgsmål, hvordan vi sikrer, at der er det rette faglige grundlag i forhold til en anbringelse. Hvad betyder anbringelser af grønlandske børn i Danmark på den lange bane for barnets kendskab til egne rødder og egen identitet? Hvordan sikrer vi, at anbringelser, hvis de sker, fordi barnets liv og trivsel er i fare, bidrager til et bedre liv for barnet?

IA er grundlæggende optaget af at tale barnets sag og ikke mindst om barnets kulturelle og sproglige rettigheder som et oprindeligt folk. Det her er en sag, som vi fra grønlandsk side har kæmpet for i mange år. IA har indkaldt til flere samråd, vi har holdt møder, og vi har stillet mere end 40 spørgsmål til skiftende socialministre om det her specifikke emne igennem de seneste par år. Og jeg er også ærligt nødt til at sige, at jeg ofte havde følelsen af, at vi talte for døve ører. Derfor er vi ekstra glade for, at vi står med det her lovforslag, og vi vil også gerne anerkende, at der er flere partier, der også har bakket os op efterfølgende.

Vi synes, at det er vigtigt, at vi har fokus på, at sagsbehandlere er nødt til at vide meget mere om Grønland og grønlandsk kultur, både når vi snakker anbringelser, men i virkeligheden også i et bredere perspektiv. Derfor har IA sammen med Justitia også anbefalet, at der skal ske en målrettet og obligatorisk uddannelse af alle relevante fagpersoner i de grønlandske forhold, sådan at man er meget bedre klædt på fremover.

Vi er glade for, at der kommet den her enhed under VISO, men vi synes også, at vi er nødt til at se det lidt bredere billede i forhold til grønlændere i Danmark. For det er helt centralt i myndighedsopgaven, at der bliver taget de særlige hensyn til grønlandsk sprog og kultur; det er en del af Danmarks internationale forpligtelser i forhold til ILO-konvention nr. 169. Og det er afgørende, at regeringen anerkender disse rettigheder, som vi har, og det ser vi heldigvis afspejlet med de ændringer, som man lægger op til.

Derfor mener vi selvfølgelig også, at det har været dybt kritisabelt, at der i anbringelsen af 460 grønlandske børn i Danmark ikke har været taget de rette kulturelle og sproglige hensyn indtil videre, og det her lovforslag skal være med til at rette op på det. I stedet for har vi desværre set, at man har anvendt de her kontroversielle vestlige undersøgelser, som ikke var egnet til de grønlandske familier og de grønlandske børn.

Vi synes, det vigtigt, at vi også har et fokus på at sikre tolkning. Vi mener altid, at der bør være en tolk til stede i forhold til de her sager, så man kan sikre, at der ikke sker de her misforståelser, som der desværre ser ud til at være i nogle af de her sager.

Så vil vi til sidst gerne italesætte elefanten i rummet. For der vil være sager, hvor det er vurderet, at børnene skal hjemgives til forældrene, og derfor er der også mange, der holder vejret, når vi har den her debat i dag. At få anbragt sit barn er det mest indgribende i privatlivet, og derfor er det vigtigt, at alle, der arbejder med anbrin-

gelser af børn, herunder grønlandske børn, virkelig har styr på det faglige grundlag. Og det har der ikke været i alle disse sager, som vi ser i dag.

Det er en kæmpefejl, at staten ikke har anerkendt, at FKU og andre psykologiske test, som ikke tog hensyn til det sproglige og det kulturelle, aldrig nogen sinde skulle have været anvendt, før vi har det her lovforslag, vi står med i dag. Man kan også godt undre sig over, hvorfor der gik så lang tid, og hvorfor der skulle være så meget pres, før vi stod her i dag.

Det afgørende er, at barnet bevarer sin ret til det kulturelle og det sproglige ophav. Derfor skal det sikres, at anbringelser i langt højere grad også sker i grønlandske plejefamilier, gerne i familieanbringelser. Vi synes også, at der er brug for at kigge lidt mere på og have øget fokus på samvær med de biologiske forældre der, hvor man vurderer, at barnet fortsat skal være anbragt. Så sagen er jo ikke tilendebragt med det her lovforslag, men det er i virkeligheden begyndelsen på at rette op på nogle af de her uretfærdigheder, der har været, fordi det handler om barnets tarv.

Derfor er det også vigtigt at sige, at forældrene selvfølgelig også har nogle rettigheder. I de sager, hvor børnene skal hjemgives, synes vi også at det er vigtigt at tale om, hvordan man så skal forholde sig til det fra statens side. Så det er også noget af det, vi vil spørge ind til.

Med disse ord vil Inuit Ataqatigiit gå aktivt ind i behandlingen af dette lovforslag. Vi støtter lovforslaget med de tekniske ændringer, hvor man også tager højde for FN's selvidentifikationsmarkør, så vi får en bredere definition af, hvem der er grønlændere i Danmark. Qujanaq. Mange tak.

Kl. 12:17

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Der er et spørgsmål fra fru Katrine Daugaard fra Liberal Alliance.

Kl. 12:17

Katrine Daugaard (LA):

Tak. Det er ikke for at gentage ordførerens spørgsmål eller kommentarer lige før til mig, da jeg var på talerstolen, men tak selvfølgelig for det gode samarbejde på tværs af hele socialområdet og ikke kun i den her sag. Men jeg blev egentlig nysgerrig på, om ordføreren har kendskab til, at man enten fra Grønlands side eller fra Socialministeriets side har igangsat ting, der kan sikre flere grønlandske plejefamilier til de her børn. For det synes jeg jo er utrolig vigtigt, også i forhold til de konventioner, vi jo er en del af, og som gerne skulle sikre, at de her grønlandske børn netop bliver tilbudt plejefamilier, som har kendskab til Grønland og til det grønlandske sprog.

Kl. 12:18

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 12:18

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak for spørgsmålet, og igen også tak for indsatsen fra Liberal Alliances side. Mig bekendt er der ikke iværksat noget i forhold til at kigge på, om der kunne være flere grønlandske familier, eller om der kunne være familieanbringelser. Det er selvfølgelig noget af det, som vi fra IA's side vil blive ved med at presse på for, så der også kommer til at være et fokus på det. Der er ingen tvivl om, at jeg synes, man skal holde fast i fagligheden, både i sagsbehandlingen, man sådan set også i selve anbringelsen, for målet for os alle sammen må jo være at sikre, at barnet har det bedre, såfremt man vurderer, at barnet ligesom er truet på den ene eller den anden måde, altså at der er en bekymring for barnet, som er reel. Der kan vi jo bare konstatere, at nogle af de her sager ser ud til at være behandlet på

et forkert grundlag. Og det er jo det, som det her lovforslag skal forsøge at rette op på. Der synes vi, det er vigtigt, at man også har fokus på selve anbringelsessituationen.

Kl. 12:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Spørgeren.

Kl. 12:19

Katrine Daugaard (LA):

Det er jeg meget enig i, og derfor er jeg også nysgerrig på, om ordføreren med det kendskab, ordføreren kommer med, har idéer til, hvordan vi skal gå videre med det. Er det kampagner, der skal til? Er ansvaret udelukkende dansk, eller skulle det være i et samarbejde med Grønland eller hvordan? Har ordføreren nogle idéer til, hvordan vi kommer videre med at sikre det?

Kl. 12:19

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ordføreren.

Kl. 12:19

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Jeg tænker, at jeg jo for det første godt kan have en bekymring om, at der kun sidder tre ansatte, der skal vurdere noget, der ligner 300-400 sager, altså genvurdere de her sager, for hvor lang tid vil det tage? Og ja, jeg synes, at man i forhold til grønlandske plejefamilier eller familieanbringelser selvfølgelig bør afsøge, hvad det er for et netværk, der er. Der skal man huske på, at man i Grønland også har meget mere kollektivistisk i sin tilgang til tingene, så fællesskabet, familien, som jo ofte også er lidt bredere end i en snæver dansk kontekst – forstå mig ret – er ekstremt vigtige. Man skal ligesom gøre det med kampagner. Og ja, jeg mener, det er statens ansvar.

Kl. 12:20

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Den næste spørger er fru Aki-Matilda Høegh-Dam fra Nalaraq.

Kl. 12:20

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

»Ukiuni kingullerni uunga suleqatigiilersimanitsinnut. Imaattoq isumaqatigivara una naammaginangittoq, eeh sumi inunnorsimaneq aallaavigissallugu kina kalaaliunersoq. Uani eqqaaneqarpoq siunnersuutitut FNip aqqani, tassa Naalagaaffiit Peqatigiit aqqani immi-nut nalilersinnaaneq. Kisianni taakkuninnga aamma inatsit marse-raanni soorl periutsit assiginngitsut peqataatinneqartaramik, soorunami nammeneq taakkununga kinaassutsimut imminut isigisinnaaneq, kisianni kombinererpeqartarput FN malillugu soorlu aamma inuiaaninngaaniik aamma akuerisaaneq, tassa taanna eeh anerkendelse som en del af gruppen, qallunaatut taallugu. Taavalu kulturikkut oqaatsikkut oqaluttuarisaanikkullu aamma qanissuseqarneq. Taava taakkua arlaatigut suliarilerutsigu inatsissatut eh qanoq takorloorsinnaanerippuut naaperiaaffeqarsinnaalluta uku Naalagaaffiit Peqatigiit aallaavigalugit malittarisassai.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»Tak for at vi er begyndt at samarbejde omkring emnet. Jeg er enig i, at det ikke er tilfredstillende defineringen af hvem der er grønlænder baseret på hvor man er født. Her blev foreslået at man under FN regi kan man lave en egen vurdering. Men når man også kigger på de love er der flere metoder der tages i brug, selvfølgelig herunder hvordan du ser dig selv, men i henhold til FN kombinerer om man

er godkendt af folket, her som det kaldes på dansk – anerkendelse som en del af gruppen. Ligesom kultur, sprog og hvor tæt man er historisk er med. Når vi så begynder på at lave selve loven hvordan ser vi hvor vi kan indgå kompromis på baggrund af de retningslinier udstukket af FN.»

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].
Kl. 12:21

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 12:21

Aaja Chemnitz (IA):

Tak for spørgsmålet, og også tak for samarbejdet. Jeg synes, det er vigtigt at sige, at vi, som repræsenterer Grønland, virkelig har kæmpet den her sag i mange år, og det er rart, at de andre partier også har bidraget hen ad vejen.

Det her med at definere, hvem der er grønlænder, er altid et følsomt område, og jeg synes, det er ekstremt vigtigt, at man netop ikke, som man helt oprindelig har lagt op til i lovforslaget, definerer det for snævert. Jeg synes, det er vigtigt, at man tager udgangspunkt i FN's selvidentifikationsmarkør, og det tænker jeg også at der kommer et lovforslag om, som vi skal forholde os til. Men når man definerer det, kan man nemt komme til at udelukke nogle i hele den proces, og der synes jeg, det er ekstremt vigtigt, at vi gør det her på en måde, hvor vi er følsomme, i forhold til at vi får indrammet det. Så jeg tænker, at det er en del af den lovproces, der kommer til at være.

Så er der jo ILO's konvention, som det også er ekstremt vigtigt at være opmærksom på, og jeg føler, det er første gang, at staten med det her lovforslag og med de ændringer, der lægges op til, anerkender de sproglige og kulturelle rettigheder, som vi har internationalt, og som Danmark også har forpligtet sig til.

Kl. 12:22

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ønsker spørgeren den anden kort bemærkning? Ja, værsgo.

Kl. 12:22

Aki-Matilda Hoegh-Dam (N):

»Eh qularinngilara massakut oqaloqatigiinnerput aallaavigalugu eh isumaqatigiinnigut amerlanerupput isumaqatigiinnigifitsinninngaanit, taamaammat naaperiaateqarsinnaaneq tamakkunuunatigut pingaaruteqarsoraara salliuarnissaa. Ukunani FN-nip siunnersuutaani eqaartorneqarami aamma inuiaasugut taakku namminneq aamma namminneq aalajangersortassagaat eh peqataatitsineq, takorloorsinnaavarput Naalakkersuisunngortussat aamma peqataatinneqaaqqaarta-riaqartut imaluunniit angumerisinnaavarpuut?«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»På baggrund af vores samtale nu, er jeg sikker på at vi er mere enige end uenige, derfor er det vigtigt at vi prioriterer på det vi kan være enige om. Der nævnes også i disse forslag fra FN at vi selv som folk også selv kan lave beslutninger og selv beslutte inkludere, kan vi betragte at vi inddrager de kommende Naalakkersuisut, eller kan vi nå det?«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].
Kl. 12:23

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ordføreren.

Kl. 12:23

Aaja Chemnitz (IA):

Tak. Jeg tænker bare, jeg vil give lidt tid til, at vi får hele tolkningen med.

Jeg synes egentlig, at jeg har forholdt mig til den del, der handler om definitionen, og til FN-spørgsmålet. Det, jeg tror der er vigtigt, er, at vi også kommer ind i et arbejdsplan, hvor vi er nødt til at være meget opmærksomme på alle de små detaljer, der kan være i det her lovforslag, fordi vi sidder med et kæmpekæmpestort ansvar på vegne af de børn, på vegne af de familier, som er dybt berørt af den her sag. Derfor tænker jeg, at det her først lige er gået gang, og så må vi jo kigge på de spidsfindigheder og detaljer, der kan være i det.
Qujanaq. Tak.

Kl. 12:24

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til ordføreren. Vi er nu igennem talerrækken, og jeg giver ordet til social- og boligministeren. Værsgo.

Kl. 12:24

Social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen):

Tak for ordet. Jeg vil gerne starte med at kvittere for modtagelsen af lovforslaget og for den meget konstruktive debat, som jeg mener vi har haft i salen i dag.

Det er afgørende, at retssikkerheden er i orden i sager, hvor der træffes indgribende afgørelser om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet. I anbringelsessager med grønlandske familier i Danmark er det derfor helt centralt, at der i oplysningsgrundlaget tages de nødvendige hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i forhold til sprog og kultur. Dertil har Danmark en særlig forpligtelse efter ILO-konventionen til at beskytte herboende grønlændere.

Derfor er jeg også glad for, at der er opbakning til at oprette en særlig enhed med ekspertise i grønlandske forhold, som skal anvendes i sager, hvor der er overvejelser om at anbringe et barn eller en ung i en familie med grønlandsk baggrund. Jeg er også glad for, at der er opbakning til, at den særlige enhed skal gennemgå igangværende anbringelser, hvor der er eller kan have været anvendt standardiserede psykologiske test, som ikke er tilpasset grønlandsk sprog og kultur.

Jeg står naturligvis til rådighed for besvarelse af de spørgsmål, som udvalget måtte ønske at få nærmere belyst under udvalgsbehandlingen. Det måtte som den ene ting være omkring antallet af medarbejdere i enheden, så vi er sikre på, at der er de rigtige ressourcer til stede. Der er blevet nævnt tallet tre-fire medarbejdere, men vi er meget villige til, at vi også under udvalgsbehandlingen borer lidt mere ud, både hvad det er, enheden består af, og hvem det er, der skal være med i den, således at vi er sikre på, at det også er mennesker med kendskab til Grønland eller grønlændere selv. Det er det, der er målet, og det er også det, der skal med i den bekendtgørelse, vi har tænkt os at lave omkring VISO. Vi er også i dialog med den grønlandske socialstyrelse lige præcis om det spørgsmål.

Den anden ting, som jeg også tænker vi skal gå mere ned i under udvalgsbehandlingen, er selvfølgelig også det begreb om at identificere sig som grønlænder. Det bygger jo på FN's selvidentitetsmarkør. Men jeg er helt enig i, at hvis der er behov for, at vi går lidt mere i dybden med, hvordan man gør det, så skal vi tage det med i

udvalgsbehandlingen. Som udgangspunkt er det jo kommunen, der skal vurdere den selvidentitet, man måtte have som grønlænder, men det kan kommunen jo ikke gøre uden at inddrage familien og barnet og den familie, det handler om.

Det andet spørgsmål, der blev stillet, var jo om hvordan vi sikrer, at Socialudvalgets viden om området også bliver inddraget, og derfor kan jeg også sige, at det er aftalt imellem de to udvalgsformænd, at vi sikrer, at både Socialudvalget og Grønlandsudvalget løbende er inddraget i selve udvalgsarbejdet, så socialordførerne også på den måde er medvidende og har kendskab til, hvad det er for forskellige spørgsmål, der bliver taget op under udvalgsbehandlingen.

Så med det vil jeg bare sige, at jeg glæder mig til, at vi kommer videre med lovforslaget og også får afdækket de forskellige spørgsmål, der har været her i salen i dag.

Kl. 12:28

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Jeg skal gøre social- og boligministeren opmærksom på, at der ligger nogle høretelefoner.

Det første spørgsmål er til fru Aki-Matilda Høegh-Dam fra Nale-raq.

Kl. 12:28

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

»Aap qujanaq, qujanarlu Ministeriusumut, eh suleqatigiilluarsimannitsinnut pingaaruteqarsoraara aamma eh Ministeriusut taarsaattarsimanerisa akornanni aamma sulerusussuseqartut kalaallit pillugit nutserilaartarnissaat, tassuuna qujanaq. Uani eh aamma tusarniaannermi allaqqavoq ilaatigut ernummatigineqarsinnaasoq inatsisitigut ilumut illersorneqassanersut, taamaammat aningaasaqarnermut inatsimmi eh isumaqatigiinniaratta, qallunaatut taaneqartoq rejsehold, tassa angalasussaq Danmarkimi qulakkeerinnilluni inatsisitigut kalaallit illersorneqarnissaat. Tassunga suliamut tunngatillugu sulitusa-gaqaqqinninnatta naatsorsuutigaara siunnersuuteqartuugama aningaasaliisuullungalu peqataatinneqassallunga, suliaq tassunga sumut killippa?«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»Ja, tak og tak til Ministeren for godt samarbejde, det er vigtigt for mig at pointere at der i de skiftende ministre har været nogen som også var samarbejdsvillige og villige til at oversætte for grønlændere, tak for dette. Der står også i denne høring at det kan være bekymrende om det kan beskyttes i loven, derfor har vi under finanslovsforhandlingerne sikret at der etableres en rejsehold som sikrer beskyttelse af grønlænderne. Som forslagsstiller regner jeg mig at jeg tages med i selve arbejdet, hvor langt er man henne i dette?«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Kl. 12:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:29

Social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen):

I spørgsmålet om den særlige enhed i VISO er det sådan, at det ikke er idéen, at de kun skal sidde i Odense, hvor VISO er placeret. De skal jo netop også fungere som et rejsehold ude rundt omkring i landets kommuner. Derfor vil jeg selvfølgelig også gerne vende tilbage med et skriftlig svar på, hvordan vi kommer videre med

de idéer, der er blevet rejst, også forslaget omkring rejsehold, og hvordan det indgår i enhedens arbejde.

Kl. 12:29

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ønsker spørgeren den anden korte bemærkning?

Kl. 12:30

Aki-Matilda Høegh-Dam (N):

»Qujanarlu aamma suleqatigiikkusukkavit eh erseqqittumik inatsisitigut inuiaat kalaallit illersorneqarnissaat pillugu. Tassani aamma pingaaruteqarpoq eqqaassallugu nunap inoqqaavi namminneq aamma aalajangissagamikku eh kikkut eqimattamut aamma taakununnga peqataasinnaanersut. Tassa imak paasillugu nunatsinninngaaniit aamma peqataatinneqartariaqarput taamak apeqqut annertutigisoq qaqissagutsigu. Takorloorpisiuk peqataatitsinissarsi nunatsinninngaaniit apeqqut taama annertutigisoq qaqinneqassappat Folketingiminngaaniit qulaatiinnassanngikkutsigit inuiaat kalaallit nunatsinniittut.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

»Tak for din samarbejdsvilje på hvordan grønlændere tydeligt kan beskyttes igennem lovgivningen. Det er også vigtigt at huske at det oprindelige folk skal beslutte hvem der skal være med i disse grupper. Forstået på den måde at der skal deltage folk fra Grønland når så vigtige spørgsmål tages op, hvis vi ikke skal beslutte henover hovedet på befolkningen i Grønland.«

[Ovenstående er en helt uredigeret gengivelse af talerens eget manuskript som modtaget af Folketingets Administration tirsdag den 18. marts 2025. Der tages således forbehold for mulige fejl og mangler].

Kl. 12:30

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Ministeren.

Kl. 12:30

Social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen):

Tak for de gode input. Dem vil jeg selvfølgelig tage med, når vi skal se på den bekendtgørelse, der skal sikre, at den her enhed kommer til at fungere i praksis, både med deltagelse af mennesker, som har kendskab til grønlandsk kultur og sprog, men også grønlændere selv.

Jeg er helt enig i, at det skal ske i et tæt samarbejde. Når vi laver den bekendtgørelse, vil den selvfølgelig også blive sendt i høring, og jeg ser frem til, at vi selvfølgelig gør det i samarbejde med de mange, der har viden om og indblik i området.

Kl. 12:31

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak. Den næste spørger er fru Aaja Chemnitz fra IA. Værsgo.

Kl. 12:31

Aaja Chemnitz (IA):

Også tak til ministeren for at fremsætte det her lovforslag. Det er rigtig godt. Bedre sent end aldrig, tror jeg er blevet sagt mange gange i dag.

Jeg vil gerne stille et spørgsmål omkring det her med ressourcer. For hvis vi antager, at det er ca. 80 pct. af de her 460 sager, der skal genvurderes, så er det selvfølgelig også vigtigt at kigge på de vejledende sagstal, som Socialrådgiverforeningen f.eks. kommer med, som lyder på 20-30 sager pr. sagsbehandler. Men hvis man har tre-fire sagsbehandlere og de skal sidde med 300-400 sager, er det jo noget, der ligner 100 sager pr. sagsbehandler. Så det kunne jeg godt

tænke mig at spørge ministeren ind til. Er ministeren, regeringen, villig til at investere noget mere i at sikre de rette ressourcer? For jeg kunne forestille mig, at der kommer til at være en ret stor utålmodighed, også fra mange af de her familier, der vil presse på for at få sagerne behandlet. Tak.

Kl. 12:32

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:32

Social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen):

Allerførst vil jeg gerne betrygge ordføreren i, at der er tale om flere mennesker end de tre-fire, der er blevet nævnt her i salen i dag. For vi skal selvfølgelig sikre, at der er ressourcer nok til både det fremadrettede arbejde, men også til at kigge tilbage på de sager, hvor det er sådan, at standardiserede psykologiske test kan have gjort, at man bliver nødt til at kigge på sagen igen og indstille til kommunen, at den bliver taget op igen.

Så det er blot en bekræftelse af, at ja, ressourcer er noget af det, vi kigger på og også skal sikre.

Kl. 12:33

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 12:33

Aaja Chemnitz (IA):

Mange tak. Kan man forvente, at der er en form for tidshorisont, i forhold til hvor lang tid det vil tage at få genvurderet de her sager? Det er det første spørgsmål.

Det andet spørgsmål er i forhold til det her med familieanbringelserne og grønlandske plejefamilier, som også blev bragt op tidligere i dag. Hvordan forholder regeringen sig til den del? Tak.

Kl. 12:33

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:33

Social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen):

Jeg vil gerne sige det helt kort. VISO er i gang med at oprette enheden og er også i gang med at ansætte. Det er også derfor, vi har en forventning om, at enheden kan træde fuldt ud i kraft den 1. maj, sådan som det ligger her i lovforslaget.

Så er det jo spørgsmålet, hvor lang tid det tager at gennemgå de sager. Det bliver jeg nødt til at vende tilbage til skriftligt.

Så spørger ordføreren til, hvordan vi stiller os i forhold til spørgsmålet omkring grønlandske plejefamilier. Det er også noget, jeg meget gerne ser på i udvalgsbehandlingen, fordi vi selvfølgelig også ønsker flere plejefamilier med grønlandsk baggrund.

Kl. 12:34

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Den næste spørger er fru Birgitte Bergman fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 12:34

Birgitte Bergman (KF):

Tak. Når jeg tager ordet, er det, fordi det er et rigtig godt lovforslag, der kommer nu, som vi bakker fuldt og helhjertet op om.

Men jeg har også læst høringssvarene, og det, der bekymrer mig, som jeg også nævnte i min ordførertale, er netop KL's høringssvar. KL er jo repræsentanter for kommunerne, og det er jo alt andet lige dem, der har forpligtelsen i de her sager. Så det, jeg er lidt bekymret for, og det var ordføreren før jo også inde på, er, om der er

tilstrækkelig kapacitet og ressourcer, og om vi kan være sikre på det. Og ikke mindst kunne jeg også godt tænke mig at høre ministeren folde det lidt mere ud. Der bør ifølge KL jo være klare retningslinjer for, hvornår og hvordan enhedens ekspertise skal inddrages i kommunale sager for at sikre kvaliteten i sagsbehandlingen. Så der er sådan nogle bekymringsflag, som jeg egentlig godt kunne tænke mig ministeren foldede lidt mere ud. Tak.

Kl. 12:35

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:35

Social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen):

Lovforslaget har jo netop til formål at styrke retssikkerheden for grønlandske familier i Danmark, ved at man sikrer et bedre oplysningsgrundlag i de sager, der er, og i anbringelsessager, og ved at man tager de fornødne hensyn til sprog og kultur. Det gør man jo, ved at kommunen fremadrettet bliver forpligtet til at indhente den viden fra enheden i VISO frem for, som vi har set det tidligere, at lave f.eks. en psykologisk test som led i forældrekompetencevurderingen.

Hvis Kommunernes Landsforening synes, at det står uklart, så er jeg meget åben over for at drøfte, hvordan vi gør det fuldstændig klart.

Kl. 12:35

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Spørgeren.

Kl. 12:36

Birgitte Bergman (KF):

Det er jeg glad for at høre, for det er jo 98 kommuner og én enhed, og spørgsmålet går på kapaciteten og ressourcerne i det her. Så forestiller ministeren sig så også, at der skal afsættes nogle midler til noget efteruddannelse af sagsbehandlere i de enkelte kommuner, eller hvordan? For hvor går grænsen? Det er egentlig også det svar, jeg lidt søger, i forhold til hvor meget rådgivning man skal hente og hvor meget man selv skal kunne varetage hos kommunerne.

Kl. 12:36

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):
Ministeren.

Kl. 12:36

Social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen):

Som udgangspunkt er det sådan, at vi jo må forvente, at kommunerne i dag bliver nødt til at sætte sig ind i det, når man i det hele taget har med borgere grønlandsk baggrund at gøre. Men der, hvor vi har set, og der, hvor der er blevet råbt op i flere år, er jo særlig i anbringelsessagerne, og det er derfor, at lovforslaget adresserer anbringelsessagerne, fordi en anbringelse af et barn er meget, meget gennemgribende.

Det er ikke det samme som at sige, at vi ikke også kommer til at kigge på det. F.eks. har vi allerede nu har valgt at inddrage også børneundersøgelsessager, så jeg er meget åben over for, at vi prøver at kigge på det, hvis der er nogen steder, hvor vi mangler viden, og hvor kommunerne mangler yderligere viden. Vi har også afsat midler på SSA-reserven til flere initiativer, der skal styrke viden om grønlandsk kultur og sprog.

Kl. 12:37

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Tak til social- og boligministeren. Der er ikke flere spørgsmål.

Da der ikke er flere, der har bedt om ordet, er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Grønlandsudvalget. Hvis der er ingen, der gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

_____

Kl. 12:37

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Theresa Berg Andersen):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 11. marts 2024 kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal øvrigt henvise til ugeplanen, der også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 12:38).

_____